

TBMM

(S. Sayısı: 471)

Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı ile Avrupa Birliği Uyum, Tarım, Orman ve Köyişleri ile Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonları Raporları (1/743)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Adalet, İçişleri, Avrupa Birliği Uyum ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonlarına, esas olarak da Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

05/8/2009

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-393/3384

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 15/6/2009 tarihinde kararlaştırılan “Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ülkemizde, 2008 yılı sebze üretim miktarı yaklaşık 27.2 milyon ton, meyve üretim miktarı ise yaklaşık 15.6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Üretilen sebze ve meyvenin yaklaşık yüzde beşi ihraç edilmektedir. Bu anlamda, üretilen sebze ve meyvenin yüzde doksanbeşi Ülke içinde kalmakta, bu miktarın yaklaşık yüzde yirmibeşi ise tüketim merkezlerine ulaşmadan pazarlama sürecinde zayı olmaktadır. İç pazara sürülen sebze ve meyvenin yaklaşık yüzde otuzu toptancı hallerinde işlem görmektedir, kalan kısmı ise hiçbir kayda girmeksizin pazarlanmaktadır.

Günümüzde ekonomik politikalarla güdülen amacın enflasyonu makul seviyelere çekerek sağlıklı büyümenin temellerini güçlendirmek olduğu bilinmektedir. Enflasyon üzerine yapılan açıklamalar değerlendirildiğinde, işlenmemiş gıda fiyatlarındaki yüksek oranlı artışın enflasyon üzerinde büyük bir etkisinin olduğu anlaşılmaktadır.

Ülke ekonomisine olan genel etkisi, ihracata olan etkisi ve enflasyon üzerindeki etkisi bir arada değerlendirildiğinde, sebze ve meyve piyasasının; sebze ve meyve üreticilerini, üretici birlikleri ve kooperatiflerini, sebze ve meyve ticareti ile iştigal eden komisyoncuları, tüccarları, perakendecileri, dışsatımcı ve dışalımıcıları, yerel ve merkezi kamu örgütünü, nakliyecileri, ambar ve soğuk hava deposu sahipleri ile tüketicileri çok yakından ilgilendirdiği görülmektedir.

Ülkemizde sebze ve meyvelerin toptan ticareti 24/6/1995 tarihli ve 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile bu Kanun Hükmünde Kararnameye istinaden çıkarılan ikincil mevzuatta yer alan hükümler çerçevesinde yapılmaktadır. Toptancı halleri de anılan mevzuat hükümleri çerçevesinde kurulmakta ve işletilmektedir.

Anılan Kanun Hükmünde Kararname ve değişiklikleri ile; sebze ve meyve ticaretinin kalite, standart ve sağlık kurallarına uygun olarak serbest rekabet sistemi içerisinde yapılması, üretici ve tüketiciler ile sebze ve meyve ticaretini meslek edinenlerin çıkarlarının dengeli ve eşit şekilde korunması ve toptancı hallerinin modern ve çağdaş bir altyapı sistemine kavuşturulması amaçlanmış ancak, aradan geçen yaklaşık on dört yıllık süre boyunca bahsi geçen bu amaçlara ulaşılamamıştır.

Sebze ve meyve ticaretinde halen;

- Malların haller üzerinden pazarlanma zorunluluğunun serbest rekabeti olumsuz yönde etkilemesi,
- Rüsum ve komisyon oranlarının ticareti zorlaştıracak ve kayıt dışılığı arttıracak düzeyde bulunması,
- Sebze ve meyvelerin fiyat ve miktarlarına ilişkin bilgilere ulaşılamaması,
- Müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile laboratuvarları bulunmayan çok sayıda toptancı halinin bulunması,
- Malların gıda güvenliği ve izlenebilirliğinin sağlanmasına imkan veren mekanizmaların bulunmaması,
- Anlaşmazlıkların kolay, hızlı ve düşük maliyetle çözümüne imkan veren etkin bir mekanizmanın oluşturulamaması,
- İç piyasada standart uygulamaların bulunmaması,
- Üreticinin rekabet gücünün zayıf olması,
- Üreticilerin, mallarını pazarlama imkanlarının yetersiz olması gibi sorunlar yaşanmaktadır.

Yaşanan bu sorunlar, 552 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve değişikliklerinin sebze ve meyve ticaretini düzenlemekteki yetersizliği, sebze ve meyve ticaret hacminin büyüklüğü, Avrupa Birliği mevzuatına uyumun sağlanması ve toptancı halleri ile pazar yerlerinin yeniden yapılandırılması gerekliliği yeni bir düzenleme yapılmasını zorunlu kılmıştır.

Tasarıyla; rekabetçi yapının sağlanması, üreticinin, emeğinin karşılığını alabilmesi, tüketicinin, yeterli, kaliteli, güvenilir, sağlıklı ve uygun fiyatlı mal talebinin karşılanabilmesi, maliyetlerin düşürülmesi, gıda güvenliğinin temin edilmesi, kayıt dışılığın önlenmesi, tedarik, dağıtım ve satışta etkinliğin sağlanması, toptancı halleri ile pazar yerlerinin çağdaş bir altyapıya kavuşturulması, üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesi amaçlanmıştır.

Bu kapsamda;

- Toptancı haline bildirimde bulunmak kaydıyla toptancı hali dışında da toptan mal alınıp satılmasına,
 - Hal Kayıt Sisteminin kurulmasına,
 - Hal içi ve dışı işlem maliyetlerinin azaltılmasına,
 - Hal hakem heyetlerinin yeniden yapılandırılarak değeri ellibin Türk Lirasının altındaki uyuşmazlıklarda heyete başvurunun zorunlu olmasına,
 - Bakanlar Kurulunun, değişen piyasa şartlarına göre rüsum oranlarını değiştirebilmesine,
 - Malların izlenebilirliğine imkan veren ürün künyesi uygulamasının getirilmesine, satıcıların da, ürün künyelerini malların kap veya ambalajlarında bulundurmakla yükümlü olmasına,
 - Toptancı hallerindeki işyerleri ile semt pazarlarındaki satış yerlerinin en az yüzde onunun üretici/üretici örgütlerine ayrılmasına,
 - Sanayi ve Ticaret Bakanlığının özellikle üretici haklarının korunması amacıyla alım satım işlemlerini düzenleyen sözleşmelerde bulunması gerekli asgari şartları belirleyebilmesine,
 - Üretici örgütü kapsamının genişletilmesine ve üretici örgütlerinin rüsum ödemeksizin toptancı hali dışında da toptan olarak vergi mükelleflerine satış yapabilmesine,
 - Ziraat odalarının talebiyle, talep tarihini takip eden iki yıl içinde üretici pazarlarının kurulabilmesine,
 - Semt pazarlarının modern bir yapıya kavuşturulmasına, bu yerlerde tüketicilere daha düzenli ve hijyenik bir ortamda alışveriş imkanının sunulmasına,
 - Hal rüsumunun paylaşımında üretim bölgesi belediyeleri ile tüketim bölgesi belediyeleri arasındaki dengesizliğin hal rüsumunun iki belediye arasında eşit dağıtımıyla giderilmesine,
 - Toptancı hali kurma faaliyetlerinin disiplin altına alınmasına,
 - Toptancı hali konseyinin oluşturulmasına ve böylelikle Konseye temsilci verecek olan kamu kurumları, üretici ve tüketici örgütleri ile sivil toplum ve meslek kuruluşları arasında uygulamaya yönelik işbirliğinin sağlanmasına,
- yönelik düzenlemeleri ihtiva etmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Sebze ve meyve ticareti ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların kalitesi, standartlara ve gıda güvenliğine uygun olarak serbest rekabet şartları içerisinde yapılması, malların etkin şekilde tedarik, dağıtım ve satışının sağlanması, üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesi, toptancı halleri ile pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulması ve işletilmesi Kanunun amacı olarak açıklanmıştır.

Kanunun; sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların alımı, satımı ile devrine ve bu ticaretin genel olarak yapıldığı mahaller olan toptancı halleri ve pazar yerlerinin kuruluş, işleyiş, yönetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları ve bakanlıklar, belediyeler ile diğer idarelerin bu konulardaki görev, yetki ve sorumluluklarını kapsadığı maddenin ikinci fıkrası ile belirtilmiştir.

Madde 2- Maddede tanımlara yer verilmiş ve böylece kavram ve anlam birliği sağlanmıştır.

Madde 3- Maddede sebze ve meyveler ile diğer malların ticaretinin daha sağlıklı fiziki mekanlarda gıda güvenliği kuralları çerçevesinde yapılmasını sağlamak amacıyla, toptancı hallerinin ihtiyaç olan yerlerde belli standartlara sahip olarak kurulacağı öngörülmüştür.

Ayrıca, toptancı hali kuruluşlarını teşvik etmek amacıyla, kuruculara uygun bedelle arazi elde etme olanağı sunulmuş, söz konusu bu teşvik unsurunun sağlanmasında belediyeler ile üretici örgütleri aynı kapsamda tutulmuş ve özellikle üretici örgütleri tarafından toptancı hali tesis edilmesi özendirilmek istenmiştir.

Öte yandan, hal tesisinin inşa edileceği arazilerde belediyelere kamulaştırma hakkı verilmiş ve yine belediyelere toptancı hali yatırımlarında yap-işlet, yap-işlet-devret, üst hakkı tesisi gibi modelleri kullanma imkanı verilerek bu alanda yeni bir açılım sağlanmış, sağlanan teşviklerin suistimal edilmemesi amacıyla, devredilen arazilerin geri alınabileceği de hüküm altına alınmıştır.

Madde 4- Ülkemizde üretilerek alım-satım konu olan mallar ile ithal edilen malların toptancı hale bildirim usulüyle kayıt altına alınması hedeflenmiştir. Bu şekilde elde edilen veriler, ticarete yönelik daha sağlıklı değerlendirmeler yapılmasında, düzenlemeler oluşturulmasında, üretim planlamalarının yapılmasında, ar-ge çalışmalarında, dış ticaret politikalarının belirlenmesinde ve piyasa aktörlerinin mali takibinde kullanılabilecektir.

Bunun yanında, belediye sınırları içerisinde malların toptan alım ve satımının toptancı hallerinde yapılacağı vurgulanmış ancak, toptancı haline bildirilmek kaydıyla toptancı hali dışında da alım satım yapılabileceği belirtilmiştir. Bu şekilde, ticarete serbestliğin getirilmesi, alternatif pazarlama kanallarının oluşturulması, AB mevzuatına uyumun sağlanması, tekelleşmenin giderilerek rekabetin temin edilmesi, maliyetlerin azaltılması, zaman kayıplarının giderilmesi ve haksız kazançlara son verilmesi amaçlanmıştır.

Malların birden fazla toptancı haline girmeye zorlanmasını veya hal rüsumu ödenmiş olan bir maldan tekrar hal rüsumu alınmak istenmesini engellemek ve malların birden fazla hale girmesinden kaynaklanan fiyat artışlarının önüne geçmek amacıyla, gerekli yasal düzenleme yapılmıştır.

Ayrıca, yürürlükteki mevzuatta yer alan, toptancı hallerinde veya üretici örgütlerine satılan zirai ürün bedelleri üzerinden yapılacak vergi tevkifat oranına ilişkin düzenleme aynen korunmuştur. Böylelikle, toptancı hallerine mal girişleri ile üretici örgütlerince yapılan satışlar teşvik edilmek istenmiştir.

Öte yandan, AB ülkelerindeki uygulamalar paralelinde, sebze ve meyvenin yanı sıra piyasada yeterli arz ve talep derinliği bulunduğu belirlenen diğer mallar hakkında da bu Kanun hükümlerinin uygulanması öngörülmüştür.

Madde 5- 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu ile 552 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameden kaynaklanan üretici birliği tanımı farklılığı, üretici örgütü ifadesi kullanılmak suretiyle giderilmiş, 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa, 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa, 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna ve 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununa göre kurulan üretici birliği, kooperatif ve kooperatif üst kuruluşları Sanayi ve Ticaret Bakanlığından üretici örgütü belgesi almak şartıyla üretici örgütü olarak kabul edilmiştir.

Aynı zamanda maddede, üretici örgütlerince yapılacak satışların toptan olarak vergi mükelleflerine yapılmasına yer verilmiştir. Bu şekilde üretici örgütlerinin müşteri portföyleri genişletilmiş ve bu yapılırken tarımsal alandaki örgütlenme eksikliği dikkate alınarak üreticilerin örgütlenmelerinin teşvik edilmesi amaçlanmıştır.

Yine maddede, komisyoncuların görev ve sorumlulukları açıkça düzenlenmiştir. Özellikle fiilen aracılık hizmeti verilmedikçe komisyon ücreti alınamayacağı, mal bedelinin satış tarihinden itibaren beş iş günü içerisinde ödenmesi gerektiği ve satış bedelinden kanuni kesintiler dışında başka bir kesinti yapılamayacağı ifade edilerek üretici haklarının korunması ve üreticilerin mağduriyetinin engellenmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, komisyonculara Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde malın mülkiyetine sahip olmak üzere ticari muamelede bulunabilme imkanı tanınmıştır.

Bunun yanında, komisyon oranının tavanı yüzde altı olarak belirlenmiş ve bu şekilde üreticinin pazarlama maliyeti içerisinde yer alan önemli kalemlerden birinde indirim yapılarak pazarlama maliyetinin azaltılması amaçlanmıştır. Halde faaliyet gösteren komisyoncu ve tüccarların birbirleriyle alım, satım ve devir muamelesi yapmaları yasaklanarak spekülasyon amaçlı alım, satım ve devir işlemlerinin önlenmesi hedeflenmiştir.

Öte yandan madde ile, ürün künyesi uygulaması getirilmiş ve satıcılara ürün künyelerini malların kap veya ambalajlarında bulundurma yükümlülüğü getirilmiştir. Böylece, gıda güvenliğinin temin edilerek insan sağlığının korunması ve malların izlenebilirliğinin sağlanması hedeflenmiştir.

Ayrıca, sözleşmelerde bulunması gerekli asgari şartlar ve bilgileri belirleme yetkisinin Bakanlığa verilmesi ile de, tarafların haklarının korunması ve yükümlülüklerinin tespit edilmesi, sözleşmelerin tarafların aleyhine dengesizliğe yol açmayacak ve iyi niyet kurallarına uygun düşecek biçimde düzenlenmesinin sağlanması amaçlanmıştır.

Madde 6- Piyasa aktörlerinin piyasa bilgilerine hızlı ve etkin şekilde ulaşmalarının sağlanması ve edinilen bilgiler doğrultusunda alım ve satım tercihlerini belirlemeleri ve böylelikle rekabet sistemine işlerlik kazandırılması, piyasayı kilitleyici faaliyetlerin engellenmesi ile de spekülasyon fiyat dalgalanmalarının önüne geçilmesi ve neticede üretici ve tüketicilerin zarara uğramalarının engellenmesi amaçlanmıştır.

Ayrıca, tüketicinin korunabilmesi ve büyük oranlara varan ürün kaybının önlenmesini teminen malların ayıklanması, sınıflandırılması, hazırlanması, ambalajlanması, işaretlenmesi ve etiketlenmesi ile taşıma ve muhafazasında standartların konulması amaçlanmış ve bu standartlara uyulması amaçlanmıştır.

Madde 7- Semt pazarlarının kurulması ve buralarda malların hijyenik şartlarda satışa sunulmasını sağlayıcı uygun çalışma ortamının oluşturulması, altyapı ve çevre düzenlemelerinin yapılması ve tüketicinin korunması amacıyla gerekli her türlü tedbirin alınması görev ve yetkisi belediyelere verilmiştir. Getirilen bu düzenlemelerle, semt pazarlarının modern bir yapıya kavuşturulması, tüketicilere daha düzenli ve hijyenik bir ortamda alışveriş imkanının sunulması amaçlanmıştır.

Aynı maddede, semt pazarlarında toplam satış yeri sayısının en az yüzde onunun üreticilere tahsis edileceği de hüküm altına alınarak üreticilere, belediyelerce belirlenen miktarlar dahilinde kendi ürettikleri malları doğrudan tüketicilere satabilme imkanı tanınmıştır.

Ayrıca, ziraat odalarına, üretici pazarının kurulması yönünde talepte bulunma yetkisi verilmiş ve belediyelerin mali imkansızlıkları göz önünde tutularak üretici pazarı kurulmasına yönelik taleplerin en geç iki yıl içinde yerine getirilebilmesine yönelik düzenleme yapılmıştır.

Madde 8- Toptancı hallerinde satılan mallardan yüzde bir, toptancı halleri dışında satılan mallardan yüzde iki oranında hal rüsumu alınması hüküm altına alınmıştır. Hal rüsum oranlarının düşürülmesiyle, tüketicilerin daha ucuza mal temin edebilmesi, sebze ve meyve fiyatlarının enflasyon üzerindeki olumsuz etkilerinin giderilmesi ve kayıt dışılığın azaltılması amaçlanmıştır. Ayrıca, hal rüsumunun üreticilerin değil malı satın alanların ödemesi öngörülerek, üreticilere komisyon oranında yapılan yüzde ikilik indirimle beraber yüzde dörtlük ek bir kazanç sağlanması hedeflenmiştir.

Bunun yanında, gıda güvenliğine önem verilmesini temin etmek amacıyla, malların gıda güvenliği analizini yaptıranların hal rüsumunun yarısını ödemeleri öngörülmüştür.

Ayrıca, hal rüsumunun paylaşımında üretim bölgesi belediyeleri ile tüketim bölgesi belediyeleri arasındaki dengesizliğin hal rüsumunun iki belediye arasında eşit dağıtımıyla giderilmesi sağlanmış, bu şekilde elde edilen gelirlerin en az yüzde onunun toptancı halinin ihtiyaçları için kullanılmasına yönelik düzenleme yapılmıştır.

Madde 9- Belediyeler ile gerçek veya tüzel kişilerce kurulan toptancı hallerinin yönetimine ilişkin hususlar düzenlenmiştir. Ayrıca belediyelerin, kurdukları toptancı hallerinin işletilmesini belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle devredebilmelerine imkan verilmiştir.

Yine belediyelere, toptancı hali ve bu çerçevedeki denetim hizmetlerinin yerine getirilmesinde istihdam edilmek üzere halin büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yeterli sayı ve nitelikte belediye zabıtasını hal zabıtası olarak görevlendirme yükümlülüğü getirilmiştir. Ayrıca, hal zabıtasına yardımcı olmak üzere özel güvenlik görevlisinin çalıştırılmasına imkan sağlanmıştır.

Madde 10- Üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il merkezleri ile gerekli görülen ilçe merkezlerinde hal hakem heyetlerinin oluşturulması öngörülmüş ve bu heyetlerde uyuşmazlık yaşaması muhtemel tüm kesimlerin temsilcilerine yer verilmiştir.

Yürürlükteki mevzuatta da yer alan hal hakem heyetleri, yeniden yapılandırılmış ve değeri ellibin Türk Lirasının altındaki uyuşmazlıklarda heyete başvuru zorunlu hale getirilmiştir. Böylece, anlaşmazlıkların kolay, hızlı ve düşük maliyetle çözümlenebilmesi ve mahkemelerin üzerindeki yüklerin azaltılması amaçlanmıştır.

Ayrıca, malların ticaretinin Kanunun amacına uygun olarak yapılmasının sağlanması hususunda karşılıklı bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak, sorunları incelemek ve önlemleri tespit etmek, uygulamayla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamak üzere Toptancı Hal Konseyi oluşturulmuştur.

Madde 11- Maddede, toptancı hallerindeki işyerleri ile pazar yerlerindeki satış yerlerinin işletilmesi ve kira sözleşmeleri ile tahsislerin hangi hallerde feshine veya iptaline karar verileceği hususu düzenlenmiştir.

Toptancı hallerinin, hukuki altyapısı daha sağlıklı olan kiralama yöntemiyle işletilmesi ve kira süresinin en fazla on yıl olması öngörülmüştür. Böylelikle, toptancı hallerindeki işyerlerinin devamlı olarak belirli kişilerce işletilmesinin önüne geçilmesi ve bu alanda faaliyette bulunan diğer meslek mensuplarına da toptancı halindeki işyerlerini işletebilme imkânının tanınması amaçlanmıştır.

Bunun yanında, piyasadaki etkilerini ve rekabet edebilirliklerini artırabilmek amacıyla, toptancı hallerinde bulunan toplam işyeri sayısının en az yüzde onunun üretici örgütlerine ayrılması zorunlu kılınmıştır.

Ayrıca, pazar yerlerindeki satış yerlerinin Ülkemiz şartları gereği tahsis yoluyla işletilmesi ve tahsisin, satış yeri bulunmayanlara öncelik verilmek suretiyle yapılması öngörülmüştür.

Madde 12- Toptancı hallerinde ticari güvenin sağlanması ve tarafların haklarının korunması amaçlanmış, gıda güvenliğine aykırılıktan kaynaklanan zararlar ile mal bedelinin zamanında ödenmemesinden kaynaklanan zararların hızlı ve etkin şekilde tazmin edilmesi öngörülmüştür.

Madde 13- Malların toptan veya perakende ticaretinde hangi eylemlerin yasak olduğu açıklanmıştır.

Madde 14- Hangi eylemlere ne tür cezaların verileceği, bunların miktarları ve niteliği düzenlenmiştir.

Madde 15- Bakanlığın, Kanunun uygulanması ile ilgili görev ve yetkileri düzenlenmiştir.

Ayrıca maddede, Hal Kayıt Sisteminin kurulmasına ve işletilmesine, sektörün gelişmesine, hal hakem heyetleri ile Toptancı Hal Konseyinin kurulması ve çalışmasına, hal hakem heyeti üyelerine ve raportörlere yapılacak huzur hakkı ödemelerine yönelik masrafların anılan Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanacağı öngörülmüştür.

Madde 16- Toptancı halleri, halde işlem gören malların gıda güvenliği analizini belirlenen usul ve esaslara göre kamu veya özel laboratuvarlarda yaptırmakla görevli ve yükümlü kılınmıştır. Bunun yanında toptancı halleri, halde veya hale bildirilerek işlem gören mallara ilişkin bilgileri elektronik ortamda tutmak, bunları kamuoyuna duyurmak, hal kayıt sistemi için gerekli olan verileri sağlamak ve bunları sisteme aktarmak, hale giren ve çıkan malları kontrol altına almak ve denetlemekle de görevli ve yükümlü tutulmuştur.

Madde ile Bakanlık bünyesinde elektronik ortamda merkezi Hal Kayıt Sisteminin kurulması ve gerekli görülmesi halinde bu sistemin diğer kurumlar nezdinde tutulan kayıt sistemleriyle çevrimiçi olarak birbirine bağlanması öngörülmüştür.

Hal Kayıt Sisteminin kurulmasıyla, alım ve satıma konu malların miktar ve fiyatlarına ulaşılabilmesi ve meslek mensuplarının kayıt altına alınabilmesi sağlanacak, bunun yanında, üreticiler mallarını satacakları tacirlerin irtibat bilgilerine erişebilme ve onlar hakkında bilgi sahibi olabilme, yine üreticiler ürünlerini daha çok kar edebilecekleri pazarlara yönlendirebilme, geleceğe yönelik planlama yapabilme ve tacirler karşısında daha güçlü bir pozisyonda bulunabilme imkanı elde edebilecektir. Ayrıca, bu sistem sayesinde, sektörde hesap verilebilirlik ve saydamlığın sağlanması ve sebze ve meyveler ile diğer malların ticaretine yönelik daha sağlıklı değerlendirmeler yapılması ve düzenlemeler oluşturulması mümkün olabilecektir.

Madde 17- Bu maddede, Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak Bakanlık, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı ve belediyelerce yapılacak denetimlerle ilgili hükümler düzenlenmiştir.

Bunun yanında, mevcut uygulamada birçok sıkıntılara neden olan ancak, sistemin iyi işleyebilmesi için gerekli bulunan kontrol ve denetim noktalarının, Bakanlık ile İçişleri Bakanlığının müştereken belirleyeceği il veya ilçe merkezlerinin giriş ve çıkış noktaları ile şehirlerarası yollarda kurulması öngörülmüştür.

Madde 18- Yürürlükten kaldırılan hükümler maddesidir. Bu madde ile, 80 sayılı 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal'lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun ile 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükümünde Kararname yürürlükten kaldırılmaktadır.

Ayrıca, Ülkemizde üretilerek alım satıma konu olan malların toptancı haline bildirim usulüyle kayıt altına alınmasını sağlamak amacıyla getirilen düzenlemelere paralel olarak, organik tarım faaliyetleri esaslarına uygun olarak üretilen ham, yarı mamul ve mamul haldeki sertifikalı ürünlerin satışını 552 sayılı Kanun Hükümünde Kararname kapsamı dışında tutan 5262 sayılı Organik Tarım Kanununun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası da yürürlükten kaldırılmaktadır.

Geçici Madde 1- Toptancı hallerin çağdaş bir sisteme kavuşturulması ve işletilmesini sağlamak amacıyla, beş yıl içinde Kanunun öngördüğü asgari koşulları sağlamayan hallere idari para cezası uygulanması, bu cezayı takip eden iki yıl içinde halen eksikliklerini gidermeyenlerin faaliyetlerinin durdurulması öngörülmüştür. Aynı zamanda toptancı hallerine, müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile laboratuvarlar ve soğuk hava depolarını ortak olarak kurmak ve işletmek üzere 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahalli İdare Birlikleri Kanunu hükümlerine göre birlik kurabilme imkanı getirilmiştir.

Bunun yanında, toptancı hallerindeki işyerlerinin işletilmesi yönteminin değiştirilmesi nedeniyle oluşabilecek mağduriyetleri gidermek amacıyla, toptancı hallerdeki tahsisli işyerlerinin mevcut tahsis sahiplerine on yıl süreyle kiralanmış sayılacağı öngörülmüştür.

Ayrıca, Kanunda öngörülen yönetmelikler ve uygulamaya ilişkin sair usul ve esaslar yürürlüğe girinceye kadar 552 sayılı Kanun Hükümünde Kararname uyarınca çıkarılan yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam olunacağı ve bu Kanunda öngörülen yönetmeliklerin, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulacağı ifade edilmiştir.

Madde 19- Yürürlük maddesidir.

Madde 20- Yürütme maddesidir.

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Avrupa Birliği Uyum Komisyonu

11/01/2010

Esas No.: 1/743

Karar No.: 26

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIğINA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulu tarafından 05/08/2009 tarihinde Başkanlığınıza sunulan (1/743) esas numaralı "Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı" Başkanlığınızca, 01/10/2009 tarihinde esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, tali komisyon olarak Adalet; İçişleri ve AB Uyum Komisyonu ile TBMM İçtüzüğü'nün 34. maddesi gereğince Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna havale edilmiştir.

Komisyonumuz, 05/01/2010 tarihli 36. toplantısında, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Genel Sekreterliđi (ABGS), Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Sebze ve Meyve Komisyoncuları Federasyonu ve İstanbul Ticaret Odası temsilcilerinin de katılımıyla anılan Kanun Tasarısı'nı inceleyip görüşmüştür.

Tasarı'nın tümü üzerindeki görüşmeler sırasında hükümet temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Tasarı ile sebze ve meyve ticaretinde rekabetçi yapının temin edilmesi, maliyetlerin düşürülmesi, gıda güvenliğinin sağlanması, kayıt dışılığın önlenmesi, tedarik, dağıtım ve satışta etkinliğin sağlanması, üreticinin emeğinin karşılığını alabilmesi, tüketicinin kaliteli, güvenilir, sağlıklı ve uygun fiyatlı mal talebinin karşılanabilmesi, toptancı halleri ile pazar yerlerinin çağdaş bir alt yapıya kavuşturulması ve meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesi amaçlanmaktadır.

- Konuya ilişkin olarak AB müktesebatında yaş sebze ve meyvenin sınıflandırılması ve standartların oluşturulması, üretici örgütlerinin oluşturulması gibi konularda düzenlemeler getiren Meyve Sebze Ortak Piyasa Düzenine İlişkin 2200/96 sayılı Tüzük ve kalite standart denetimleri yapacak yetkili kuruluşların belirlenmesi ve tacir veri tabanının oluşturulması konularında düzenlemeler getiren Taze Meyve ve Sebzede Pazarlama Standartlarına Uygunluk Denetimine İlişkin 1148/2001 sayılı Tüzük bulunmaktadır. Tasarıda, yaş sebze ve meyvelerin sınıflandırılması ile kaliteye ilişkin standart denetimleri yapacak yetkili kuruluşlar konularına 6. maddenin beşinci fıkrasında; tacir veri tabanları oluşturulması konusuna hal kayıt sistemi çerçevesinde ve üretici örgütlerinin oluşturulması konusuna 5. maddede yer verilmektedir. Ancak müktesebat uyumu konusunda detayların büyük oranda ikincil düzenlemelerle belirlenmesi öngörülmüştür.

Komisyonumuzda bu aşamada, Tasarının geneli üzerinde görüşme yapılması ve maddeler hakkında görüş ve önerilerin bu kapsamda ifade edilmesi karara bağlanmıştır. Bu çerçevede Komisyon üyeleri tarafından aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- Tasarının doğrudan AB müktesebatına uyum amacıyla hazırlanmadığı ve Tasarı ile çıkarılması öngörülen ikincil düzenlemelerin müktesebat uyumu ile ilgili olduğu görülmektedir. Bununla birlikte müktesebat uyumu açısından dolaylı olarak ele alınabilecek hususlar bulunmaktadır.

- Belediyelerin haller üzerinde gerek kaynak aktarımı, gerekse denetim çalışmalarının yeterliliği üzerinde durulmalıdır.

- Tasarının kabulüyle hem Tarım ve Köyişleri Bakanlığı hem de Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından kabul edilen iki farklı üretici örgütlenmesi ortaya çıkabilecektir. Bu hususun değerlendirilmesi gerekmektedir.

- Bu Tasarının kanunlaşması sektörün sorunlarını bertaraf edemeyecektir. Öncelikle sebze ve meyve hallerinin altyapı yetersizliklerinin giderilmesi gerekmektedir.

ABGS temsilcisi tarafından müktesebat uyumu konusunda aşağıdaki hususlar ifade edilmiştir:

- Haller açısından AB mevzuatında doğrudan üye devletleri bağlayan düzenlemeler olmayıp, dolaylı olarak diğer mevzuatta düzenlenmiş konular bulunmaktadır. AB mevzuatında üretici örgütlerinin kurulması usulüne değil, tanınmasına ilişkin hükümler yer almaktadır. Üretici örgütlerinin AB Ortak Tarım Politikası kaynaklarından yararlanabilmeleri için tanınmaları gerekmektedir. Tasarıda üretici örgütlerine ilişkin koşulların Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği ifade edilmekle birlikte 5200 sayılı Üretici Birlikleri Kanunu çerçevesinde oluşturulan üretici örgütleri de bulunmaktadır ve bu durum kurumlar arasında yetki karmaşasına sebep olabilecektir.

- AB Müktesebatında üretici örgütlerinin sadece üyelerinin mallarını pazarlayabileceklerine ilişkin bir hüküm mevcut değildir. Üreticiler, üyesi olmadıkları üretici örgütlerinin hizmetlerinden idari masrafları karşılayarak yararlanabilmektedirler. Tasarının 5. maddesine getirilecek bir hükümle bu konunun yönetmelikle düzenlenmesi öngörülebilir.

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı temsilcisi tarafından; ürün künyesi konusunda sorumluluğun üreticiye de yüklenmesi gerektiği, AB ülkelerinde üreticiden itibaren izlenebilirliğin sağlanmış olduğu, bunun özellikle kullanılan kimyasallar açısından sorumluluğun atfedilebilmesi ve geriye doğru izlenebilirliğin sağlanması açısından önemli olduğu ve AB'nin gıda güvenliğine ilişkin mevzuatının da bunu gerektirdiği; sebze ve meyve ihracatında AB ülkelerinin temel önceliğinin kalite standartlarından önce ürünün ilaç kalıntısı taşıyıp taşımadığı konusu olduğu ifade edilmiştir.

ABGS temsilcisi tarafından, Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu'nda izlenebilirlik ile ilgili düzenlemelerin getirileceği ve esasen künye konusunda üreticinin sorumluluğunun bu kapsamda değerlendirilmesi gereken bir konu olduğu ifade edilmiştir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcisi tarafından Tasarının 2. maddesinde künye tanımı yapıldığı ve künye kapsamında üreticiye ilişkin bilgilerin de olduğu, künye düzenleme sorumluluğu satıcılar için öngörülmüş olsa da üretici birliklerinin de satıcı oldukları halde bu sorumluluğu üstlenecekleri ve üreticiye de sorumluluğun yüklenmesi durumunda bunun üreticiler için kaldırmayacak ek bir külfet olacağı ifade edilmiştir.

Ziraat Odaları Birliği temsilcisi tarafından, AB'nin 1 Ocak 2008 tarihi itibarıyla sebze ve meyve ticaretiyle ilgili bir reform başlattığı, pazarlamanın, örgütlü üretici birlikleri eliyle yürütülmesi için özel teşvikler öngörüldüğü ve hatta üretici birliklerinin pazarlama sırasında oluşan kayıplarının % 4.1'inin AB Ortak Bütçesinden karşılanması imkanının getirildiği, üretici örgütlerine kayıtlı olmayan üreticilerin kayıt olmaları için ek teşvikler öngörüldüğü, Türkiye'de de üretici birlikleri eliyle pazarlamanın üreticilerin daha iyi üretim ve pazarlama imkanına kavuşmasını sağlayacağı, künye konusunda üreticilere de sorumluluk yüklenmesinin üreticiler açısından ek bir külfet oluşturmayacağı ve üretici birliklerinin üyeleri dışında kalan kişilere ait malları da pazarlayabilecekleri yönünde düzenleme yapılmasının faydalı olacağı ifade edilmiştir.

Türkiye Sebze ve Meyve Komisyoncuları Federasyonu temsilcisi tarafından; Tasarıda ülkemiz üretici yapısının dikkate alınmadığı; ülkemiz üreticilerinin tamamına yakınının küçük, aile tipi işletmelerden oluştuğu; bildirim yoluyla hal dışında toptan satışlara müsaade edilmesinin büyük marketlerin çıkarları doğrultusunda sonuçlar doğuracağı; dünyada ve ülkemizde sebze ve meyve ticaretinin maliyet esasından ziyade arz ve talep dengesine göre kendiliğinden oluşan pazarlık sistemi içerisinde gerçekleştiği ve büyük marketlerin hallerin yerini alması durumunda üreticilerin pazarlık gücünün azalacağı bunun da sayıları 3 milyonu bulan üretici kesimini mağdur edeceği; hal dışındaki satışlardan alınan % 15'lik rüsum oranının % 2'ye indirilmesinin, üreticilerin pazarlama olanaklarını sınırlayabileceğinden olumsuz olarak değerlendirildiği ifade edilmiştir.

İstanbul Ticaret Odası temsilcisi tarafından; hallere ilişkin Kanunun sıklıkla değişikliğe uğradığı ancak yapılan değişikliklerin hallerin temel sorunu olan altyapı eksikliklerinin giderilmesini sağlamadığı; Tasarıdaki düzenlemelerin büyük marketlerin çıkarları doğrultusunda sonuçlar doğuracağı; Türkiye'de sebze ve meyve ticaretinin % 70'inin hal dışında gerçekleştiği, İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nde 2009 yılında iki resmi halden elde edilen rüsum tutarının 35,5 milyon TL iken hal dışındaki satışlardan beyan usulüyle ödenen rüsum tutarının 1,45 milyon TL olduğu belirtilmiştir.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı temsilcisi tarafından hal dışındaki satışlardan alınan rüsum oranının % 15' ten % 2'ye indirilmesinin kayıt dışılığın engellenmesi amacını taşıdığı; üretici örgütlerinin sadece üyelerinin ürünlerini pazarlayabileceği yönündeki hükmün kaldırılmasının üretici örgütünün asıl fonksiyonu olan üretim ve üreticilerin haklarının korunmasının geri plana itilip, ticari kaygıların ön plana çıkmasına yol açabileceği; Tasarının malların üretimiyle değil de ticaretiyle ilgili olması ve satıcının ibraz sorumluluğunun üreticinin sorumluluğunu ortadan kaldırmaması hasebiyle ürün künyesinin Tasarıda belirtildiği haliyle üretici bilgisini de içerecek şekilde satıcıdan başlamasının yerinde olduğu ifade edilmiştir.

Komisyonumuz tarafından aşağıdaki konularda mutabakata varılmıştır:

- Tasarıda çıkarılması öngörülen yönetmeliklerden AB müktesebatıyla ilgili olanlarda uyum gözetilmelidir.

- Ürün künyesi konusunda üreticilere de sorumluluk yüklenmesi, AB'nin gıda güvenliğine ilişkin mevzuatı çerçevesinde yerinde olacaktır. Ancak bu düzenlemenin getirileceği mevzuat; Komisyonumuzda görüşülen bu Tasarı değil, gıda güvenliğine ilişkin mevzuat olmalıdır.

- Tasarının 4. maddesinin beşinci fıkrasında belediye sınırları içinde malların toptan alım ve satımının toptancı hallerinde yapılacağı; ancak, toptancı haline bildirilmek kaydıyla toptancı hali dışında da alım satım yapılabileceği hüküm altına alınmaktadır. AB' de sebze ve meyvelerin toptan satışının hallerde yapılması zorunluluğu olmadığı gibi hale kaydedilme zorunluluğu da bulunmamaktadır. Bu doğrultuda Tasarının bu maddesiyle getirilen değişiklik yerinde mütalaa edilmektedir.

- Tasarının 5. maddesinin ikinci fıkrasında üretici örgütlerinin, bu Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça ortak ve üyeleri dışındaki kişilere ait malları pazarlayamayacağı, bunların alım ve satımını üstlenemeyeceği belirtilmektedir. AB Müktesebatında ise üretici örgütlerinin sadece üyelerinin mallarını pazarlayabileceklerine ilişkin bir hüküm mevcut değildir. Üreticiler üye olmasalar da belirli koşullarda, idari masrafları karşılamak kaydıyla üretici örgütlerinin hizmetlerinden yararlanabilmektedirler. AB'de taze sebze ve meyve alanındaki ortak piyasa düzenine ilişkin temel mevzuat olan 2200/96/EC sayılı Konsey Tüzüğü'nün 11. maddesinin birinci paragrafında üretici örgütlerinin belli şartlar altında üreticilerin mallarını üyesi olmadıkları diğer üretici birlikleri yoluyla pazarlamalarına cevaz verilmektedir.

Bu doğrultuda Tasarının 5. maddesinin onaltıncı fıkrasının ilgili AB Müktesebatı paralelinde aşağıdaki şekilde yeniden düzenlenmesi düşünülebilir:

"Üretici örgütlerinin asgari ortak veya üye sayıları ile bunların niteliklerine, taşınması gereken asgari şartlara, ilgilendirilecekleri toptancı hallerine, yapacakları satışlara, sorumluluklarına, üretici örgütü belgesinin verilmesine ve iptaline, komisyoncularda aranılacak niteliklere, aracılık faaliyetlerine, haklarına, uymakla yükümlü oldukları kurallara, hangi şartlarda ortak ve üyeleri dışında kalan kişilere ait malları pazarlayabilecekleri, bunların alım ve satımını üstlenebilecekleri ve üretici örgütleri ile komisyoncularla ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar ilgili bakanlıklar ve meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir. "

Raporumuz, yukarıdaki mülahazalarla Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
<i>Yaşar Yakış</i>	<i>Yusuf Ziya İrbeç</i>	Onur Öymen
Düzce	Antalya	Bursa
		(İmzada bulunamadı)
Sözcü	Üye	Üye
<i>İsmail Hakkı Biçer</i>	Afif Demirkıran	Burhan Kayatürk
Kütahya	Siirt	Ankara
	(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Lütfi Elvan</i>	<i>Nuri Uslu</i>	<i>İbrahim Kavaz</i>
Karaman	Uşak	Erzurum
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Öztürk</i>	Mehmet Sait Dilek	Mehmet Beyazıt Denizolgun
Hatay	Isparta	İstanbul
	(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
Üye	Üye	Üye
<i>Taha Aksoy</i>	Musa Sivacıoğlu	<i>Cüneyt Yüksel</i>
İzmir	Kastamonu	Mardin
	(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye	Üye
Halide İncekara	<i>Algan Hacaloğlu</i>	<i>Osman Coşkunoglu</i>
İstanbul	İstanbul	Uşak
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	Üye
Ahmet Kenan Tanrıku	Hüseyin Pazarcı	
İzmir	Balıkesir	
(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)	

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu

Esas No.: 1/743

12 Ocak 2010

Karar No.: 22

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulu tarafından 05/08/2009 tarihinde Başkanlığınıza sunulan (1/743) esas numaralı "Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı" Başkanlığınızca, 01/10/2009 tarihinde esas komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, tali komisyonlar olarak Adalet Komisyonu, İçişleri Komisyonu ve AB Uyum Komisyonuna havale edilmiştir. Söz konusu kanun tasarısı Komisyonumuzun da görev alanına girmesi sebebiyle, İçtüzüğü'nün 34/3 üncü maddesi uyarınca 04/01/2010 tarihinde Başkanlığınız tarafından düşüncelerini belirtmek üzere Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuz, 07/01/2010 tarihli 18 inci toplantısında Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla, anılan Kanun Tasarısını inceleyip görüşmüştür.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında hükümet temsilcisi tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

- Ülkemizde halihazırda meyve-sebze ticareti 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmektedir. Söz konusu kararname uyarınca, yaş sebze-meyvenin haller üzerinden pazarlanması zorunludur. Rüsum ve komisyon oranları kayıtdışılığı artıracak düzeydedir. Depolama, ambalajlama, tasnifleme, müzayede tesisleri ve laboratuvarı olmayan çok sayıda toptancı hali bulunmaktadır. Üretilen sebze-meyvenin miktarını ve fiyatını gösterir bilgilere ulaşılamamaktadır.

- Tasarı ile birlikte üretici birliklerine hallere bildirimde bulunmak kaydıyla, ticarete serbestlik getirmek ve alternatif pazarlar oluşturabilmek amacıyla hal dışında satış yapabilmek imkanı getirilmektedir. Hal kayıt sistemi kurulacak; sebze-meyvenin üretim miktarı ve fiyat bilgilerine ulaşılabilir, hallerde satış yapanlar kayıt altına alınacaktır. Rüsum oranları indirilerek kayıt içine girme özendirilecektir. Ürün künyesi uygulamasıyla, tarladan sofraya gıda güvenirliliği gerçekleştirilecek ve ürünlerde kullanılan kimyevi maddelerin kimler tarafından, hangi oranlarda kullanıldığı tespit edilebilecektir. Hallerde gerekli tesislerin yapılması sağlanarak ürün kaybı en aza indirilecektir.

Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde Komisyon üyeleri tarafından; yaş sebze meyve sektörünün önemli bir ekonomik potansiyel içerdiği, tarım alanında sağladığı istihdam yanında; pazarcı, manav, tüccar, hal komisyoncusu, ihracatçı gibi bu ürünleri değerlendirenler ile nihai tüketici olarak toplumun tamamını yakından ilgilendirdiği, niteliği itibarıyla dayanıklı olmayan bu ürünlerin soğuk hava deposu, laboratuvar vb. gibi tesisleri bulunan haller yoluyla pazarlanmasının, tüketicilerin kaliteli ve ucuz sebze-meyve temini için zorunlu olduğu, böylelikle sağlıklı bir gıda zincirinin kurulabileceği ifade edilmiştir.

Komisyon tarafından bu aşamada; maddeler üzerinde ayrıca görüşme açılmaksızın Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında maddeler hakkında görüşlerin ortaya konulması kararlaştırılmıştır. Bu bağlamda Komisyon üyeleri tarafından aşağıdaki hususlar dile getirilmiş ve Komisyon tarafından bu görüşler çerçevesinde aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun ile gıda güvenilirliğinin sağlanması, her türlü gıda maddesinin ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin teknik ve hijyenik şekilde üretim, işleme, muhafaza, depolama, pazarlama ve halkın gereği gibi beslenmesini sağlamak, üretici ve tüketici menfaatleriyle halk sağlığını korumak üzere gıda maddelerinin üretiminde kullanılan her türlü ham, yarı mamul ve mamul gıda maddeleri ile gıda işlemeye yardımcı maddeler ve gıda ile temasta bulunan madde ve malzemelerin güvenliğine ilişkin özelliklerinin tespit edilmesi, gıda maddeleri üreten ve satan işyerlerinin asgari ve teknik ve hijyenik şartlarının belirlenmesi, gıda maddeleri ile ilgili hizmetler ile denetimine ilişkin görev ve sorumluluk Tarım ve Köyişleri Bakanlığına verilmiştir. Bu doğrultuda;

1-) Tasarının 3 üncü maddesinin birinci fıkrasında, halin kuruluşunun, en geç bir ay içinde ilgili belediye tarafından bildirileceği kuruluşlar arasında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı da sayılmalıdır.

2-) Tasarının 3 üncü maddesinin onuncu fıkrasının, "Toptancı hallerinin kurulması ve kapatılmasına ilişkin usul ve esaslar, ilgili bakanlıkların uygun görüşü ve meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." şeklinde değiştirilmesi uygun olacaktır.

3-) Tasarının 5 inci maddesinin on üçüncü fıkrasının, "Onuncu fıkrada belirtilen satıcılar; sebze ve meyveleri cinsine, doğal özelliklerine, kalite ve standartlarına göre sınıflandırmak, gıda güvenilirliği şartlarına uygun olarak satışa sunmak ve üreticiler dahil tüm alıcılar ve satıcılar, ticarete konu olan sebze ve meyvelerin izlenebilirliğini sağlamak ve bunların kap veya ambalajlarının üzerinde künyelerinin bulundurulmasını sağlamak zorundadır. Bu fıkra ile ilgili usul ve esaslar Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca çıkarılacak yönetmelik ile belirlenir." olarak değiştirilmesi uygun olacaktır.

4-) Tasarının 5 inci maddesinin on altıncı fıkrasındaki "ilgili bakanlıklar ve meslek kuruluşlarının görüşleri" ibaresinin, "ilgili bakanlıkların uygun görüşü ve meslek kuruluşlarının görüşleri" olarak değiştirilmesi uygun olacaktır.

5-) Tasarının 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası uyarınca ticarete konu malların ayıklanması, sınıflandırılması, hazırlanması, ambalajlanması, işaretlenmesi ve etiketlenmesine; taşıma ve muhafazasında kullanılan kap ve nakil vasıtalarına; gıda güvenilirliği ve kalitesine ilişkin standartlar Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenmelidir.

6-) Tasarının 8 inci maddesine on ikinci fıkra olarak "Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından bu Kanun kapsamında gıda güvenilirliği ve kalitesine yönelik olarak yapılan denetim ve kontrollere ilişkin analiz ücretleri, hal rüsumundan Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenecek hesaba yatırılır veya aktarılır." ibaresi eklenmelidir. Böylelikle 5179 sayılı Kanun kapsamında yapılacak denetimler için Tarım ve Köyişleri Bakanlığına kaynak sağlanmış olacaktır.

7-) Tasarıda geçen "gıda güvenliği" ifadelerinin "gıda güvenilirliği" olarak değiştirilmesi, kavram birliğinin sağlanması açısından yararlı olacaktır.

- Tasarının 5 inci maddesinin birinci fıkrasının, "Üreticilerce, 18/04/1972 tarihli ve 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununa, 29/06/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici

Birlikleri Kanununa ve 24/04/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kuruluş işlemleri Tarım ve Köyişleri Bakanlığı tarafından yürütülen üretici birliği, kooperatif ve kooperatif üst kuruluşları Tarım ve Köyişleri Bakanlığından, 01/06/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa göre kurulan diğer kooperatif ve kooperatif üst kuruluşları Bakanlıktan üretici örgütü belgesi alınması şartıyla üretici örgütü olarak kabul edilir." olarak değiştirilmesi, üretici örgütlerinin kuruluşunu yapan bakanlıklar tarafından üretici belgesinin verilmesini sağlayacaktır.

- Tasarının 10 uncu maddesinin ikinci fıkrasınca oluşturulan hal hakem heyetlerine ve on üçüncü fıkrasınca oluşturulan Toptancı Hal Konseyine üretici örgütlerinin temsilcilerinin de seçilmesi, üreticilerin görüş ve önerilerinin bu heyetlere aktarılması açısından yararlı olacaktır.

- Tasarının 12 nci maddesinde düzenlenen "Teminat" uygulamasının, hal dışında yaş sebze ve meyve ticaretiyle uğraşan tüccarlar için de getirilmesi yararlı olacaktır. Böylelikle satın aldığı malın bedelini ödemeyerek üreticileri zor durumda bırakan tüccarlar engellenmiş olacaktır.

- Tasarının Geçici 1 inci maddesinin b fıkrası uyarınca müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama gibi tesisleri kurmak için verilen 5 yıllık süre; halin büyüklüğü, işlem hacmi gibi kriterler göz önünde bulundurularak kategorileştirilmek suretiyle, koşulları uyan haller açısından kısaltılmalıdır.

Raporumuz yukarıdaki değerlendirmelerle Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Vahit Kirişci</i>	<i>Mehmet Erdoğan</i>	<i>Nuri Uslu</i>
Adana	Adıyaman	Uşak
Kâtip	Üye	Üye
<i>Özlem Müftüoğlu</i>	<i>Ertekin Çolak</i>	<i>Ahmet Ertürk</i>
Gaziantep	Artvin	Aydın
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Erdem</i>	<i>Ali Koyuncu</i>	<i>Ali İhsan Merdanoğlu</i>
Aydın	Bursa	Diyarbakır
Üye	Üye	Üye
<i>Orhan Karasayar</i>	<i>İbrahim Yiğit</i>	<i>Abdullah Çetinkaya</i>
Hatay	İstanbul	Konya
Üye	Üye	Üye
<i>Özkan Öksüz</i>	<i>Abdurrahman Müfit Yetkin</i>	<i>Vahap Seçer</i>
Konya	Şanlıurfa	Mersin
Üye	Üye	Üye
<i>Abdülkadir Akcan</i>	<i>Zeki Ertugay</i>	<i>Mehmet Serdaroğlu</i>
Afyonkarahisar	Erzurum	Kastamonu
		(İmzada bulunamadı)

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu Raporu

*Türkiye Büyük Millet Meclisi
Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar,
Bilgi ve Teknoloji Komisyonu
Esas No. : 1/743
Karar No. : 15*

3/2/2010

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlık tarafından 1/10/2009 tarihinde tali komisyon olarak Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, İçişleri Komisyonu ve Adalet Komisyonu ile Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonuna, esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiş bulunan, 1/743 esas numaralı “Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı”; Komisyonumuzun 6/1/2010 tarihinde Hükümeti temsilen Sanayi ve Ticaret Bakanı Sayın Nihat ERGÜN ile beraberinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile ilgili sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı, 2 nci Birleşiminde incelenip görüşülmüştür.

Ülkemizde, 2008 yılı verilerine göre sebze üretim miktarı yaklaşık 27.2 milyon ton, meyve üretim miktarı ise yaklaşık 15.6 milyon ton olarak gerçekleşmiştir. Üretilen sebze ve meyvenin yüzde doksan beşi ülke içinde kalmakta, bu miktarın yaklaşık yüzde yirmi beşi ise tüketim merkezlerine ulaşmadan pazarlama sürecinde zayi olmaktadır. İç pazara sürülen sebze ve meyvenin yaklaşık yüzde otuzu toptancı hallerinde işlem görmekte, kalan kısmı ise hiçbir kayda girmeksizin pazarlanmaktadır.

TÜRKİYE’DE SEBZE VE MEYVE TİCARETİNE İLİŞKİN SAYISAL VERİLER	
Sebze Üretim Miktarı*	27.2 Milyon Ton
Meyve Üretim Miktarı*	15.6 Milyon Ton
Dünya Sebze Üretimindeki Pay (Yaklaşık)**	% 5
Dünya Meyve Üretimindeki Pay (Yaklaşık)**	% 3
Sebze Meyvenin İşlem Değeri ***	40 Milyar TL (Ocak-Aralık 2008)
*TUIK 2008 Yılı Verileri **Ziraat Mühendisleri Odası ***TUIK Üretim Verileri ile Antalya Büyükşehir Belediyesi Toptancı Hali Fiyatlarına Göre Hesaplanmıştır. Bu miktar, söz konusu Halin üretim bölgesinde olması nedeniyle gerçekleşebilecek en düşük işlem değerini göstermektedir.	

İhracatın Toplam Üretimdeki Payı*	% 5 2 Milyar TL
Sanayide Kullanılan Sebze ve Meyvenin Toplam Üretimdeki Payı*	%12,5 5 Milyar TL
Üreticilerce Doğrudan Tüketicilere Satılan Malın Toplam Üretimdeki Payı	% 0,5 0.2 Milyar TL
Ürün Kaybının Toplam Üretimdeki Payı*	% 25 10 Milyar TL
Hallerde İşlem Görmesi Gereken Malın Toplam Üretimdeki Payı	% 57** 22.8 Milyar TL
Sektör Tarafından da Genel Kabul Gören Kayıt Dışlık Oranı	% 70 15.96 Milyar TL***

*Ziraat Mühendisleri Odası.
**Bu pay, ihrac edilen, sanayide kullanılan, üreticilerce doğrudan satılan ve zayi olan malların dışında kalan mal miktarını göstermektedir.
***Bu miktarın hesaplanmasında, hallerde işlem görmesi gereken malın toplam üretimdeki payı dikkate alınmıştır.

Toptancı Hal Sayısı	195
Hallerdeki Toplam İşyeri Sayısı	11661
Hallerdeki Faaliyette Olan İşyeri Sayısı	9774
Hallerdeki Komisyoncu Sayısı	7873
Hallerdeki Tüccar Sayısı	1805
Üretici Birliği Belgesi Sayısı	288

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 471)

Ülkemizde sebze ve meyvelerin toptan ticareti ve toptancı halleri 24/6/1995 tarihli ve 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile bu Kanun Hükmünde Kararnameye istinaden çıkarılan ikincil mevzuatta yer alan hükümler çerçevesinde yapılmaktadır.

Sebze ve meyve ticaretinde halen; malların haller üzerinden pazarlanma zorunluluğunun serbest rekabeti olumsuz yönde etkilemesi, rüsum ve komisyon oranlarının ticareti zorlaştıracak ve kayıt dışılığı arttıracak düzeyde bulunması, sebze ve meyvelerin fiyat ve miktarlarına ilişkin bilgilere ulaşamaması, müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile laboratuvarları bulunmayan çok sayıda toptancı halinin bulunması, malların gıda güvenliği ve izlenebilirliğinin sağlanmasına imkan veren mekanizmaların bulunmaması, anlaşmazlıkların kolay, hızlı ve düşük maliyetle çözümüne imkan veren etkin bir mekanizmanın oluşturulamaması, iç piyasada standart uygulamaların bulunmaması, üreticinin rekabet gücünün zayıf olması, üreticilerin, mallarını pazarlama imkanlarının yetersiz olması gibi sorunlar yaşanmaktadır.

Yaşanan bu sorunlar, 552 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve değişikliklerinin sebze ve meyve ticaretini düzenlemedeki yetersizliği, sebze ve meyve ticaret hacminin büyüklüğü, Avrupa Birliği mevzuatına uyumun sağlanması ve toptancı halleri ile pazar yerlerinin yeniden yapılandırılması gerekliliği yeni bir düzenleme yapılmasını zorunlu kılmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Ülkemizde üretilerek alım ve satıma konu olan mallar ile ithal edilen malların toptancı hale bildirim usulüyle kayıt altına alınmasının,

- Malların birden fazla toptancı haline girmeye zorlanmasını veya hal rüsumu ödenmiş olan bir maldan tekrar hal rüsumu alınmak istenmesinin engellemesinin ve malların birden fazla hale girmesinden kaynaklanan fiyat artışlarının önüne geçilmesinin,

- AB ülkelerindeki uygulamalar paralelinde, sebze ve meyvenin yanı sıra piyasada yeterli arz ve talep derinliği bulunduğu belirlenen diğer mallar hakkında da bu Kanun hükümlerinin uygulanmasının,

- Üretici örgütlerince yapılacak satışların toptan olarak vergi mükelleflerine yapılmasının,

- Üreticinin pazarlama maliyeti içerisinde yer alan önemli kalemlerden birinde indirim yapılarak pazarlama maliyetinin azaltılmasının ve komisyon oranının tavanının yüzde altı olarak belirlenmesinin,

- Gıda güvenliğinin temin edilerek insan sağlığının korunması ve malların izlenebilirliğinin sağlanması amacıyla ürün künyesi uygulaması ve satıcılara ürün künyelerini malların kap veya ambalajlarında bulundurma yükümlülüğünün getirilmesinin,

- Sözleşmelerde bulunması gerekli asgari şartlar ve bilgileri belirleme yetkisinin Bakanlığa verilerek, tarafların haklarının korunması ve yükümlülüklerinin tespit edilmesi, sözleşmelerin tarafların aleyhine dengesizliğe yol açmayacak ve iyi niyet kurallarına uygun biçimde düzenlenmesinin sağlanmasının,

- Piyasa aktörlerinin piyasa bilgilerine hızlı ve etkin şekilde ulaşmalarının sağlanması ve edinilen bilgiler doğrultusunda alım ve satım tercihlerini belirlemeleri ve böylelikle rekabet sistemine işlerlik kazandırılmasının,

- Tüketicinin korunabilmesi ve büyük oranlara varan ürün kaybının önlenmesini teminen malların ayıklanması, sınıflandırılması, hazırlanması, ambalajlanması, işaretlenmesi ve etiketlenmesi ile taşıma ve muhafazasında standartların getirilmesinin,

- Semt pazarlarının kurulması ve buralarda malların hijyenik şartlarda satışa sunulmasını sağlayıcı uygun çalışma ortamının oluşturulması, altyapı ve çevre düzenlemelerinin yapılması ve tüketicinin korunması amacıyla gerekli her türlü tedbirin alınması görev ve yetkisinin belediyelere verilmesinin,

- Semt pazarlarında toplam satış yeri sayısının en az yüzde onunun üreticilere tahsis edilmesinin,

- Toptancı hallerinde satılan mallardan yüzde bir, toptancı halleri dışında satılan mallardan yüzde iki oranında hal rüsumu alınması suretiyle hal içi ve hal dışı işlem maliyetinin azaltılmasının,

MALİYET TÜRÜ	HAL İÇİ (%)		HAL DIŞI (%)	
	552 KHK	TASARI	552 KHK	TASARI
BELEDİYE RÜSUMU	2	1	15	2
ZİRAİ STOPAJ	2	2	4	4
BAĞ-KUR PRİMİ	1	1	1	1
TOPLAM	5	4	20	7

* Hallerde işlem gören ve belediye gelirlerine esas olan matrah (%30'luk oranına karşılık gelen) 6.84 milyar TL'den, bu ticaretin tamamının kayıt altına alınmasıyla 22.8 Milyar TL'ye çıkacak ve böylece belediye gelirleri 0.14 Milyar TL'den 0,23 milyar TL'ye ulaşacak.

- Hal rüsumunun üreticilerin değil malı satın alanların ödemesi öngörülerek, üreticilere komisyon oranında yapılan yüzde ikilik indirimle beraber yüzde dörtlük ek bir kazanç sağlanmasının,

- Gıda güvenliğine önem verilmesini temin etmek amacıyla, malların gıda güvenliği analizini yaptıranların hal rüsumunun yarısını ödemelerinin,

- Hal rüsumunun paylaşımında üretim bölgesi belediyeleri ile tüketim bölgesi belediyeleri arasındaki dengesizliğin hal rüsumunun iki belediye arasında eşit dağıtımıyla giderilmesinin ve elde edilen gelirlerin en az yüzde onunun toptancı halinin ihtiyaçları için kullanılmasının,

- Belediyelere, toptancı hali ve bu çerçevedeki denetim hizmetlerinin yerine getirilmesinde istihdam edilmek üzere halin büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yeterli sayı ve nitelikte belediye zabıtasını hal zabıtası olarak görevlendirme yükümlülüğü getirilmesinin ve hal zabıtasına yardımcı olmak üzere özel güvenlik görevlisinin çalıştırılmasına imkan sağlanmasının,

- Üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il merkezleri ile gerekli görülen ilçe merkezlerinde hal hakem heyetlerinin oluşturulmasının,

- Anlaşmazlıkların kolay, hızlı ve düşük maliyetle çözümlenebilmesi amacıyla hal hakem heyetlerinin, yeniden yapılandırılmasının ve değeri elli bin Türk Lirasının altındaki uyuşmazlıklarda heyete başvurunun zorunlu hale getirilmesinin,

- Malların ticaretinin Kanunun amacına uygun olarak yapılmasının sağlanması hususunda karşılıklı bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak, sorunları incelemek ve önlemleri tespit etmek, uygulamayla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamak üzere Toptancı Hal Konseyi'nin oluşturulmasının,

- Toptancı hallerinin, hukuki altyapısının daha sağlıklı olan kiralama yöntemiyle işletilmesi ve kira süresinin en fazla on yıl olmasının,

- Toptancı hallerinde ticari güvenin sağlanması ve tarafların haklarının korunmasının, gıda güvenliğine aykırılıktan kaynaklanan zararlar ile mal bedelinin zamanında ödenmemesinden kaynaklanan zararların hızlı ve etkin şekilde tazmin edilmesinin,

- Malların toptan veya perakende ticaretinde yasak eylemlerin düzenlenmesinin ve bu eylemlere ne tür cezaların verileceğinin, bunların miktarları ve niteliğinin düzenlenmesinin,

- Sektörde hesap verilebilirlik ve saydamlığın sağlanması, sebze ve meyveler ile diğer malların ticaretine yönelik daha sağlıklı değerlendirmeler yapılması ve düzenlemeler oluşturulması için Bakanlık bünyesinde elektronik ortamda merkezi hal kayıt sisteminin kurulması ve gerekli görülmesi halinde bu sistemin diğer kurumlar nezdinde tutulan kayıt sistemleriyle çevrimiçi olarak birbirine bağlanmasının,

- Beş yıl içinde Kanunun öngördüğü asgarî koşulları sağlamayan hallere idarî para cezası uygulanması, bu cezayı takip eden iki yıl içinde halen eksikliklerini gidermeyenlerin faaliyetlerinin durdurulmasının,

öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyon Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

■ 1995 yılından bu yana yürürlükte olan 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararname'nin bugün itibarıyla günümüz ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak olduğu,

■ Tasarının üretici ile tüketici arasındaki zinciri kısaltan, süreci demokratikleştiren, şeffaflaştıran niteliğinin bulunduğu,

■ Denetimlerin, zabıta aracılığıyla yapılmasının sonuç getirmeyebileceği, gıda mühendisleri veya ziraat mühendisleri aracılığıyla yapılacak denetimlerin çok daha etkili olacağı, bu sebeple bununla ilgili olarak Tasarıya hüküm konulması gerektiği,

■ Tasarının üretici birliklerini teşvik edici, destekleyici hükümler içermesi ve üreticiyi piyasa ve tüccar karşısında daha güçlü hâle getirmesi sebebiyle üreticilerin yıllardır beklediği bir düzenleme olduğu,

■ Tasarıyla hallerin teknik donanımlarını tamamlamaları için öngörülen beş yıllık sürenin fazla olduğu, aşağıya çekilmesi gerektiği,

■ Tasarıyla getirilen düzenlemelerin hem üreticiyi hem satıcıyı önünü görebilir bir hâle getirdiği,

■ Hallerin standartları yükselerek sayılarının azalmasının üretici, tüketici ve komisyoncu memnun edeceği,

■ On yıl sınırlamayla getirilen kiralama uygulamasının büyük sıkıntılar meydana getireceği,

■ Amaç ve kapsam maddesinde; bu kanunun amacı "sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların ticaretinin..." ibaresinin yer aldığı, Tasarının kanunlaşması ile artık hallerde sadece yaş sebze ve meyve dışında arz ve talep derinliğine göre uygun görülen konserve, turşu, zeytin, kesme çiçeğin satılabileceği, hallerdeki bu görünümün bütün Avrupa'da ve gelişmiş ülke hallerinde var olan bir uygulama olduğu,

■ Düzenleme kapsamına nüfusu iki bini geçen ilçelerde belediyelere toptancı hali kurma yetkisi verilirken metropollerin, büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki nüfusu milyonları bulan ve ayrıca aralarındaki mesafeleri uzak olan büyük ilçelere toptancı hali kurma yetkisi verilmemesinin uygun olmayacağı,

şeklindeki görüş ve eleştirilere müteakip, Hükümet tarafından yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

■ Bu Kanun Tasarısıyla sebze ve meyve ticareti sektörünün tüm mensuplarının yakından bildiği ve yıllardır dile getirilen sorunlarının sadece bugün için değil, gelecek için de çözülmüş olunacağı,

■ Tasarının kanunlaşmasıyla birlikte tarladan sofraya kadar izlenebilir güvenli bir ticaret ve tüketim döneminin başlayacağı; Tasarının, sebze ve meyve ticaretinin tüm taraflarının ortak menfaatlerini sağlama, üreticiler, tüketiciler, yaş sebze ve meyve ticaretini meslek edinenlerin menfaatlerini dengeli ve eşit bir şekilde koruma noktasında hükümler içerdiği,

■ Kanun Tasarısının hazırlık aşamasında da demokratik mekanizmaları işletilerek konuyla ilgili elli üç kamu kurumu, üretici ve tüketici örgütleriyle sivil toplum ve meslek kuruluşlarının görüşlerinden azami ölçüde istifade edildiği,

■ Bakanlığın toptancı hallerin piyasadaki yapıcı rolüne büyük önem verdiği, malların toptancı hale bildirimi esasının temel amacının sektördeki kayıt dışılığın önlenmesi olduğu,

■ Toptancı hallerin, yeni yapılarıyla, tüketicilerin daha fazla güven duyduğu, tüccarların ve komisyoncuların, üreticilerin daha fazla hizmet aldıkları nitelikli yerler hâline geleceği,

■ Tasarırı kendi bütünlüğü içerisinde değerlendirmek gerektiği, sebze ve meyve dışında süreç içerisinde yeterli arz ve talep derinliğine ulaşan bazı malların da hallerde satılabilmesine imkan oluşturulmasının amaçlandığı, kavramlarda bir belirsizlik olmadığı ve her malın bu kapsamda düşünülp halde satılamayacağı, Bakanlığın arz ve talep derinliği konusunda keyfi belirleme yapmasının söz konusu olamayacağı ,

■ Arz ve talep kavramına açıklık getirmek amacıyla Tasarının 1 inci maddesinin gerekçesine “et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri, su ürünleri, yumurta, bal vb. ürünler” ibaresinin eklenebileceği,

■ Kanunun böyle bir esneklik içerisinde olmasının hem bu ihtiyacı karşılamak için gerekli olduğu hem de ihtisas hallerinin oluşmasına süreç içerisinde imkân vermek açısından öngörüldüğü,

■ Avrupa Birliği üyesi ülkelerde yine sebze ve meyve dışında başkaca ürünlerin de hallerde pazarlanabildiği; ülkemizde de sektöre ilişkin veriler toplandığında, ihtiyaçlar ve talepler doğrultusunda diğer ürünlerin tespit edileceği ve bu surette belirlenen malların da hallerde satışını yapmaya Tasarının imkân vereceği,

■ Paris Halinde et, balık, süt, tavuk, av ürünleri, kuru gıda ürünlerinin toptan satışları yapılabildiği; Madrid Halinde balık, et, kuru gıdaların; Amsterdam Halinde meyve sebzelerin dışında da kuru gıda satışı yapılabildiği, Hamburg Hali ve Londra Halinde de aynı uygulamaların bulunduğu,

■ Halen yürürlükteki düzenleme kapsamında piyasada yeterli arz ve talep derinliği bulunması hâlinde kesme çiçek ve süs bitkilerinin de Bakanlıkça uygun görülecek hallerde toptan alım ve satımının yapılabilmesine imkan sağlayan hükmün yürürlükteki mevzuatta mevcut olduğu, arz ve talep derinliği kavramının ilk kez kullanılan bir kavram olmadığı,

■ Rekabetçi bir piyasa oluşmasını teminen hallerdeki işyerlerinin yüzde ellisinin en azından kiralama yoluyla gerektiğinde el değiştirebilmesi imkanının getirildiği,

■ Veri sistemine bakıldığında büyük bir kayıt dışılık söz konusu olduğu, bu nedenle de sağlıklı politika oluşturma eksikliğinin bulunduğu,

■ Hal kayıt sistemi, ürün künyesi ve Bakanlık bünyesinde bu hal kayıt sisteminin kurulması ve Bakanlık ile haller arasında doğrudan bir iletişim sistemi kurulması sonucunda Türkiye’deki bütün halleri, sebze, meyve üretimini, ticaretini, akışını görebilme ve buna dayalı olarak sağlıklı politikalar üretebilme imkânına sahip olunacağı,

■ Bilgi işlem sisteminin oluşturulması için çalışmaların yapıldığı, ifade edilmiştir.

Tasarının geneli üzerindeki görüşmeler ardından verilen önerge doğrultusunda, Tasarının daha ayrıntılı bir şekilde incelenebilmesini teminen bir Alt Komisyon kurulmasına karar verilmiştir.

Alt Komisyon; 12 ve 13 Ocak 2009 tarihlerinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Maliye Bakanlığı ile çok sayıda ilgili sivil toplum örgütünün temsilcilerinin katılımlarını da sağlamak suretiyle yapmış olduğu kapsamlı çalışmalar sonucunda, Komisyonunda yapılan değerlendirmeleri de dikkate alarak çalışmalarını tamamlamıştır.

Alt Komisyonunda Tasarı üzerinde yapılan görüşmeler sırasında;

■ Üretiminden tüketimine kadar geniş bir kesimi ilgilendiren Tasarının, kanunlaşmasıyla birlikte, tarladan sofraya kadar izlenebilir, güvenli bir ticaret ve tüketim döneminin başlayacağı, bu sebeple Tasarının Meclise getirilmesinin önemli bir dönüm noktası olduğu,

■ Malların haller üzerinden pazarlanma zorunluluğunun, serbest rekabeti olumsuz yönde etkilediği, rüsum ve komisyon oranlarının ticareti zorlaştıracak ve kayıt dışılığı arttıracak düzeyde olduğu,

■ Tasarının amaç ve kapsam maddesinin, başlığından daha geniş bir anlama sahip olduğu, bu sebeple başlığın bu kapsamı da ifade edecek şekilde düzenlenmesi gerektiği,

■ “Arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer mallar” ibaresinin muğlak bir ifade olduğu, Kanun kapsamına dahil olacak farklı mal gruplarına ilişkin farklı düzenlemelerin yapılması gerektiği,

■ Tasarının yalnızca toptancı hal işlemlerini düzenlemediği, üreticiden tüketiciye kadar bütün perakende ve toptancı zincirinin düzenlendiği, bu sebeple Tasarının kapsamının doğru olduğu,

■ Halihazırda Türkiye’deki hallerin her türlü ürünün satılmasına elverişli olmadığı, ancak Tasarıyla hallerin modernizasyonunun da düzenlendiği ve öngörülen süreler sonunda hallerin modern alt yapılarının tamamlanması ile arz ve talep derinliğine göre Bakanlığın belirleyeceği ürünlerin de AB üyesi ülke hallerinde olduğu gibi farklı ürün yelpazesinin sunulduğu yerler olmasının hedeflendiği,

■ Tasarıyla öngörülen hallerin faaliyete geçmesiyle hallerin kuru bakliyat, süs bitkileri sebze ve meyve, et ve et ürünlerinin satıldığı ve perakendeciler tarafından bütün bu ürünlerin bulunabileceği yerler olmasının hedeflendiği, Tasarı metninde bu ürünlerin tek tek amaç ve kapsam maddesine yazılması yerine Bakanlığa, bu Kanun kapsamına girecek diğer malları, arz ve talebe göre belirleme yönünde bir yetkinin verilmesinin uygun olacağı,

■ Arz ve talep derinliğine ilişkin düzenleme kapsamındaki mallara “ticaret borsalarının kotasyonlarında yer almayan” ibaresinin eklenmesi suretiyle açıklık getirildiği, bu sayede ticaret borsasında işlem gören kotasyonda yer alan malların bu Kanun kapsamında olmayacağı, bu düzenleme ile et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri, yumurta, bal, kuru bakliyat, kesme çiçek ve süs bitkilerinin doğrudan bu kapsamda olmadığı, sadece arz ve talep derinliğine göre bu Tasarı kapsamına alınabilmesi konusunda Bakanlığa yetki verilmesinin öngörüldüğü,

■ Toptancı hallerinin üretici ve tüccar mallarının değerlendirilerek paraya çevrildiği yerler olduğu, malların güvenilirlik ve izlenebilirliğinin sağlanacağı, laboratuvar kontrollerinin yapılabileceği en uygun yerin haller olduğu, hal dışından satışlara yasal dayanak oluşturulmasının kayıt dışılığı arttırılabileceği,

■ Toptancı hallerinin piyasadaki yapıcı rolüne büyük önem verildiği, malların toptancı hale bildirimini esasının temel amacının, sektördeki kayıt dışılığın önlenmesi olduğu,

■ Sebze ve meyvenin maliyet esasına göre satılmadığı, söz konusu malların arz ve talebe göre fiyat bulduğu,

■ Yapılacak düzenlemenin sağlıklı ürünlerin piyasaya sunulmasını sağlayacak nitelikte olması gerektiği,

■ Merkezi hal kayıt sisteminin elektronik ortamda oluşturulacağı, gerekli görülmesi halinde diğer kamu kurumları nezdindeki kayıt sistemleriyle de birbirine bağlanacağı, bu sistemin kurulmasıyla; alım ve satıma konu malların miktar ve fiyatlarına ulaşabilmesinin, meslek mensuplarının kayıt altına alınabilmesinin, üreticilerin ürünlerini daha çok kar edebilecekleri pazarlara yönlendirilebilmesinin amaçlandığı,

■ Semt pazarlarındaki toplam satış yeri sayısının en az yüzde 10'unun üreticilere tahsis edilmesinin yetersiz olacağı, bu oranı mümkün olduğunca artırmak gerektiği, ayrıca pazar yerinin taşınmak suretiyle değiştirilmesi halinde tahsis sahibinden mükerrer ücret talep edilmesinin önlenmesi gerektiği,

■ Esnafın üyesi oldukları odalarla bağıni güçlendirmek, oda kayıtlarının tutarlı olmasını sağlamak ve Ülkemizin bir numaralı sorunu olan kayıt dışı faaliyette bulunmayı önleyebilmek için “Meslek mensubu”, “Pazarcı”, “Perakendeci” tanımlarına “ilgili meslek odalarına kayıtlı” ibaresinin eklenmesi gerektiği,

■ Belediyenin hal rüsumundan kaynaklanan gelirinin yine haller için kullanılmasını teminen Tasarıya hüküm eklenmesi gerektiği,

■ Toptancı hallerden alınan rüsum oranının, hal içinde yapılan satışlarda %1'e indirilmesinin ve üretim bölgesinde alınmasının, üretim ve satış yapılan belediyeler arasında paylaşılmasının, belediye gelirlerini azaltacağı ve belediyelerin hal için gerekli hizmeti vermelerine yetmeyebileceği,

■ Komisyoncuların komisyon oranının % 6'ya düşürülmesinin zor şartlarda çalışan komisyoncuları olumsuz etkileyebileceği,

■ Hal hakem heyetlerinde ziraat mühendisleri odasından bir temsilcinin yer alması gerektiği,

■ Haldeki işyerlerinin belli sürelerle yalnızca kiraya verilmesi esasının getirilmesi suretiyle büyük emekler harcanarak iş hacmi oluşturulan markalaşmış ve uzun yıllar faaliyet göstermiş işyerlerinin kapatılmasının olumsuz sonuçları olacağı, bu sebeple tahsis uygulamasına devam edilmesi gerektiği,

■ Hal kurma izninin Bakanlıkta bulunmasının uygun olacağı ve bu sayede çok sayıda ve yetersiz hal açılmasının önünün kapatılacağı,

■ Mal bedelinin beş gün içinde üreticiye ödenmesine ilişkin sürenin, mevcut piyasa koşullarında uyulmasının zor olacağı ve bu sebeple sürenin yeniden belirlenmesi gerektiği,

■ Üretici bölgelerindeki hallerde tüccarın, paketleme ve ambalajlama yapmak zorunda olduğu, bunları yapabilmek içinde birden fazla işyerine sahip olması gerektiği, bu sebeple Tasarıdaki halden bir tek işyeri alma hükmünün olumsuz sonuçları olabileceği,

■ Semt pazarlarının kurulacağı yerler belirlenirken can ve mal güvenliğinin de dikkate alınması gerektiği,

■ Uygulamada mükerrer rüsum alındığı, Tasarı ile bu duruma son verileceği,

■ Hallerde komisyoncuların büyük çoğunluğunun tüccar komisyoncu olarak görev ifa ettiği ve üretici ile gayri resmi anlaşmalar yaptıkları, üreticiyi koruyucu hükümlere ihtiyaç olduğu, bu sebeple üretici ve komisyoncu arasındaki anlaşmaların sözleşme ile tespit edilmesi gerektiği, Tasarının uygulanabilirliği ve amacına ulaşması için denetimin de son derece önemli olduğu,

■ Standardizasyon sağlayacak düzenlemenin uzun vadede ihracatçının önünü açacağı,

■ Kayıt sisteminin ve bildirimin Tasarının omurgası olduğu, Tasarının yürürlüğe girmesiyle Türkiye’deki hallerin borsa niteliğinde olacağı, Bakanlıkta bu sürecin sağlıklı işlemesi için çalışmaların hızla yürütüldüğü, Tasarının yürürlüğe girmesi için öngörülen 1 yılın sonunda bu sistemin tamamlanacağı ve sistemdeki bütün verilerin izlenebileceği,

■ Yaş sebze ve meyve ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek malların satış usulünde farklılıklar olabileceği, bu sebeple ikincil mevzuatta bu farkın dikkate alınarak düzenleme yapılması gerektiği,

ifade edilmiştir. Tasarının görüşmelerinin tamamlanmasını takiben;

Tasarının;

Başlığı amaç ve kapsam maddesinin içeriğini daha iyi ifade etmesini teminen “Sebze ve Meyveler ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı” olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ 1 inci maddesinin birinci fıkrasındaki “gıda güvenliği” ibaresi temel gıda kanunları ile uyumlu terim birliğini sağlamak amacıyla “gıda güvenilirliği” olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (ğ) bendinde yer alan mal tanımı, malın aynı anda ticaret borsası ve hallerde işlem görmesinin önüne geçilmesi amacıyla, ticaret borsalarının kotasyonunda yer alan mallara, arz ve talep derinliğine göre belirlenecek mallarla ilgili istisna getirilmesi; meslek mensuplarının ilgili odalara kayıtlı kişilerden oluşmasını teminen, (ı) bendindeki meslek mensubu tanımına “ilgili meslek odalarına kayıtlı” ibaresi eklenmesi; (f) bendindeki “komisyoncu, ”(k) bendindeki “pazarcı”, (l) bendindeki perakendeci ve (n) bendindeki “tüccar” tanımlarına “meslek mensuplarını” ibaresi eklenmesi; (k) bendinde “semt pazarlarında” ve (m) bendinde “üreticiler ve pazarcılar tarafından” ibaresinden sonra anlama açıklık kazandırılması amacıyla “satışa sunulan” ibaresinin eklenmesi; ihtiyaç maddeleri kapsamında yer aldığı gerekçesiyle (k) bendi ve (m) bendinde yer alan semt pazarı tanımından “giyim” ibaresinin metinden çıkarılması; (r) bendinde yer alan atıf yerine kanun yapım tekniğine uygun olarak, bu Kanun kapsamında üreticilerce kurulan daha fazla

tüzel kişiliğin tüketici örgütü olarak kabul edilmesinin temini amacıyla tanımının yapılması; (ö) bendindeki “toptancı hali” tanımı, (m) bendinden sonra gelmek üzere (n) bendinde düzenlenmek ve tanımlar maddesinde tanımı yapılması gereken “Toptancı Hal Konseyi” tanımının (n) bendinden sonra gelmek üzere tanımlanarak (o) bendi olarak eklenmesi; (o) bendinin (ö) bendi olarak; (n) bendinde düzenlenen tüccarın (p) bendinde düzenlenmesi ve diğer bentlerin buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle,

➤ 3 üncü maddesinin birinci fıkrası hallerin kuruluşunda aranacak asgari koşulların hallerin sınıfına (üretici, transit geçiş ve tüketici bölge halleri), büyüklüğüne ve işlem hacmine göre belirlenmesi esası getirilerek, farklı sınıftaki haller için ihtiyaca göre belirlenecek koşulların ikincil mevzuatla düzenlenebilmesini teminen değiştirilmesi; ikinci fıkra da yer alan büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki belediyelerin hal kuramayacağı, gerçek ve tüzel kişilerin belediye izni ile hal kurabileceğine ilişkin hüküm, ifade bütünlüğünü sağlamak açısından birinci fıkraya alınması; birinci fıkra da yer alan hal kuruluşlarının Bakanlığa bildirimının ikinci fıkra da düzenlenmesi; üçüncü fıkradaki “gıda güvenliği” ibaresinin gıda ile ilgili temel kanunlarla uyumlu terim birliğini sağlamak amacıyla “gıda güvenilirliğine” olarak değiştirilmesi; altıncı fıkrasının birinci cümlesi, 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun bedelsiz yatırım yeri tahsisine ilişkin düzenlemeleri içeren 5 inci maddesi, 18/2/2009 tarihli ve 5838 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırıldığından, bu Kanuna yapılan atfın madde metninden çıkarılması ve hal yeri olarak tahsis edilebilecek taşınmazlardan kamu kurum ve kuruluşlarına ait olanlar ile Toplu Konut İdaresi mülkiyetindekilere ilişkin hükümlerin madde metninden çıkartılarak, yalnızca Hazineye ait taşınmazların toptancı hali kurulmak üzere devredilebilmesini teminen fıkranın yeniden düzenlenmesi; Kamulaştırma Kanununa uyum sağlamak amacıyla yedinci fıkrasının değiştirilmesi; hallerin kapatılması işlemlerine açıklık sağlanması amacıyla dokuzuncu fıkrası, hallerin kapatılmasında belediye ve Bakanlık yetkileri ile ilgili ifadenin düzenlenmesi; onuncu fıkrası çıkarılacak yönetmelikte ilgili bakanlıkların uygun görüşünün alınmasını teminen değiştirilmesi suretiyle,

➤ 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi, üreticilerin pazar yerleri dışındaki satışlarının da bildirim tabi olmasını sağlamak amacıyla değiştirilmesi, (g) bendindeki “doğrudan” ibaresinin metinden çıkarılması; beşinci ve altıncı fıkralarındaki “belediye sınırları içinde” ifadesi çıkarılarak, belediye sınırları dışındaki alım ve satımların da Kanun kapsamına dahil edilmesini teminen değiştirilmesi; beşinci fıkrası toptancı hali dışında toptancı hale bildirilmek kaydıyla yapılabilecek toptan alım ve satımlara açıklık getirilerek, birinci fıkranın (g) bendi gereğince yapılacak alımların hangi kanallardan yapılabileceğinin düzenlenerek değiştirilmesi suretiyle,

➤ 5 inci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle, bu Kanun kapsamında üreticilerce kurulan daha fazla tüzel kişiliğin örgüt olarak kabul edilmesinin temini amacıyla değiştirilmesi; AB mevzuatına uyum sağlamak amacıyla üretici örgütlerinin ortak veya üyeleri dışındaki üreticiler ile diğer üretici örgütlerine ait malları perakende olarak satabilmeleri imkanı getirilmesini teminen ikinci fıkrasının değiştirilmesi, ikinci ve üçüncü fıkrasının, anlam bütünlüğünün sağlanması amacıyla birleştirilmesi ve devam eden fıkraların teselsül ettirilmesi; yapılan teselsül uyarınca altıncı fıkrası beşinci fıkra olarak, komisyon oranının tavanının yüzde altıdan yüzde sekize yükseltilmesi; yedinci fıkrası altıncı fıkra olarak teselsül ettirilmesi ve komisyoncuların teslim aldıkları malların bedelinin üreticilere ve üretici örgütlerine Tasarıda belirtilen beş iş günü yerine ticari hayatın gereklerine uygun olarak daha makul bir süre belirlemek amacıyla “on beş iş günü” olarak ve “gıda güvenliğine” ibaresi

temel gıda kanunlarında yer alan terimle uygunluğunun sağlanması amacıyla “gıda güvenilirliğine” olarak değiştirilmesi; dokuzuncu fıkrasındaki komisyoncuların malların mülkiyetine sahip olmak üzere ticari muamelede bulunabileceklerine ilişkin hükmün madde metninden çıkarılması ve devam eden fıkraların teselsül ettirilmesi; on üçüncü fıkrasında belirtilen “satıcılar” tabirinden önce “nihai” kelimesinin eklenmesi; on dördüncü fıkrasındaki “komisyoncu ve tüccarlar” ibaresi çıkarılarak metne “meslek mensupları” ibaresinin eklenmesi; on altıncı fıkrası, ilgili bakanlıkların uygun görüşünün alınmasını sağlamak amacıyla değiştirilmesi suretiyle,

➤ 6 ncı maddesinin dördüncü fıkrasında anlama açıklık getirmek amacıyla “elektronik ortamda” ibaresinden sonra “kayıtları” ibaresinin eklenmesi; beşinci fıkrasındaki “gıda güvenliği” ibaresinin gıda ile ilgili temel kanunlarla terim birliğinin sağlanması amacıyla “gıda güvenilirliği” olarak değiştirilmesi ve standartların uygulamaya konulabileceğine ilişkin ihtiyari hükmün “uygulamaya konulur” şeklinde değiştirilmesi suretiyle,

➤ 7 nci maddesinin birinci fıkrası, pazar yerlerinin kuruluşunda can ve mal güvenliği riskinin göz önünde bulundurulmasını da teminen “trafiğe getireceği yükler” ibaresinden sonra “ile can ve mal güvenliği riski” ibaresinin eklenmesi; ikinci fıkra, üreticinin desteklenmesi için semt pazarlarında üreticilere ayrılacak toplam satış yeri sayısının yüzde ondan yüzde yirmiye çıkarılması; üçüncü fıkrasındaki “deseni” ibaresi “çeşidi” olarak değiştirilmesi ve belediyelerin o mahaldeki ziraat odalarının başvurusu üzerine üretici pazarı kurma yükümlülüğünün madde metninden çıkarılması; dördüncü fıkrasındaki “veya” ibaresi “ve” olarak değiştirilmesi; beşinci fıkrası, Tasarının amacına uygun olarak belediyelerce modern pazar yerleri yapılmasını teminen “belediyeler” ibaresinden sonra “modern pazar yerleri kurmak” ibaresinin eklenmesi; altıncı fıkrasındaki “Pazar yerlerinin kuruluş” ibaresi, çıkarılacak yönetmeliklerin içeriğine pazar yerlerinin kapatılmasına ilişkin hususların da dahil edilmesini teminen, “Pazar yerlerinin kurulması ve kapatılmasına” olarak değiştirilmesi ve Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikte ilgili bakanlıkların uygun görüşünün alınması esasının getirilmesi doğrultusunda değiştirilmesi suretiyle,

➤ 8 inci maddesinin birinci fıkrası, ithalatın rüsumu tabi olması ve yurt içinde üretilen ürünlerle haksız bir rekabete meydan verilmemesi amacıyla 4 üncü maddede sayılan hal rüsumu alınmayacak mallardan (c) bendinin çıkarılması, (e) bendinin eklenmesi ve Bakanlar Kuruluna, rüsum oranlarını yüzde doksana kadar artırmaya veya azaltmaya imkan verecek yetki verilmesini teminen değiştirilmesi; üçüncü fıkrasındaki “gıda güvenliği” ibaresi, temel gıda kanunlarıyla uyumlu terim birliğinin sağlanması amacıyla “gıda güvenilirliğine” olarak değiştirilmesi; dördüncü fıkrası, rüsum oranlarının üretim ve tüketim bölgesi halleri arasındaki dağılım oranının yeniden düzenlenmesi; altıncı fıkrasının sonuna, toptancı hallerine harcanmak üzere belediye bütçesine konulacak ödeneklerin amacı dışında kullanılamayacağına yönelik bir cümle eklenmesi; sekizinci fıkrasının (ç) bendine, malın künyesinde bulunan bilgilerin gerçeğe aykırı düzenlenmesi fiilinden de cezalı hal rüsumu tahsil edilmesini teminen, “veya künyesinde belirtilen diğer hususlara” ibaresinin eklenmesi; onuncu fıkrasının sonuna, cezalı tahsil edilen hal rüsumlarının hesapta kalan kısmının belediyeye gelir olarak kaydedileceği yönünde düzenleme yapılarak, bu konuda ortaya çıkabilecek ihtilafların önüne geçilmesini teminen değiştirilmesi; on birinci fıkrası ilgili mevzuatında düzenlendiğinden madde metninden çıkarılması suretiyle,

➤ 9 uncu maddesinin üçüncü fıkrası, belediye meclislerinin hallerin devrindeki koşulları belirlemesini sağlamak amacıyla “koşullarda” ibaresinin eklenmesi ve altıncı fıkrası, hal yöneticisinde aranması gereken şartlarda AB mevzuatına uyum sağlamak amacıyla illerde en az lisans mezu olma şartı getirilerek değiştirilmesi suretiyle,

➤ 10 uncu maddesinin ikinci fıkrası, hal hakem heyetinin üye yapısına ilişkin ifadelerin daha açık hale getirilmesi ve esnaf ve sanatkarlar odaları temsilcilerinin ihtisas odalarından görevlendirilmelerini sağlamak amacıyla değiştirilmesi; üçüncü fıkrası hakem heyetinin başkanlığını yürütecek kişiye ilişkin bir hükmün eklenmesi ve son cümlesindeki “belediye meclisi” ibaresi “belediye encümeni” olarak değiştirilmesi; dokuzuncu fıkrasına hal hakem heyetinin toplanma ve karar alma usulüne ilişkin bir hükmün eklenmesi; onuncu fıkrası, hal hakem heyeti üyelerinin, tarafsız davranmalarını teminen diğer sınırlamalar yanında ortağı veya üyesi bulunduğu tüzel kişilerin işlerinin görüldüğü toplantılara da katılamayacağı esası getirilerek değiştirilmesi; on birinci fıkrası redaksiyona tabi tutulması; on üçüncü fıkrasına konseye en fazla üyeye sahip üretici örgütünün yetkili temsilcisinin de katılacağına ilişkin bir hükmün eklenmesi suretiyle,

➤ 11 inci maddesinin birinci fıkrası, toptancı hallerinin kiralama yanında satış yoluyla da işle-tilebileceği, ancak satılan işyeri sayısının toplam işyeri sayısının yüzde ellisini geçemeyeceği yönünde değişiklik yapılması ve altıncı fıkrasında düzenlenen kira sözleşmesinin feshine, satış işlemlerinin veya tahsislerinin iptaline sebep olan fiillerin işlenmesi halinde, işyerinin geri alınmasını teminen tapu kütüğüne şerh konulmasını öngören bir hükmün eklenmesi; ikinci fıkrasına, birinci fıkrada yapılan değişiklik doğrultusunda “ kiralama” ibaresinden sonra “veya satış” ibaresi eklenmesi; dördüncü fıkrası, toptancı hallerinde üretici örgütlerine ayrılacak işyeri sayısının yüzde ondan yüzde yirmiyeye çıkarılması; beşinci fıkrasına birinci fıkradaki değişiklik doğrultusunda “kiralama” ibaresinden sonra “ve satış” ibaresi eklenmesi; altıncı fıkrasının birinci cümlesi, birinci fıkrada yapılan değişikliğe uygun olarak değiştirilmesi, (g) bendindeki ifadenin daha açık ve anlaşılabilir olmasını teminen yeniden düzenlenmesi ve metinde yapılan değişiklik ve teselsüller sebebiyle (ç) bendindeki “on ikinci” ibaresi “onuncu” olarak değiştirilmesi ve (ı) bendine birinci fıkradaki değişiklik doğrultusunda “kiraladıkları veya satın aldıkları” ibaresinin eklenmesi, (k) bendine “veya satın aldığı” ibaresi ve “satış işlemlerinin veya” ibaresinin eklenmesi; yedinci fıkrasındaki hüküm ilgili mevzuatında düzenlendiğinden madde metninden çıkarılması ve diğer fıkraların bu değişiklik doğrultusunda teselsül ettirilmesi; sekizinci fıkrasına “feshine” ibaresinden sonra “ya da satış işleminin” ibaresinin eklenmesi suretiyle; dokuzuncu ve onuncu fıkrası, kira sözleşmesi feshedilenlerle tahsisi iptal edilenlerin imzaya yetkili ortak veya üyesi oldukları tüzel kişiliklere bir yıl süreyle tahsis veya kiralama yapılamayacağına yönelik bir düzenleme yapılması ve çıkarılan yedinci fıkra sebebiyle yapılan teselsül doğrultusunda sekizinci fıkra olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ 12 nci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişiklikle 11 inci maddede yapılan değişikliğe paralel olarak kiracılar yanında satış yapılanlardan da teminat alınmasını sağlamak amacıyla, “hallerindeki kiracılar” ibaresi “hallerinde faaliyet gösterenlerden” olarak değiştirilmesi; üçüncü fıkrasına teminatların üzerine ihtiyati tedbir konulamayacağı yönünde bir hüküm eklenmesi; dördüncü fıkrasındaki “kira sözleşmesi feshedilenler” ibaresinin çıkarılması; beşinci fıkrasına “alınacak” ibaresinden sonra “asgari” ibaresi eklenmesi suretiyle,

➤ 13 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (c) bentlerindeki “gıda güvenliği” ibareleri, temel gıda kanunlarıyla uyumlu terim birliğini sağlamak amacıyla “gıda güvenilirliği” olarak değiştirilmesi, (ç) bendinde yer alan “aracılık” ibaresi, uygulamada karşılaşılabilecek muhtemel sıkıntıları önlemek amacıyla “komisyonculuk” olarak değiştirilmesi ve 11 inci maddede yapılan değişik doğrultusunda (g), (ğ), ve (ı) bentlerine, satışa ilişkin ibarenin eklenmesi suretiyle,

➤ 14 üncü maddesindeki ceza maddeleri, Tasarı metninde yapılan değişikliklere paralel olarak yeniden düzenlenmesi ve ifadelere açıklık getirilerek cezaların verilmesinde muhtemel bir ihtilafın önlenmesi amacıyla değiştirilmesi suretiyle,

➤ 15 inci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendine Bakanlığın yetkilerinde belirlilik sağlamak amacıyla “her türlü tedbiri” ibaresi “her türlü idari tedbiri” olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ 16 ncı maddesinin birinci fıkrasındaki “Bakanlık” ibaresinin çıkarılması, birinci ve ikinci fıkralarında yer alan “gıda güvenliği” ibareleri temel gıda kanunlarıyla uyumlu terim birliğini sağlamak amacıyla “gıda güvenilirliği” olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasındaki “gıda güvenliği” ibaresi “gıda güvenilirliği” olarak değiştirilmesi; kontrol ve denetim noktalarının kuruluşuna ilişkin altıncı fıkrasının yeniden düzenlenerek, kontrol ve denetim noktalarının kuruluşuna ilişkin usul ve esasların Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca birlikte belirlenmesi yönünde değişiklik yapılması suretiyle,

➤ 18 inci maddesi; beşinci maddede yapılan değişiklik çerçevesinde maddenin başlığının “yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümler” olarak değiştirilmesi ve ayrıca beşinci madde hükmünün uygulanmasını teminen yeni bir hükmün madde metnine ikinci fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

➤ Geçici 1 inci maddesinin birinci ve ikinci fıkraları, 3 üncü maddenin birinci fıkrasında yapılan değişikliğe uyum sağlamak amacıyla, birinci fıkranın (b) bendinde değişiklik yapılması sebebiyle, yapılan değişikliklerle hallerin intibak sürelerinin üç ve bir yıl olarak değiştirilerek kısaltılması, ayrıca ceza verme yetkisinin yeniden düzenlenmesi; üçüncü fıkrası ilgili mevzuata uyum sağlanması amacıyla değiştirilmesi; beşinci fıkrasının sonuna “veya satılır” ibaresinin eklenmesi suretiyle; yedinci fıkrasındaki “yayımlı tarihinden” ibaresi, Tasarının tamamının yürürlüğe gireceği yürürlük tarihi esas alınarak, “19 uncu maddesinin (b) bendinde belirtilen yürürlük tarihinden” olarak değiştirilmesi suretiyle,

➤ Yürürlük maddesini düzenleyen 19 uncu maddesi ile yürütme maddesini düzenleyen 20 nci maddesi aynen,

kabul edilmiştir.

Komisyonumuzun 26/1/2010 tarihindeki 3 üncü Birleşiminde; Alt Komisyon tarafından yürütülen çalışmalar sonucunda hazırlanan Alt Komisyon raporu ve metni, Hükümeti temsilen Sanayi ve Ticaret Bakanı Nihat ERGÜN ile beraberinde Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, Adalet Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı ile ilgili sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Komisyonumuz, görüşmeler sırasında Alt Komisyon metni esas alınmak suretiyle maddelerin görüşülmesine geçmiştir.

Alt Komisyon Metninin;

➤ 1 inci maddesi; aynen,

➤ 2 nci maddesi; çelişkili durumların oluşumunu engellemek için birinci fıkrasının (ğ) bendinde yer alan “ticaret borsalarının kotasyonlarında yer almayan” ibaresinin madde metninden çıkarılması,

➤ 3 üncü maddesi; redaksiyona tabi tutulmak suretiyle aynen,

➤ 4 üncü maddesi; üreticilerin mallarını komisyoncular aracılığı ile pazarlaması durumunda, komisyoncularca üreticilerden alınan ve henüz satışa konu olmayan malların da madde kapsamında değerlendirilmesi ve ayrıca ilgili mevzuatı çerçevesinde ithal edilen malların, toptancı hale giriş zorunluluğu olmadan toptancı hal dışında toptan alım ve satımının yapılmasına imkan sağlanmasını teminen dördüncü fıkrasında yer alan “Üreticilerince” ibaresinin fıkra metninden çıkarılması ve aynı maddenin beşinci fıkrasında yer alan “(b)” ibaresinden sonra gelmek üzere “(c)” ibaresinin eklenmesi suretiyle,

➤ 5 inci maddesi; künyelerin kap ve ambalajlarında bulundurulmasında, sadece nihai satıcıların değil, bunlarla birlikte perakende satış yapan üreticiler ile malların ticaretiyle iştigal eden ve toptan alım ve satım yapan diğer satıcıların da sorumlu olması, bunun yanında Bakanlığın sadece komisyoncularla ilgili hususlarda değil, malların ticaretiyle uğraşan tüm meslek mensuplarıyla ilgili hususlarda da usul ve esasları belirleyebilmesini teminen on birinci fıkrasında yer alan “Sekizinci fıkroda belirtilen nihai satıcılar” ifadesi “Perakende satış yapan üreticiler ile toptan veya perakende satış yapan diğer satıcılar” olarak değiştirilmesi, on dördüncü fıkrasında yer alan “komisyoncularda” ibaresinin “meslek mensuplarında” olarak ve “komisyoncularla” ibaresinin “meslek mensuplarıyla” olarak değiştirilmesi ve maddenin redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 6 ncı ve 7 nci maddesi aynen,

➤ 8 inci maddesi redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 9 uncu maddesi aynen,

➤ 10 uncu maddesi; teknik yeterliliğe sahip mesleki eğitim almış kişilerin de hakem heyetinde yer almasını teminen ikinci fıkrasına “ziraat odası” ibaresinden sonra gelmek üzere “ilgili mühendis odaları” ibaresinin eklenmesi ve redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 11 inci maddesi; belediye ve işyeri sahiplerinin karşılıklı anlaşmaları düzenin devamı açısından önemli olduğundan suistimalleri önlemek ve iyi niyetli çalışan tüccarlarımızı kazanmak amacıyla birinci fıkrasında yer alan “Kira süresinin sonunda yeniden ihaleye çıkılması zorunludur.” cümlesinin fıkra metninden çıkarılması ve redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 12 nci maddesi aynen,

➤ 13 üncü maddesi redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 14 üncü maddesi 19/12/2005 tarihli ve 2005/9986 sayılı Mevzuat Hazırlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmeliğin 13 üncü maddesine uygun olarak redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 15 ve 16 ncı maddeleri aynen,

➤ 17 nci maddesi redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

➤ 18 inci maddesi; arz ve talep derinliği kapsamında yer alacak malların ticaretiyle ilgili düzenlemeler içerdiğinden 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 26 ncı maddesinin de yürürlükten kaldırılacak hükümlere dahil edilmesini teminen birinci fıkraya “ 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası” ibaresinden sonra gelmek üzere eklenmesi ve ayrıca 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunun bu Kanuna aykırı hükümlerinin uygulanmayacağına ilişkin ibarenin ikinci fıkrasına eklenmesi suretiyle,

➤ Geçici 1 inci maddesi; kanun yapım usul ve esaslarına uygun olarak gereksiz tekrarların önüne geçilmesini teminen ikinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinin birleştirilmesi suretiyle redaksiyona tabi tutulması; Tasarıyla getirilen kiralama sistemi sebebiyle halen toptancı hallerin tahsisi suretiyle

kullanıcıların mağduriyetini önlemek amacıyla dördüncü fıkrasındaki “on yıl” ibaresi “on iki yıl” olarak değiştirilmesi ve Bakanlıkça belirleme yapıncaya kadar 1380 sayılı Su Ürünleri Kanunun 26 ncı maddesine istinaden çıkarılan ikincil mevzuatın uygulamasına devam edileceğine ilişkin bir hükmün sekizinci fıkra olarak eklenmesi suretiyle,

➤ Yürürlüğe ilişkin 19 uncu maddesi; ticarete konu malların ayıklanması, sınıflandırılması, hazırlanması, ambalajlanması, işaretlenmesi ve etiketlenmesine; taşıma ve muhafazasında kullanılan kap ve nakil vasıtalarına; gıda güvenilirliğine ve kalitesine ilişkin standartların ilgili mevzuatı çerçevesinde hazırlanıp mecburi uygulamaya konulması hususunda üç yıllık bir hazırlık süreci öngörülmesini teminen yeni (b) bendi olarak eklenmesi ve diğer bendin bu değişiklik doğrultusunda teselsül ettirilmesi suretiyle,

➤ Yürütmeye ilişkin 20 nci maddesi aynen,
kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Hasan Ali Çelik</i>	<i>Mahmut Mücahit Fındıklı</i>	<i>Mustafa Cumur</i>
Sakarya	Malatya	Malatya
Kâtip	Üye	Üye
<i>İbrahim Halil Mazıcıoğlu</i>	<i>Yılmaz Tankut</i>	<i>Fatma Salman Kotan</i>
Gaziantep	Adana	Ağrı
	(Muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Nesrin Baytok</i>	<i>Hüsnü Çöllü</i>	<i>Mehmet Ocakden</i>
Ankara	Antalya	Bursa
(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Kutbettin Arzu</i>	<i>Metin Kaşıkçoğlu</i>	<i>Cemaleddin Uslu</i>
Diyarbakır	Düzce	Edirne
		(Muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>İsmail Katmerci</i>	<i>Mehmet Ali Susam</i>	<i>Mehmet Şevki Kulkuloğlu</i>
İzmir	İzmir	Kayseri
	(Muhalefet şerhi ektedir)	(Muhalefet şerhi ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Alim Işık</i>	<i>Mahmut Dede</i>	<i>Afif Demirkıran</i>
Kütahya	Nevşehir	Siirt
(Muhalefet şerhi ektedir)		
(İmzada bulunamadı)		
Üye	Üye	
<i>Abdulkadir Akgül</i>	<i>Fazlı Erdoğan</i>	
Yozgat	Zonguldak	

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 471)

KARŞI OY YAZISI

"Sebze ve Meyve ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı"nın Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'nda yapılan görüşmelerine ve kanun tasarısına aşağıdaki gerekçelerle karşı oy yazımızı sunuyoruz.

Ülkemizde sebze ve meyve toptan ticareti bugüne kadar 552 sayılı Yaş Sebze Ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile düzenlenmiştir. Geçen on dört yıllık süreçte istenilen amaçlara maalesef ulaşamamıştır. Bu nedenle sebze ve meyve ticaretinin sorunlarının çözülmesi ve bu alanda Avrupa Birliği'ne uyum sağlanması amacıyla Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından bu tasarı hazırlanmıştır.

Bu tasarı ile amaçlanması gereken aslında, sebze ve meyve ticaretinin kaliteli standartlara ve gıda güvenilirliğine uygun tedarikinin, dağıtımının ve satışının sağlanmasıyla üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesi, toptancı halleriyle pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulması, programlı arz ve talep dengeleri gözlenerek üretici açısından verimli ve iyi gelirli, tüketici açısından ucuz, kaliteli ve güvenli ürünleri üretmek, elde etmek ve yemek olmalıydı. Ancak hazırlanan tasarı bu amaçlardan uzak şekilde hazırlanmıştır.

Bu tasarı ile üretici köylü, komisyoncu, pazarcı ve belediyelerle, o işin organizasyonunu yapan kamu kurumlarıyla birlikte aslında tüketiciler etkilenmektedir. Köylünün örgütlü olmadığı, tarım, işletme ve kooperatiflerinin devlet tarafından desteklenmediği ve üreticilerin kendilerinin pazarlama sürecinde devlet tarafından desteklenerek var olmadıkları bir yapılanma içerisinde başarılı olma şansı çok zor bir noktadadır. Tasarı maalesef üreticilere gerekli desteği de sağlamamaktadır. Bugün ülkemizde önemli bir şekilde hallerin işlevini genişleterek küçük üretici köylünün malını hale getirebildiği ortamların sağlanmasına ihtiyaç olduğu gibi, haller ve komisyonculuk sisteminin denetlenir bir hale getirilmesine de ihtiyaç vardır. Bugün piyasada hallerin devre dışı bırakıldığı, sadece bildirim yapılarak sebze ve meyvenin büyük alışveriş merkezlerinde satıldığı ve pazarların giderek sayısının azaltılarak, tüketicinin ucuz mala ulaşımının engellendiği bir sisteme doğru tehlikeli bir gidiş bulunmaktadır. Maalesef bu tehlike tasarının içerisinde de net şekilde gözükmektedir.

Tasarının alt komisyonda yapılan toplantısında, tasarının başlığı "Sebze ve Meyve ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı" olarak değiştirilmiş; Tasarının 1 inci maddesinin 1 inci fıkrasında ve 2 nci fıkrasında; yine Tasarının 2 nci maddesinin 1 inci fıkrasının (ğ) bendinde ve 4 üncü maddenin 9 uncu fıkrasında, yer alan "arz ve talep derinliği" ifadesi yer almıştır. Tasarının "Sebze ve Meyve ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı" olarak adlandırılması, tasarının kapsamını açık şekilde sınırsız bir hale getirecektir. Tasarının alt komisyon toplantısında bu değişiklik ile amaçlananın aslında, et ve et ürünleri, süt ve süt ürünleri, yumurta, kesme çiçek ve süs ürünlerinin yasa kapsamına alınması olduğu defalarca belirtilmiştir. Fakat tasarı yapısı itibarıyla sebze ve meyve ticaretine uygun olarak düzenlenmiştir. Sebze ve meyvenin ticaret kanallarına dönük düzenlemelerin bulunduğu bu tasarı kapsamına alınmak istenen diğer gıda maddelerinin, ticaret şekilleri, düzenleri ve ticaret kanallarının farklılığı dikkate alındığında, bu düzenleme ile birçok sektör yıkıma uğrayacaktır. Bu şekilde ilgili sektörleri bitiren bir düzenlemenin kanunlaşması hakkaniyete sığmayacağı gibi vicdan muhakemelerinden de geçmeyeceği aşıkardır. Ayrıca bu düzenleme, et ve et ürünlerinin, süt ve süt ürünlerinin ve yumurtanın fiyatlarını artıracak ve nihai anlamda tüketicinin zararına olacak bir nitelik taşımaktadır. Bu gerekçelerle, ilgili ifadelerin tamamının tasarı metninden çıkarılması açık bir gerekliliktir.

Tasarının 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrası uyarınca, toptancı hallerinin kuruluşu, imar planlarında belirlenmiş alanlarda, halin sınıfına, büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yönetmelikle belirlenen müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile laboratuvar ve soğuk hava deposu gibi diğer asgari koşulları taşıyan projeler çerçevesinde gerçek veya tüzel kişiler ile belediye sınırları içinde belediyeler, büyükşehir belediye sınırları içinde büyükşehir belediyeleri tarafından kurulur. Fakat bu düzenleme kapsamında nüfusu 2000'i geçen ilçelerde belediyelere toptancı hali kurma yetkisi verilirken, metropollerin şehirlerin büyükşehir belediyesi sınırları içerisindeki nüfusu milyonları bulan ve ayrıca bu büyük ilçelerin coğrafi sınırlarının geniş olan büyük ilçelere toptancı hali kurma yetkisi verilmemektedir. Tasarıda bu çelişkinin giderilmesi, Büyükşehir belediyesinin onayı ile büyük ilçelere de toptancı hali kurma yetkisinin verilmesi gereklidir.

Tasarının 3 üncü maddesinin 6 ncı fıkrasında, imar planında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlarda bulunan mülkiyeti hazineye ait taşınmazlar toptancı hali kurulmak üzere; belediyelere bedelsiz olarak verilebilecekken, üretici örgütlerine 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 63 üncü maddesinde yer alan harca esas değerinden verilebileceği düzenlenmiştir. Gerek alt komisyon toplantısında, gerek esas komisyon toplantısında defalarca bu tasarının üretici örgütlerini teşvik edici bir tasarı olduğu ifade edilmiştir. Fakat tasarının bu maddesinde hal yeri olarak belirlenmiş hazineye ait taşınmazların belediyelere bedelsiz; üretici örgütlerine bedelli olarak verilmesi büyük bir çelişkiyi ortaya koymaktadır. Bu sebeplerle, üretici örgütlerini teşvik edici bir sistemin kurulabilmesi için mutlaka bu çelişkinin giderilmesi ve üretici örgütlerine de hal yeri olarak belirlenmiş hazineye ait yerlerin bedelsiz olarak verilmesi gereklidir.

Tasarının 8 inci maddesinin 1 inci fıkrasında hal rüsumu miktarını Bakanlar Kurulu genel olarak ve mal bazında uygulanmak üzere yüzde doksanına kadar azaltmaya veya artırmaya yetkili kılınmıştır. Ancak Bakanlar Kuruluna verilen bu yetki yüzde elliye indirilmeli ve böylece hal rüsumu miktarında değişim skalası üretici lehine değiştirilmelidir. Meyve ve sebze ucuzlatacağı iddia edilen bu düzenleme aslında istenilen amaca hizmet etmeyecek bir düzenlemedir. Meyve ve sebzede oluşacak bir fiyat düşüşü ne rüsumla ne komisyondaki düşmelerle olamaz. Bu fiyat düşüşünün ancak arz-talep dengesi ve meyve sebze pazarının doğru dizaynı ile mümkün olacaktır.

Tasarının 8 inci maddesinin 6 ncı fıkrası kapsamında belediye toptancı halinin bağlı olduğu belediye hesabında biriken ve belediyeye gelir olarak kaydedilen tutarların yüzde onu toptancı halinin temizlik, güvenlik, aydınlatma, bakım ve onarım ihtiyaçlarının karşılanması ve kapasitenin artırılması, ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulması ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanması, soğuk hava deposu, laboratuvar, tasnif ve ambalajlama ile diğer ortak tesislerin kurulması ve işletilmesi için ayrılacağı düzenlenmiştir. Bu madde hükmünde belirtilen yüzde 10 şeklindeki miktarın yetersiz olması muhtemeldir. Bu sebeple maddede belirtilen miktarın yüzde 20'ye çıkarılması gereklidir.

Tasarının 9 uncu maddesinin 6 ncı fıkrasında hal yöneticisinin devlet memuru niteliklerinde olma esasları belirlenmiş ve tahsil düzeyi illerde en az lisans; ilçelerde en az lise mezunu olarak belirlenmiştir. Ancak, hal yöneticisi gibi önemli bir görevi ifa edecek kişinin nitelikleri konusunda bu düzenleme yetersiz düzeydedir. Hal yöneticisinin, mühendislik fakültelerinin ziraat veya gıda mühendisliği lisans mezunu olması ve hukuk, iktisat veya işletme alanında yüksek lisans veya ikinci lisans mezunu olması ve Avrupa Birliğinin resmi dillerinden en az birisini iyi derecede bilmesi şartlarını taşıması bu önemli konu için gereklidir. Tasarıda bulunan denetim mekanizması bir bütün olarak dikkate alındığında, bu yetersiz düzenlemeden vazgeçilmelidir.

Tasarının 10. maddesinde düzenlenen "Hal Hakem Heyeti"nin, tarım il müdürlüğü, belediye, baro, ziraat odası, ilgili mühendis odası, ticaret ve sanayi odası, ticaret ve sanayi odasının ayrı olarak kurulduğu yerlerde ticaret odası ile esnaf ve sanatkarlar odaları birliği tarafından, ihtisas odasından, ihtisas odası bulunmayan yerlerde karma odadan görevlendirilecek birer üye ve en fazla üyeye sahip tüketici örgütü ile komisyoncu ve tüccarların oluşturduğu dernekçe seçilecek birer temsilcinin katılımı ile oluşacağı düzenlenmiştir. Özellikle, bu tasarı kapsamına kesme çiçek, süt ve süt ürünleri, et ve et ürünlerinin alındığı dikkate alındığında örneğin, et ürünüyle ilgili bir anlaşmazlıkta odalardan, tarım il müdürlüğünden gelen ziraat mühendisinin, bu teknik ihtilafı çözemeyeceği ortadadır. Dolayısıyla madde metni düzenlenirken, mutlaka hal hakem heyetine girecek kişilerin teknik yeterlilikleri açıkça belirtilmelidir.

Tasarıda toptancı hallerinin işletilmesi konusunda kiralama yolu tercih edilmiştir. Tasarının Geçici 1 inci maddesinin 4 üncü fıkrası uyarınca "Toptancı hallerinde tahsisli işyerleri, mevcut tahsis sahiplerine Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hiçbir işleme gerek kalmaksızın on iki yıl süreyle kiralanmış sayılır" hükmü getirilmiştir. Komisyonculuk müessesesinin ülkemizde bugüne kadar babadan oğla geçen bir iş alanı olduğu göz önüne alındığında, gece 2-3'te başlayıp kişisel yaşantıları ve aile yaşantılarından büyük fedakarlıklarla yürütülen bu mesleğin mensuplarının en azından kendi çocuklarına kariyer planlaması yapabilecek fırsata sahip olabilmeleri amacıyla ilgili maddenin on beş yıl süreyle kiralanmış sayılması uygun olacaktır.

Yukarıda izah edilen nedenlerle Sebze ve Meyve ile Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'nın belirtilen maddelerine muhalefet ediyoruz.

Dr. Mehmet Şevki Kulkuloğlu
Kayseri Milletvekili

Hüsnü Çöllü
Antalya Milletvekili
Mehmet Ali Susam
İzmir Milletvekili

Nesrin Baytok
Ankara Milletvekili

Muhalefet Şerhi

Tasarının gerekçesinde ; halen yürürlükteki 552 sayılı KHK ve değişikliklerinin sebze ve meyve ticaretini düzenlemekteki yetersizliği, sebze ve meyve ticaret hacminin büyüklüğü, AB mevzuatına uyumun sağlanması ve toptancı halleri ile pazar yerlerinin yeniden yapılandırılması gerekliliği hususlarının mevcudiyetinin yeni bir düzenleme yapılmasını zorunlu kıldığı ifade edilmektedir. Dolayısıyla, bu tasarı, üreticinin emeğinin karşılığını alabilmesi, tüketicinin kaliteli, güvenilir, sağlıklı ve uygun fiyatlı mal talebinin karşılanabilmesi, kayıt dışılığın önlenmesi ve maliyetlerin düşürülerek, rekabetçi yapının temin edilmesi ve diğer taraftan, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesi amacını da taşıması gerekmektedir.

Gerçekten de, 40 milyon tondan fazla üretim miktarının ve 40 milyar TL tutarında işlem hacmi olan sebze ve meyve ticaretinin önemi ortadadır. Nitekim, Ürün kaybının toptan üretimdeki payının %25 olması ve kayıt dışılık oranının da %70 olması, yukarıdaki amaçların gerçekleşmesi bakımından bu tasarıyı daha da önemli hale getirmektedir.

Tasarının alt komisyon ve esas komisyon görüşmelerinde gerek komisyon üyeleri ve konuya ilgi duyan diğer milletvekilleri gerek Bakanlık mensupları ve gerekse sivil toplum kuruluşlarının temsilcileri aktif bir çalışma sergilemiş, tasarı son haline getirilmiştir. Önemli olan bu kanunla ilgili bütün tarafların en yüksek faydayı sağlamalarıdır. Bu sebeple aşağıdaki hususların tasarıda yer alması önem teşkil etmektedir.

Kanunun adında ve ilgili diğer maddelerde ifade edilen "arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer mallar" ibaresi çok geniş bir anlam içermekte, dolayısıyla kanunun amacı genişlemekte ve bambaşka ürünleri dahi kanunun kapsamına dahil ettiği izlenimini vermektedir. Arz ve talep derinliği kavramı yasadan çıkarıldığı ve amaçlanan ürünler yazıldığı taktirde kanunun işlevi net bir şekilde vurgulanmış olacaktır.

Mevcut mevzuatta olduğu gibi bu Tasarı ile de hal kurma izni Belediyelerin yetkisine bırakılmaktadır. Bazı hallerde, toptancı hal sayısı ve tüketici piyasasının büyüklüğü, ulaşım ve coğrafi konumlar dikkate alınmadan ve çoğunlukla çok yakın mesafelerde hal kurulduğu görülmektedir. Halbuki bu yetkinin Bakanlıkta olması daha objektif bir uygulamayı ortaya koyabilecektir.

Kanun tasarısının 4. maddesinde herhangi bir toptancı halinden satın alınmış veya herhangi bir toptancı haline bildirilmiş olan malların ancak perakende satılabileceği veya kendi tüketiminde kullanılabileceği daha net bir şekilde vurgulanmalı, yanlış anlaşılmaya müsait bir boşluk bırakılmamalıdır.

Tasarının en önemli değişiklik içeren bölümlerinden biri de toptancı hallerindeki işyerlerinin kiralama veya satış yoluyla işletilmesidir. Birçok meslekte olduğu gibi komisyonculuk mesleği zor şartlarda ifa edilen bir meslektir. Yer yer babadan oğula geçen, çok uzun yıllar sürdürülen, işyeri itibarıyla de isim yapmış, markalaşmış işyerleri vardır. Dolayısıyla kira müddeti sonuna doğru o işyerinin tekrar kiralanamayabileceği ihtimali ticareti olumsuz etkileyecektir. Kira süresinin sonunda karşılıklı anlaşma ile kira süresinin yenilenebileceği madde metninde yer almalıdır.

Yukarıda ifade edilen hususlarla ilgili olarak tasarıya muhalefet ediyoruz.

Cemaleddin Uslu

Edirne Milletvekili

Yılmaz Tankut

Adana Milletvekili

Alim Işık

Kütahya Milletvekili

Türkiye Büyük Millet Meclisi

(S. Sayısı: 471)

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

SEBZE VE MEYVE TİCARETİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların ticaretinin kaliteli, standartlara ve gıda güvenliğine uygun olarak serbest rekabet şartları içinde yapılmasını, malların etkin şekilde tedarikini, dağıtımını ve satışını, üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunmasını, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesini, toptancı halleri ile pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulmasını ve işletilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların her ne şekilde olursa olsun alımı, satımı ve devri ile toptancı halleri ve pazar yerlerinin kuruluş, işleyiş, yönetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları, uygulanacak yaptırımları ve bakanlıklar, belediyeler ile diğer idarelerin görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
- b) Belediye: 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununa tabi belediyeleri,
- c) Belediye toptancı hali: Belediyelerce kurulan toptancı hallerini,
- ç) Hal hakem heyeti: Üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il veya ilçe merkezlerinde oluşturulan heyetleri,

SANAYİ, TİCARET, ENERJİ, TABİİ KAYNAKLAR, BİLGİ VE TEKNOLOJİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

SEBZE VE MEYVELER İLE YETERLİ ARZ VE TALEP DERİNLİĞİ BULUNAN DİĞER MALLARIN TİCARETİNİN DÜZENLENMESİ HAKKINDA KANUN TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların ticaretinin kaliteli, standartlara ve gıda güvenilirliğine uygun olarak serbest rekabet şartları içinde yapılmasını, malların etkin şekilde tedarikini, dağıtımını ve satışını, üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunmasını, meslek mensuplarının faaliyetlerinin düzenlenmesini, toptancı halleri ile pazar yerlerinin çağdaş bir sisteme kavuşturulmasını ve işletilmesini sağlamaktır.

(2) Bu Kanun, sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malların her ne şekilde olursa olsun alımı, satımı ve devri ile toptancı halleri ve pazar yerlerinin kuruluş, işleyiş, yönetim ve denetimine ilişkin usul ve esasları, uygulanacak yaptırımları ve bakanlıklar, belediyeler ile diğer idarelerin görev, yetki ve sorumluluklarını kapsar.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunun uygulanmasında;

- a) Bakanlık: Sanayi ve Ticaret Bakanlığını,
- b) Belediye: 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununa tabi belediyeleri,
- c) Belediye toptancı hali: Belediyelerce kurulan toptancı hallerini,
- ç) Hal hakem heyeti: Üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il veya ilçe merkezlerinde oluşturulan heyetleri,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

d) Hal rüsumu: Malları satın alanlarca toptan satış bedeli üzerinden ödenen meblağı,

e) İlgili bakanlıklar: İçişleri Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

f) Komisyoncu: Malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve başkası hesabına komisyon esaslı üzerinden çalışan kişileri,

g) Künye: Malların üretim yerini, cinsini, miktarını, hangi üretici ve işletmeye ait olduğunu, varsa sertifika bilgilerini ve Bakanlık ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca uygun görülecek diğer hususları ihtiva eden barkodlu etiketi veya bu bilgileri içeren belgeyi,

ğ) Mal: Ticarete konu sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malları,

h) Meslek kuruluşları: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu ile Türkiye Ziraat Odaları Birliğini,

ı) Meslek mensubu: Malların ticaretiyle iştigal eden kişileri,

i) Özel toptancı hali: Gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan toptancı hallerini,

j) Pazar yerleri: Belediyelerce tespit edilecek yer ve günlerde kurulan üretici ve semt pazarlarını,

k) Pazarcı: Semt pazarlarında mallar ile belediyece müsaade edilen diğer gıda, giyim ve ihtiyaç maddelerini doğrudan tüketicilere perakende olarak satan kişileri,

l) Perakendeci: Malları toptan temin ederek doğrudan tüketicilere perakende olarak satan kişileri,

m) Semt pazarı: Üreticiler ve pazarcılar tarafından mallar ile belediyece müsaade edilen diğer gıda, giyim ve ihtiyaç maddelerinin doğrudan tüketicilere perakende olarak satıldığı açık veya kapalı pazar yerlerini,

n) Tüccar: Malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve hesabına çalışan kişileri,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

d) Hal rüsumu: Malları satın alanlarca toptan satış bedeli üzerinden ödenen meblağı,

e) İlgili bakanlıklar: İçişleri Bakanlığı ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığını,

f) Komisyoncu: Malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve başkası hesabına komisyon esaslı üzerinden çalışan meslek mensuplarını,

g) Künye: Malların üretim yerini, cinsini, miktarını, hangi üretici ve işletmeye ait olduğunu, varsa sertifika bilgilerini ve Bakanlık ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca uygun görülecek diğer hususları ihtiva eden barkodlu etiketi veya bu bilgileri içeren belgeyi,

ğ) Mal: Ticarete konu sebze ve meyveler ile arz ve talep derinliğine göre belirlenecek diğer malları,

h) Meslek kuruluşları: Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu ile Türkiye Ziraat Odaları Birliğini,

ı) Meslek mensubu: Malların ticaretiyle iştigal eden ilgili meslek odalarına kayıtlı kişileri,

i) Özel toptancı hali: Gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan toptancı hallerini,

j) Pazar yerleri: Belediyelerce tespit edilecek yer ve günlerde kurulan üretici ve semt pazarlarını,

k) Pazarcı: Mallar ile belediyece müsaade edilen diğer gıda ve ihtiyaç maddelerini semt pazarlarında doğrudan tüketicilere perakende olarak satan meslek mensuplarını,

l) Perakendeci: Malları toptan temin ederek doğrudan tüketicilere perakende olarak satan meslek mensuplarını,

m) Semt pazarı: Üreticiler ve pazarcılar tarafından satışa sunulan mallar ile belediyece müsaade edilen diğer gıda ve ihtiyaç maddelerinin doğrudan tüketicilere perakende olarak satıldığı açık veya kapalı pazar yerlerini,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

o) Toptan satış miktarı: Bakanlıkça belirlenen mal miktarlarını,

ö) Toptancı hali: Bu Kanunda yer alan asgari koşulları taşıyan projeler çerçevesinde belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan, malların ayrı ayrı yahut birlikte toptan alım ve satımı ile kaydının yapıldığı yerleri,

p) Üretici: Malları üretenleri,

r) Üretici örgütü: 5 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen kuruluşları,

s) Üretici pazarı: Üreticilerin kendi ürettikleri malları perakende olarak doğrudan tüketicilere sattıkları açık veya kapalı pazar yerlerini,

ifade eder.

Toptancı hallerinin kurulması ve kapatılması

MADDE 3- (1) Toptancı halleri; imar planlarında belirlenmiş alanlarda, müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile halin büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yönetmelikle belirlenen laboratuvar ve soğuk hava deposu gibi diğer asgari koşulları taşıyan projeler çerçevesinde belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulur. Halin kuruluşu, en geç bir ay içinde ilgili belediye tarafından Bakanlığa bildirilir.

(2) Büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan ilçe belediyeleri hal kuramaz. Gerçek veya tüzel kişiler tarafından toptancı hali kurulması ilgili belediyenin iznine tabidir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

n) Toptancı hali: Bu Kanunda yer alan asgari koşulları taşıyan projeler çerçevesinde belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan, malların ayrı ayrı yahut birlikte toptan alım ve satımı ile kaydının yapıldığı yerleri,

o) Toptancı hal konseyi: Malların ticaretinin bu Kanuna uygun olarak yapılmasının sağlanması hususunda görüş alışverişinde bulunmak ve alınacak önlemleri tespit etmek amacıyla ilgili kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşan konseyi,

ö) Toptan satış miktarı: Bakanlıkça belirlenen mal miktarlarını,

p) Tüccar: Malların toptan satışı amacıyla kendi adına ve hesabına çalışan meslek mensuplarını,

r) Üretici: Malları üretenleri,

s) Üretici örgütü: Üreticilerce kurulan ve Bakanlıktan üretici örgütü belgesi almış olan tüzel kişilikleri,

ş) Üretici pazarı: Üreticilerin kendi ürettikleri malları perakende olarak doğrudan tüketicilere sattıkları açık veya kapalı pazar yerlerini,

ifade eder.

Toptancı hallerinin kurulması ve kapatılması

MADDE 3- (1) Toptancı halleri; imar planlarında belirlenmiş alanlarda, halin sınıfına, büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yönetmelikle belirlenen müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile laboratuvar ve soğuk hava deposu gibi diğer asgari koşulları taşıyan projeler çerçevesinde gerçek veya tüzel kişiler ile belediye sınırları içinde belediyeler, büyükşehir belediye sınırları içinde büyükşehir belediyeleri tarafından kurulur. Gerçek veya tüzel kişiler tarafından toptancı hali kurulması ilgili belediyenin iznine tabidir.

(2) Halin kuruluşu, en geç bir ay içinde ilgili belediye tarafından Bakanlığa bildirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(3) Toptancı hallerinin kuruluşunda ve başka bir alana taşınmasında; malların arz ve talep derinliğinin bulunması, üretici ve tüketicinin korunması, toptancı hali sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı, üretici yoğunluğu ve tüketicinin piyasasının büyüklüğü, toptancı hali kurulacak yerin coğrafi konumu, mesken ve işyerlerine, gıda güvenliği bakımından risk oluşturan tesis ve benzeri yerlere uzaklığı ve ulaşım imkânları ile toptancı halinin çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler dikkate alınır.

(4) Şehir içinde kalan, çevreye, altyapıya ve trafiğe yük getiren, ulaşım imkânları ve alan büyüklüğü yetersiz olan ve uygun çalışma ortamı bulunmayan toptancı halleri başka bir alana taşınabilir.

(5) İmar planlarında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlar başka bir amaçla kullanılamaz ve bu alanların çevresi toptancı halinin faaliyetini engelleyecek veya insan sağlığına zarar verecek şekilde iskâna açılmaz.

(6) İmar planında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlarda Hazineye veya kamu kurum ve kuruluşlarına ait taşınmazlar ile Toplu Konut İdaresinin mülkiyetinde bulunan stok taşınmazlar toptancı hali kurulmak üzere; 29/1/2004 tarihli ve 5084 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi kapsamındaki illerde bedelsiz, diğer illerde belediyelere ve üretici örgütlerine 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan harca esas değeri üzerinden, diğer gerçek veya tüzel kişilere ise rayiç bedeli üzerinden doğrudan satış yoluyla devredilir. Bu şekilde devredilen yerlerin, amacı dışında kullanılması, hukuken geçerli bir mazeret olmaksızın belirlenen sürede tesisin inşaatına başlanılmamış olması, inşaatı

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Toptancı hallerinin kuruluşunda ve başka bir alana taşınmasında; malların arz ve talep derinliğinin bulunması, üretici ve tüketicinin korunması, toptancı hali sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı, üretici yoğunluğu ve tüketicinin piyasasının büyüklüğü, toptancı hali kurulacak yerin coğrafi konumu, mesken ve işyerlerine, gıda güvenliği bakımından risk oluşturan tesis ve benzeri yerlere uzaklığı ve ulaşım imkânları ile toptancı halinin çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler dikkate alınır.

(4) Şehir içinde kalan, çevreye, altyapıya ve trafiğe yük getiren, ulaşım imkânları ve alan büyüklüğü yetersiz olan ve uygun çalışma ortamı bulunmayan toptancı halleri başka bir alana taşınabilir.

(5) İmar planlarında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlar başka bir amaçla kullanılamaz ve bu alanların çevresi toptancı halin faaliyetini engelleyecek veya insan sağlığına zarar verecek şekilde iskâna açılmaz.

(6) İmar planında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlarda bulunan mülkiyeti Hazineye ait taşınmazlar toptancı hali kurulmak üzere; belediyelere bedelsiz olarak, üretici örgütlerine 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun 63 üncü maddesinde yer alan harca esas değeri, diğer gerçek veya tüzel kişilere ise rayiç bedeli üzerinden doğrudan satış yoluyla devredilir. Bu şekilde devredilen yerlerin, amacı dışında kullanılması, hukuken geçerli bir mazeret olmaksızın belirlenen sürede tesisin inşaatına başlanılmamış olması, inşaatı tamamlanmamış olması veya inşaatı tamamlanmasına rağmen faaliyete geçmemiş olması hâllerinde geri alınacağına yönelik olarak tapu kütüğüne şerh konulur ve bu şartların gerçekleşmesi durumunda taşınmazlar geri alınır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

tamamlanmamış olması veya inşaatı tamamlanmasına rağmen faaliyete geçmemiş olması hallerinde geri alınacağına yönelik olarak tapu kütüğüne şerh konulur ve bu şartların gerçekleşmesi durumunda taşınmazlar geri alınır.

(7) İmar planında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlarda özel mülkiyete ait arazilerin bulunması halinde, bu araziler rızaen satın alma veya kamulaştırma yolu ile iktisap edilir. Bu yerler için kamu yararı kararı ilgili belediye tarafından verilir. Kamulaştırma işlemleri, adına kamu yararı kararı verilen kuruluş tarafından yürütülür ve kamulaştırma bedeli bu kuruluşça ödenir.

(8) İmar planlarında ayrılmış hal yerleri toptancı hali kurulmak üzere belediyeler tarafından yap-işlet, yap-işlet-devret ve üst hakkı tesisi modelleri ile gerçek veya tüzel kişilere devredilebilir.

(9) Bu maddede öngörülen şartları taşımadığı Bakanlıkça belirlenen toptancı halleri ile verimli çalışmadığı tespit edilen belediye toptancı halleri ve işletmecisinin gerekçeli başvurusu üzerine özel toptancı halleri belediye meclisi kararıyla kapatılabilir. Halin kapatılışı, en geç bir ay içinde ilgili belediye tarafından Bakanlığa bildirilir.

(10) Toptancı hallerinin kurulmasına ve kapatılmasına ilişkin usul ve esaslar, ilgili bakanlıklar ve meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Toptancı haline bildirim, malların toptan ve perakende alım satımı

MADDE 4- (1) Aşağıda belirtilen mallar bildirim tabidir:

- a) Sınai üretimde kullanılmak üzere satın alınan mallar.
- b) İhraç edilmek üzere satın alınan mallar.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(7) İmar planında toptancı hal yeri olarak belirlenmiş alanlarda özel mülkiyete ait arazilerin bulunması halinde, bu araziler rızaen satın alma veya kamulaştırma yolu ile iktisap edilir. Bu yerler için kamu yararı kararı ilgili belediye tarafından verilir. Kamulaştırma işlemleri, belediyeler tarafından yürütülür. Özel toptancı halleri için yapılan kamulaştırma işlemlerinde kamulaştırma bedeli işletmeci tarafından belediyeye ödenir.

(8) İmar planlarında ayrılmış hal yerleri toptancı hali kurulmak üzere belediyeler tarafından yap-işlet, yap-işlet-devret ve üst hakkı tesisi modelleri ile gerçek veya tüzel kişilere devredilebilir.

(9) Bu maddede öngörülen şartları taşımadığı Bakanlık veya belediyece tespit edilen toptancı halleri belediyece kapatılır. Halin kapatılışı, en geç bir ay içinde ilgili belediye tarafından Bakanlığa bildirilir.

(10) Toptancı hallerinin kurulmasına ve kapatılmasına ilişkin usul ve esaslar, ilgili bakanlıkların uygun görüşleri ve meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Toptancı haline bildirim, malların toptan ve perakende alım satımı

MADDE 4- (1) Aşağıda belirtilen mallar bildirim tabidir:

- a) Sınai üretimde kullanılmak üzere satın alınan mallar.
- b) İhraç edilmek üzere satın alınan mallar.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) İlgili mevzuatı çerçevesinde ithal edilen mallar.

ç) 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu kapsamında organik tarım faaliyetleri esaslarına uygun olarak üretilen ham, yarı mamul veya mamul haldeki sertifikalı ürünler.

d) Üretici örgütlerince toptancı hali dışında satılan mallar.

e) Üreticilerce, pazar yerlerinde perakende olarak doğrudan tüketicilere satılan mallar.

f) İyi tarım uygulamaları kapsamında sertifikalandırılan ürünler.

g) Fatura veya müstahsil makbuzu ile doğrudan üreticilerden satın alınan mallar.

(2) Toptancı haline bildirim, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde birinci fıkranın (a), (b), (ç), (d), (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen malların üretildiği yerdeki toptancı haline, (c) bendinde belirtilen malların ise malın girdiği gümrük kapısının bulunduğu yerdeki toptancı haline yapılan beyan işlemidir.

(3) Toptancı hali bulunmayan yerlerde hale bildirim işlemleri Bakanlıkça tespit edilecek belediye toptancı haline yapılır.

(4) Üreticilerince, henüz satışa konu olmayan ve depolarda muhafaza edilmek üzere gönderilen ya da buralarda muhafaza edilen mallar da üretildiği yerdeki toptancı haline bildirilir.

(5) Belediye sınırları içinde malların toptan alım ve satımı toptancı hallerinde yapılır. Ancak, toptancı haline bildirilmek kaydıyla toptancı hali dışında da alım satım yapılabilir. Elektronik ticaret yoluyla yapılan satışlar da bu madde kapsamındadır.

(6) Malların belediye sınırları içinde perakende satışını yapanlar, bunların toptancı halinden satın alındığını veya toptancı haline bildirildiğini belgelemek zorundadır.

(7) Herhangi bir toptancı halinden satın alındığı veya herhangi bir toptancı haline

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) İlgili mevzuatı çerçevesinde ithal edilen mallar.

ç) 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu kapsamında organik tarım faaliyetleri esaslarına uygun olarak üretilen ham, yarı mamul veya mamul haldeki sertifikalı ürünler.

d) Üretici örgütlerince toptancı hali dışında satılan mallar.

e) Üreticilerce perakende olarak doğrudan tüketicilere satılan mallar.

f) İyi tarım uygulamaları kapsamında sertifikalandırılan ürünler.

g) Fatura veya müstahsil makbuzu ile üreticilerden satın alınan mallar.

(2) Toptancı haline bildirim, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde birinci fıkranın (a), (b), (ç), (d), (e), (f) ve (g) bentlerinde belirtilen malların üretildiği yerdeki toptancı haline, (c) bendinde belirtilen malların ise malın girdiği gümrük kapısının bulunduğu yerdeki toptancı haline yapılan beyan işlemidir.

(3) Toptancı hali bulunmayan yerlerde hale bildirim işlemleri Bakanlıkça tespit edilecek belediye toptancı haline yapılır.

(4) Henüz satışa konu olmayan ve depolarda muhafaza edilmek üzere gönderilen ya da buralarda muhafaza edilen mallar da üretildiği yerdeki toptancı haline bildirilir.

(5) Malların toptan alım ve satımı toptancı hallerinde yapılır. Ancak, bu maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d) ve (f) bentlerinde belirtilen toptan alım ve satımlar ile perakende olarak satmak veya münhasıran kendi tüketiminde kullanmak üzere fatura veya müstahsil makbuzu ile üreticilerden yapılan toptan alımlar toptancı haline bildirilmek kaydıyla toptancı hali dışında da yapılabilir. Elektronik ticaret yoluyla yapılan satışlar da bu madde kapsamındadır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

bildirildiği belgelenen malların satışı engellenemez, bu mallar üzerinden mükerreren hal rüsumu alınamaz ve bunlar toptancı haline girmeye zorlanamaz.

(8) Toptancı hallerinde veya üretici örgütlerine satılan zirai ürün bedelleri üzerinden 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (11) numaralı bendi uyarınca yapılacak vergi tevkifat oranı, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan zirai ürün bedelleri üzerinden yapılan tevkifat oranı olarak uygulanır.

(9) Bakanlıkça, piyasada yeterli arz ve talep derinliği bulunduğu belirlenen diğer mallar hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

(10) Belediyeler, malların toptan ve perakende alım satımına ilişkin hükümlerin uygulanmasını sağlamak amacıyla gerekli her türlü önlemi almakla yükümlüdür.

Üretici örgütleri, komisyoncular, alıcı ve satıcılar

MADDE 5- (1) Üreticilerce, 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Kooperatifler Kanununa, 18/4/1972 tarihli ve 1581 sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununa, 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında Kanuna ve 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununa göre kurulan üretici birliği, kooperatif ve kooperatif üst kuruluşları, Bakanlıktan üretici örgütü belgesi alınması şartıyla üretici örgütü olarak kabul edilir.

(2) Üretici örgütleri, bu Kanunda aksine hüküm bulunmadıkça ortak veya üyeleri dışında kalan kişilere ait malları pazarlayamaz, bunların alım ve satımını üstlenemez.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(6) Malların perakende satışını yapanlar, bunların toptancı halinden satın alındığını veya toptancı haline bildirildiğini belgelemek zorundadır.

(7) Herhangi bir toptancı halinden satın alındığı veya herhangi bir toptancı haline bildirildiği belgelenen malların satışı engellenemez, bu mallar üzerinden mükerreren hal rüsumu alınamaz ve bunlar toptancı haline girmeye zorlanamaz.

(8) Toptancı hallerinde veya üretici örgütlerine satılan zirai ürün bedelleri üzerinden 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (11) numaralı bendi uyarınca yapılacak vergi tevkifat oranı, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınan zirai ürün bedelleri üzerinden yapılan tevkifat oranı olarak uygulanır.

(9) Bakanlıkça, piyasada yeterli arz ve talep derinliği bulunduğu belirlenen diğer mallar hakkında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

(10) Belediyeler, malların toptan ve perakende alım satımına ilişkin hükümlerin uygulanmasını sağlamak amacıyla gerekli her türlü önlemi almakla yükümlüdür.

Üretici örgütleri, komisyoncular, alıcı ve satıcılar

MADDE 5- (1) Üreticilerce kurulan tüzel kişilikler, Bakanlıktan üretici örgütü belgesi almak kaydıyla üretici örgütü olarak kabul edilir.

(2) Üretici örgütleri, ortak veya üyeleri ile ortak veya üyeleri dışındaki üreticiler ile diğer üretici örgütlerine ait malların toptan veya perakende olarak alım ve satımını yapabilirler.

(3) Komisyoncular, alıcı ve satıcı arasında aracılık etmek, onların haklarını gözetmek, meslekî bilgi ve deneyimlerine dayanarak piyasanın durumu hakkında en doğru bilgileri aktarmak ve piyasanın oluşumuna katkı sağlamakla görevlidir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(3) Üretici örgütlerince yapılan satışların vergi mükelleflerine toptan olarak yapılması zorunludur.

(4) Komisyoncular, alıcı ve satıcı arasında aracılık etmek, onların haklarını gözetmek, meslekî bilgi ve deneyimlerine dayanarak piyasanın durumu hakkında en doğru bilgileri aktarmak ve piyasanın oluşumuna katkı sağlamakla görevlidir.

(5) Komisyoncular aracılık faaliyetleri sırasında kendi kusurundan kaynaklanan veya kötü niyete dayanan her türlü eylemden sorumludur. Komisyoncuların sorumluluklarını düzenleyen diğer mevzuat hükümleri saklıdır.

(6) Komisyoncuların satış bedeli üzerinden alacakları komisyon oranı, yüzde altıyı aşmamak üzere taraflarca serbestçe tespit edilir. Bakanlık bu oranı yarıya kadar indirmeye yetkilidir. Fiilen aracılık hizmeti verilmedikçe komisyon ücreti alınmaz.

(7) Komisyoncular teslim aldıkları malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenliği ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumak ve gerekli bilgileri vermek, kanunî kesintileri satış bedelinden düşükten sonra mal bedelini satış tarihinden itibaren beş iş günü içinde üreticiye ödemek zorundadır.

(8) Teslim alınan malların satış bedelinden kanuni kesintiler dışında başka bir kesinti yapılamaz.

(9) Komisyoncular, Bakanlıkça belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde, malların mülkiyetine sahip olmak üzere ticarî muamelede bulunabilir.

(10) Malların toptan satışı; üreticiler, üretici örgütleri, komisyoncular ve tüccarlar tarafından toptancı halinde veya toptancı haline bildirilmek kaydıyla toptancı hali dışında yapılır.

(11) Hiçbir ayırım yapılmaksızın bütün gerçek veya tüzel kişiler, toptan satış miktarından az olmamak kaydıyla toptancı hallerinden mal satın alabilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(4) Komisyoncular aracılık faaliyetleri sırasında kendi kusurlarından kaynaklanan veya kötü niyete dayanan her türlü eylemlerinden sorumludur. Komisyoncuların sorumluluklarını düzenleyen diğer mevzuat hükümleri saklıdır.

(5) Komisyoncuların satış bedeli üzerinden alacakları komisyon oranı, yüzde sekizi aşmamak üzere taraflarca serbestçe tespit edilir. Bakanlık bu oranı yarıya kadar indirmeye yetkilidir. Fiilen aracılık hizmeti verilmedikçe komisyon ücreti alınmaz.

(6) Komisyoncular teslim aldıkları malları cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına, gıda güvenilirliğine ve kalitesine ilişkin şartlara göre özenle korumak ve gerekli bilgileri vermek, kanunî kesintileri satış bedelinden düşükten sonra mal bedelini satış tarihinden itibaren on beş iş günü içinde üreticiye veya üretici örgütüne ödemek zorundadır.

(7) Teslim alınan malların satış bedelinden kanuni kesintiler dışında başka bir kesinti yapılamaz.

(8) Malların toptan satışı; üreticiler, üretici örgütleri, komisyoncular ve tüccarlar tarafından yapılır.

(9) Hiçbir ayırım yapılmaksızın bütün gerçek veya tüzel kişiler, toptan satış miktarından az olmamak kaydıyla toptancı hallerinden mal satın alabilir.

(10) Üreticiler ve üretici örgütleri hariç, sekizinci fıkrada sayılan kişiler toptancı halleri içinde kendi aralarında mal alamaz, satamaz veya devredemez.

(11) Perakende satış yapan üreticiler ile toptan veya perakende satış yapan diğer satıcılar; malları cinsine, doğal özelliklerine, kalite ve standartlarına göre sınıflandırmak, gıda güvenilirliğine, teknik ve hijyenik şartlara uygun olarak ürünün özelliğine göre satışa sunmak ve satışa sunulan malların izlenebilirliğine yönelik bilgileri içeren künyelerin kap veya ambalajlarının üzerinde bulundurulmasını sağlamak zorundadır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(12) Üreticiler ve üretici örgütleri hariç, onuncu fıkrada sayılan kişiler toptancı halleri içinde kendi aralarında mal alamaz, satamaz veya devredemez.

(13) Onuncu fıkrada belirtilen satıcılar; malları cinsine, doğal özelliklerine, kalite ve standartlarına göre sınıflandırmak, gıda güvenliği, teknik ve hijyenik şartlara uygun olarak ürünün özelliğine göre satışa sunmak ve satışa sunulan malların izlenebilirliğine yönelik bilgileri içeren künyelerin kap veya ambalajlarının üzerinde bulundurulmasını sağlamak zorundadır.

(14) Mal bedelinin tam ve zamanında üreticiye ödenmesine ilişkin ispat yükümlülüğü komisyoncu ve tüccarlara aittir.

(15) Bakanlık, gerekli görülmesi hâlinde, tarafların haklarının korunması ve yükümlülüklerinin tespit edilmesi, sözleşmelerin tarafların aleyhine dengesizliğe yol açmayacak ve iyi niyet kurallarına uygun düşecek biçimde düzenlenmesinin sağlanması amacıyla, üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında yaptığı alım satım işlemlerini düzenleyen sözleşmelerde bulunması gerekli asgarî şartları ve bilgileri belirlemeye yetkilidir.

(16) Üretici örgütlerinin asgarî ortak veya üye sayıları ile bunların niteliklerine, taşınması gereken asgarî şartlara, ilgilendirilecekleri toptancı hallerine, yapacakları satışlara, sorumluluklarına, üretici örgütü belgesinin verilmesine ve iptaline, komisyoncularda aranılacak niteliklere, aracılık faaliyetlerine, haklarına, uymakla yükümlü oldukları kurallara ve üretici örgütleri ile komisyoncularla ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar ilgili bakanlıklar ve meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(12) Mal bedelinin tam ve zamanında üreticiye ve üretici örgütüne ödenmesine ilişkin ispat yükümlülüğü meslek mensuplarına aittir.

(13) Bakanlık, gerekli görülmesi hâlinde, tarafların haklarının korunması ve yükümlülüklerinin tespit edilmesi, sözleşmelerin tarafların aleyhine dengesizliğe yol açmayacak ve iyi niyet kurallarına uygun düşecek biçimde düzenlenmesinin sağlanması amacıyla, üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında yaptığı alım satım işlemlerini düzenleyen sözleşmelerde bulunması gerekli asgarî şartları ve bilgileri belirlemeye yetkilidir.

(14) Üretici örgütlerinin asgarî ortak veya üye sayıları ile bunların niteliklerine, taşınması gereken asgarî şartlara, ilgilendirilecekleri toptancı hallerine, yapacakları satışlara, sorumluluklarına, üretici örgütü belgesinin verilmesine ve iptaline, meslek mensuplarında aranılacak niteliklere, aracılık faaliyetlerine, haklarına, uymakla yükümlü oldukları kurallara ve üretici örgütleri ile meslek mensuplarına dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar ilgili bakanlıkların uygun görüşleri ve meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Serbest rekabet şartlarının korunması ve standardizasyon

MADDE 6- (1) Fiyatların, malların arz ve talebine bağlı olarak serbest rekabet şartlarına göre oluşması esastır.

(2) Meslek mensupları, serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapamaz, uyumlu eylemde bulunamaz ve hâkim durumlarını kötüye kullanamaz.

(3) Bakanlık ve belediyeler, serbest rekabetin ortadan kaldırılmasına, engellenmesine ve bozulmasına yönelik eylemleri önlemek için gereken tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir. 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun ilgili hükümleri saklıdır.

(4) Üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması ve piyasada açıklığın sağlanması amacıyla, toptancı hallerinde alım satıma konu olan malların cins, miktar ve fiyatları ile Bakanlıkça uygun görülecek diğer hususlar, toptancı hallerince elektronik ortamda tutularak uygun görülen sistem ve araçlarla kamuoyuna duyurulur.

(5) Ticarete konu malların ayıklanması, sınıflandırılması, hazırlanması, ambalajlanması, işaretlenmesi ve etiketlenmesine; taşıma ve muhafazasında kullanılan kap ve nakil vasıtalarına; gıda güvenliği ve kalitesine ilişkin standartlar Bakanlığın uygun görüşü alınarak ilgili mevzuatı çerçevesinde hazırlanıp mecburî uygulamaya konulabilir.

Pazar yerleri

MADDE 7- (1) Semt pazarları, tüketici piyasasının büyüklüğü, ulaşım imkânları, semt pazarı sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı ile semt pazarının çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler göz önünde bulundurularak belediyelerce kurulur.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Serbest rekabet şartlarının korunması ve standardizasyon

MADDE 6- (1) Fiyatların, malların arz ve talebine bağlı olarak serbest rekabet şartlarına göre oluşması esastır.

(2) Meslek mensupları, serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticarî anlaşmalar yapamaz, uyumlu eylemde bulunamaz ve hâkim durumlarını kötüye kullanamaz.

(3) Bakanlık ve belediyeler, serbest rekabetin ortadan kaldırılmasına, engellenmesine ve bozulmasına yönelik eylemleri önlemek için gereken tedbirleri almakla görevli ve yetkilidir. 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun ilgili hükümleri saklıdır.

(4) Üretici ve tüketicilerin hak ve menfaatlerinin korunması ve piyasada açıklığın sağlanması amacıyla, toptancı hallerinde alım satıma konu olan malların cins, miktar ve fiyatları ile Bakanlıkça uygun görülecek diğer hususlar, toptancı hallerince elektronik ortamda kayıtları tutularak uygun görülen sistem ve araçlarla kamuoyuna duyurulur.

(5) Ticarete konu malların ayıklanması, sınıflandırılması, hazırlanması, ambalajlanması, işaretlenmesi ve etiketlenmesine; taşıma ve muhafazasında kullanılan kap ve nakil vasıtalarına; gıda güvenilirliğine ve kalitesine ilişkin standartlar ilgili mevzuatı çerçevesinde hazırlanıp mecburî uygulamaya konulur.

Pazar yerleri

MADDE 7- (1) Semt pazarları, tüketici piyasasının büyüklüğü, ulaşım imkânları, semt pazarı sayısı ve bunların birbirlerine yakınlığı ile semt pazarının çevreye, altyapıya ve trafiğe getireceği yükler ile can ve mal güvenliği riski göz önünde bulundurularak belediyelerce kurulur.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Semt pazarında bulunan toplam satış yeri sayısının en az yüzde onu özel satış yeri olarak üreticilere ayrılır. Ayrılan satış yerlerine üreticilerden yeteri kadar talep olmaması veya boşalan satış yerlerinin doldurulamaması halinde diğer talep sahiplerine de tahsis yapılabilir.

(3) Üretici pazarları, yörede yetiştirilen mal miktarı ve deseni, üretim sezonu ile üretici ve tüketici talepleri dikkate alınarak semt pazarlarının kurulduğu günlerle aynı olmamak şartıyla belediyelerce kurulur. Belediyeler, o mahaldeki ziraat odasının gerekçeli başvurusu üzerine en geç iki yıl içinde üretici pazarı kurmak zorundadır.

(4) Üreticiler, pazar yerlerinde kendi ürettikleri mallar dışında veya toptan satış miktarının iki katından az olmamak üzere belediyelerce belirlenen miktarın üzerinde satış yapamaz.

(5) Belediyeler, pazar yerlerinde malların hijyenik şartlarda satışa sunulmasını sağlayıcı uygun çalışma ortamını oluşturmak ve altyapı ile çevre düzenlemelerini yapmak, tüketicinin korunmasına yönelik tedbirleri almak ve gerekli denetimleri yapmakla görevlidir.

(6) Pazar yerlerinin kuruluş, işleyiş, yönetim ve denetimine, üretici ve pazarcılarda aranılacak niteliklere, bunların çalışmalarına, yapacakları satışlara, haklarına, uymakla yükümlü bulundukları kurallara ve faaliyetlerinin yürütülmesine dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar ilgili bakanlıklar ve meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Hal rüsumu

MADDE 8- (1) Toptancı halinde satılan mallardan yüzde bir, toptancı hali dışında satılan mallardan yüzde iki oranında hal rüsumu tahsil edilir. Ancak, üretici örgütlerince toptancı halinde satılan mallar ile toptancı haline bildirimde bulunmak şartıyla 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (c), (ç), (d) ve (f) bentlerinde belirtilen mallardan hal rüsumu

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Semt pazarında bulunan toplam satış yeri sayısının en az yüzde yirmisi özel satış yeri olarak üreticilere ayrılır. Ayrılan satış yerlerine üreticilerden yeteri kadar talep olmaması veya boşalan satış yerlerinin doldurulamaması hâlinde diğer talep sahiplerine de tahsis yapılabilir.

(3) Üretici pazarları, yörede yetiştirilen mal miktarı ve çeşidi, üretim sezonu ile üretici ve tüketici talepleri dikkate alınarak semt pazarlarının kurulduğu günlerle aynı olmamak şartıyla belediyelerce kurulur.

(4) Üreticiler, pazar yerlerinde kendi ürettikleri mallar dışında ve toptan satış miktarının iki katından az olmamak üzere belediyelerce belirlenen miktarın üzerinde satış yapamaz.

(5) Belediyeler, modern pazar yerleri kurmak, pazar yerlerinde malların hijyenik şartlarda satışa sunulmasını sağlayıcı uygun çalışma ortamını oluşturmak ve altyapı ile çevre düzenlemelerini yapmak, tüketicinin korunmasına yönelik tedbirleri almak ve gerekli denetimleri yapmakla görevlidir.

(6) Pazar yerlerinin kuruluşu ve kapatılmasına, işleyiş, yönetim ve denetimine, üretici ve pazarcılarda aranılacak niteliklere, bunların çalışmalarına, yapacakları satışlara, haklarına, uymakla yükümlü bulundukları kurallara ve faaliyetlerinin yürütülmesine dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar ilgili bakanlıkların uygun görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Hal rüsumu

MADDE 8- (1) Toptancı halinde satılan mallardan yüzde bir, toptancı hali dışında satılan mallardan yüzde iki oranında hal rüsumu tahsil edilir. Ancak, üretici örgütlerince toptancı halinde satılan mallar ile toptancı haline bildirimde bulunmak şartıyla 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a), (b), (ç), (d), (e) ve (f)

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

alınmaz. Bakanlar Kurulu, Bakanlığın teklifi üzerine hal rüsumu oranlarını, değişen piyasa şartlarına göre, genel olarak veya mal bazında uygulanmak üzere tamamen kaldırmaya ya da azaltmaya veya bir katına kadar artırmaya yetkilidir.

(2) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen malların sınai üretimde kullanılmayan, (b) bendinde belirtilen malların ise ihraç edilmeyen kısmından birinci fıkraya göre hal rüsumu alınır.

(3) Gıda güvenliği ve kalitesi analizleri, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yetkilendirilmiş kamu laboratuvarlarında veya özel laboratuvarlarda yapıldığı belgelenen mallar üzerinden alınacak hal rüsumu, yarısı oranında alınır.

(4) Hal rüsumu, Bakanlıkça uygun görülecek bir banka nezdinde malın üretildiği yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılacak hesaba beş iş günü içinde yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarın yarısı, malın tüketime sunulduğu yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılacak hesaba aylık olarak izleyen ayın beşinci gününe kadar aktarılır.

(5) Malın üretildiği veya tüketildiği yerde toptancı hali bulunmaması veya birden fazla toptancı halinin bulunması durumunda hal rüsumu, Bakanlıkça belirlenecek toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılacak hesaba yatırılır veya aktarılır.

(6) Dördüncü fıkra uyarınca belediye toptancı halinin bağlı olduğu belediye hesabında biriken tutarlar, ilgili belediyeye gelir olarak kaydedilir ve bu şekilde gelir olarak kaydedilen tutarların en az yüzde onu toptancı halinin temizlik, güvenlik, aydınlatma, bakım ve onarım ihtiyaçlarının karşılanması ve kapasitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan bilgi işlem

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bentlerinde belirtilen mallardan hal rüsumu alınmaz. Bakanlar Kurulu, Bakanlığın teklifi üzerine hal rüsumu oranlarını, değişen piyasa şartlarına göre, genel olarak veya mal bazında uygulanmak üzere yüzde doksana kadar azaltmaya veya artırmaya yetkilidir.

(2) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen malların sınai üretimde kullanılmayan, (b) bendinde belirtilen malların ise ihraç edilmeyen kısmından birinci fıkraya göre hal rüsumu alınır.

(3) Gıda güvenilirliği ve kalitesi analizleri, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yetkilendirilmiş kamu laboratuvarlarında veya özel laboratuvarlarda yapıldığı belgelenen mallar üzerinden alınacak hal rüsumu, yarısı oranında alınır.

(4) Hal rüsumu, yeterli hizmet altyapısına sahip bankalar nezdinde malın üretildiği yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılacak hesaba beş iş günü içinde yatırılır. Bu hesapta toplanan tutarın yüzde yetmiş beşi, malın tüketime sunulduğu yerdeki toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılacak hesaba aylık olarak izleyen ayın beşinci gününe kadar aktarılır.

(5) Malın üretildiği veya tüketildiği yerde toptancı hali bulunmaması veya birden fazla toptancı halinin bulunması durumunda hal rüsumu, Bakanlıkça belirlenecek toptancı halinin bağlı olduğu belediye veya işletmecisi adına açılacak hesaba yatırılır veya aktarılır.

(6) Dördüncü fıkra uyarınca belediye toptancı halinin bağlı olduğu belediye hesabında biriken tutarlar, ilgili belediyeye gelir olarak kaydedilir ve bu şekilde gelir olarak kaydedilen tutarların en az yüzde onu toptancı halinin temizlik, güvenlik, aydınlatma, bakım ve onarım ihtiyaçlarının karşılanması ve kapasitesinin artırılması, ihtiyaç duyulan bilgi işlem

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

sisteminin kurulması ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanması, soğuk hava deposu, laboratuvar, tasnif ve ambalajlama ile diğer ortak tesislerin kurulması ve işletilmesi için harcanmak üzere, izleyen yıl belediye bütçesine ödenek olarak konulur.

(7) Dördüncü fıkra uyarınca özel toptancı halinin işletmecisi hesabında biriken tutarların yarısı aylık olarak izleyen ayın beşinci gününe kadar ilgili belediyeye ödenir.

(8) Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Toptancı haline bildirilmeden toptancı hali dışında toptan alınıp satılan,

b) Sınai üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere satın alınıp bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak iç piyasada satışa sunulan,

c) Toptancı halinden satın alınmadan veya toptancı haline bildirilmeden perakende satılan,

ç) Miktarına, değerine veya üretim şekline ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunulan,

mallar üzerinden hal rüsumu, tespitin yapıldığı yerdeki toptancı halinde bir önceki gün o mallar için oluşan fiyatların en yükseği esas alınarak belirlenen toptan satış bedelinin yüzde yirmibeşi oranında cezalı olarak alınır. Hal rüsumunun cezalı olarak alınmasına belediye encümenince karar verilir. Cezalı hal rüsumu tahsil edilen mallar için önceden ödenen hal rüsumu varsa cezalı tahsil edilecek hal rüsumundan mahsup edilir.

(9) Cezalı hal rüsumundan, malları taşıyan nakliyeciler ya da depolayanlar mal sahibiyle birlikte müteselsilen sorumludur.

(10) Cezalı tahsil edilen hal rüsumları belediyece ayrı bir hesapta tutulur. Her ayın sonunda bu hesapta toplanan tutarın yarısı belediyeye gelir olarak kaydedilir, yarısı ise tespit ve/veya yakalama eylemine bizzat ve fiilen katılan kamu görevlilerine ikramiye olarak

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

sisteminin kurulması ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanması, soğuk hava deposu, laboratuvar, tasnif ve ambalajlama ile diğer ortak tesislerin kurulması ve işletilmesi için harcanmak üzere, izleyen yıl belediye bütçesine ödenek olarak konulur. Bu şekilde ayrılan ödenekler amacı dışında kullanılamaz.

(7) Dördüncü fıkra uyarınca özel toptancı hali işletmecisi hesabında biriken tutarların yarısı aylık olarak izleyen ayın beşinci gününe kadar ilgili belediyeye ödenir.

(8) Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak;

a) Toptancı haline bildirilmeden toptancı hali dışında toptan alınıp satılan,

b) Sınai üretimde kullanılmak veya ihraç edilmek üzere satın alınıp bu maddenin ikinci fıkrasına aykırı olarak iç piyasada satışa sunulan,

c) Toptancı halinden satın alınmadan veya toptancı haline bildirilmeden perakende satılan,

ç) Miktarına, değerine, üretim şekline veya künyesinde belirtilen diğer hususlara ilişkin gerçeğe aykırı beyanda bulunulan,

mallar için hal rüsumu, tespitin yapıldığı yerdeki toptancı halinde bir önceki gün o mallar için oluşan birim fiyatların en yükseği esas alınarak belirlenen toptan satış bedelinin yüzde yirmi beşi oranında cezalı olarak alınır. Hal rüsumunun cezalı olarak alınmasına belediye encümenince karar verilir. Cezalı hal rüsumu tahsil edilen mallar için önceden ödenen hal rüsumu varsa cezalı tahsil edilecek hal rüsumundan mahsup edilir.

(9) Cezalı hal rüsumundan, malları taşıyan nakliyeciler ya da depolayanlar mal sahibiyle birlikte müteselsilen sorumludur.

(10) Cezalı tahsil edilen hal rüsumları belediyece ayrı bir hesapta tutulur. Bu hesapta toplanan tutarın yarısı her ayın sonunda tespit ve/veya yakalama eylemine bizzat ve fiilen

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ödenir. Ancak, kamu görevlisine ödenen ikramiye tutarı olay başına (2000) ve yılda (90.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçemez. İkramiye dağıtımına ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

(11) Bu madde hükümleri çerçevesinde zamanında aktarılmayan paylar ile bu paylara 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca tahakkuk ettirilecek günlük gecikme zamları, ilgili belediyenin talebi üzerine İller Bankası Genel Müdürlüğü tarafından yükümlü belediyenin genel bütçe vergi geliri payından kesilerek alacaklı belediyenin hesabına aktarılır.

Toptancı hallerinin yönetimi

MADDE 9- (1) Belediye toptancı halleri, belediye teşkilatı bünyesinde norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak kurulan toptancı hal yönetim birimi tarafından yönetilir. Hal yönetim birimi, hal yöneticisi ile mevcut zabıta personeli arasından görevlendirilen hal zabıtası ve diğer personelden oluşur.

(2) Belediyeler, hal yönetim birimine bağlı olarak münhasıran toptancı hali ve bu çerçevedeki denetim hizmetlerinin yerine getirilmesinde istihdam edilmek üzere, halin büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yeterli sayı ve nitelikte toptancı hali zabıtası görevlendirmek zorundadır.

(3) Belediyeler, kurdukları toptancı hallerinin işletilmesini belediye meclisince belirlenecek süre ve bedelle devredebilir. Devir işlemlerinin tabi olacağı hükümler, devredilecek işletmelerde aranılacak şartlar ile devir işlemlerine ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca birlikte belirlenir.

(4) Özel toptancı halleri, işletmecileri tarafından yönetilir. Özel toptancı halinde, hal yöneticisi ve diğer personel işletmecisi tarafından istihdam olunur ve bu hallerde ilgili

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

katılan kamu görevlilerine ikramiye olarak ödenir. Ancak, kamu görevlisine ödenen ikramiye tutarı olay başına (2000) ve yılda (90.000) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak tutarı geçemez. Hesapta kalan kısım ise belediyeye gelir olarak kaydedilir.

Toptancı hallerinin yönetimi

MADDE 9- (1) Belediye toptancı halleri, belediye teşkilatı bünyesinde norm kadro ilke ve standartlarına uygun olarak kurulan toptancı hal yönetim birimi tarafından yönetilir. Hal yönetim birimi, hal yöneticisi ile mevcut zabıta personeli arasından görevlendirilen hal zabıtası ve diğer personelden oluşur.

(2) Belediyeler, hal yönetim birimine bağlı olarak münhasıran toptancı hali ve bu çerçevedeki denetim hizmetlerinin yerine getirilmesinde istihdam edilmek üzere, halin büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yeterli sayı ve nitelikte toptancı hali zabıtası görevlendirmek zorundadır.

(3) Belediyeler, kurdukları toptancı hallerinin işletilmesini belediye meclisince belirlenecek süre, bedel ve koşullarda devredebilir. Devir işlemlerinin tabi olacağı hükümler, devredilecek işletmelerde aranılacak şartlar ile devir işlemlerine ilişkin diğer usul ve esaslar Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca birlikte belirlenir.

(4) Özel toptancı halleri, işletmecileri tarafından yönetilir. Özel toptancı halinde, hal yöneticisi ve diğer personel işletmecisi

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

belediyece mevcut zabıta personeli arasından yeterli sayıda hal zabıtası görevlendirilir.

(5) Toptancı hallerinde, hal zabıtasına yardımcı olmak üzere 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun hükümlerine göre özel güvenlik hizmeti sağlanabilir.

(6) Hal yöneticisinin; 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıması ve büyükşehir belediyesi bulunan illerde en az lisans, büyükşehir belediyesi bulunmayan illerde en az ön lisans ve diğer yerleşim yerlerinde ise en az lise mezunu olması zorunludur.

(7) Toptancı hallerinin işleyiş, yönetim ve denetimine, işlem görececek malların belirlenmesine, alım satım işlemlerinin nasıl yapılacağına, bildirim ve hal rüsumu ödeme yükümlülüğünün ne şekilde yerine getirileceğine, hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimlere ve bunların görev ve yetkilerine, hal yöneticisinin diğer niteliklerine, hal zabıtasının sayısına ve bunlar ile özel güvenlik görevlilerinin çalışma yöntemine, hallerde tutulacak defter, belge ve kayıtlara ve bu konularla ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, ilgili bakanlıklar ile Maliye Bakanlığının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Hal hakem heyeti ve Toptancı Hal Konseyi

MADDE 10- (1) Üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il merkezlerinde bir hal hakem heyeti oluşturulur. Bakanlıkça gerekli görülen ilçe merkezlerinde de hal hakem heyeti oluşturulabilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

tarafından istihdam olunur ve bu hallerde ilgili belediyece mevcut zabıta personeli arasından yeterli sayıda hal zabıtası görevlendirilir.

(5) Toptancı hallerinde, hal zabıtasına yardımcı olmak üzere 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun hükümlerine göre özel güvenlik hizmeti sağlanabilir.

(6) Hal yöneticisinin; 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıması ve illerde en az lisans, diğer yerleşim yerlerinde ise en az lise mezunu olması zorunludur.

(7) Toptancı hallerinin işleyiş, yönetim ve denetimine, işlem görececek malların belirlenmesine, alım satım işlemlerinin nasıl yapılacağına, bildirim ve hal rüsumu ödeme yükümlülüğünün ne şekilde yerine getirileceğine, hizmet gereklerine göre oluşturulacak birimlere ve bunların görev ve yetkilerine, hal yöneticisinin diğer niteliklerine, hal zabıtasının sayısına ve bunlar ile özel güvenlik görevlilerinin çalışma yöntemine, hallerde tutulacak defter, belge ve kayıtlara ve bu konularla ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, ilgili bakanlıklar ile Maliye Bakanlığının görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Hal hakem heyeti ve Toptancı Hal Konseyi

MADDE 10- (1) Üreticiler ile meslek mensupları arasında veya meslek mensuplarının kendi aralarında bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkan uyuşmazlıklara çözüm bulmak amacıyla il merkezlerinde bir hal hakem heyeti oluşturulur. Bakanlıkça gerekli görülen ilçe merkezlerinde de hal hakem heyeti oluşturulabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(2) Sekreterya hizmetleri sanayi ve ticaret il müdürlüğü tarafından yürütülecek hal hakem heyeti; sanayi ve ticaret il müdürlüğünce görevlendirilecek bir üye, tarım il müdürlüğünce görevlendirilecek bir üye, belediye tarafından konunun uzmanı belediye personeli arasından görevlendirilecek bir üye; ziraat odasınca, ticaret ve sanayi odasınca, ticaret ve sanayi odasının ayrı olarak kurulduğu yerlerde ticaret odasınca ve esnaf ve sanatkarlar odaları birliğince, ilçe merkezlerinde esnaf ve sanatkarlar odasınca kendi üyeleri arasından görevlendirilecek birer üye; baro tarafından, mensupları arasından görevlendireceği bir avukat üye; en fazla üyeye sahip tüketici örgütü ile komisyoncu ve tüccarların oluşturduğu dernekçe seçilecek birer temsilcinin katılımı ve o yerin mülkî amirinin onayı ile oluşur. Hal hakem heyeti başkanlığı görevi üye tamsayısının salt çoğunluğuyla seçilen üye tarafından yürütülür.

(3) Bakanlık taşra teşkilatının bulunmadığı yerlerde, hal hakem heyetinin sekreterya hizmetleri o yerin mülkî amiri tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür. Tüketici örgütü bulunmayan yerlerde tüketiciler, tüketim kooperatifleri tarafından temsil edilir. Hal hakem heyetinin, o yerde ilgili kuruluşun bulunmamasından kaynaklanan noksan üyelikleri, belediye meclisince resen doldurulur.

(4) Hal hakem heyetlerinde, heyetin çalışmalarına ve kararlarına esas olacak dosyaları hazırlamak ve uyuşmazlığa ilişkin raporu sunmak üzere en az bir raportör görevlendirilir.

(5) Değeri ellibin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda, hal hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu uyuşmazlıklarda heyetin vereceği kararlar ilam hükmündedir. Bu

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(2) Başkanlığı, sanayi ve ticaret il müdürü veya görevlendireceği bir personel tarafından yürütülen hal hakem heyeti; tarım il müdürlüğü, belediye, baro, ziraat odası, ilgili mühendis odaları, ticaret ve sanayi odası, ticaret ve sanayi odasının ayrı olarak kurulduğu yerlerde ticaret odası ile esnaf ve sanatkarlar odaları birliği tarafından, ihtisas odasından, ihtisas odası bulunmayan yerlerde karma odadan görevlendirilecek birer üye ve en fazla üyeye sahip tüketici örgütü ile komisyoncu ve tüccarların oluşturduğu dernekçe seçilecek birer temsilcinin katılımı ve o yerin mülkî idare amirinin onayı ile oluşur.

(3) Bakanlık taşra teşkilatının bulunmadığı yerlerde, hal hakem heyetinin başkanlığı, o yerin mülkî idare amiri veya görevlendireceği bir kamu görevlisi tarafından yürütülür. Tüketici örgütü bulunmayan yerlerde tüketiciler, tüketim kooperatifleri tarafından temsil edilir. Hal hakem heyetinin, o yerde ilgili kuruluşun bulunmamasından kaynaklanan noksan üyelikleri, belediye encümenince resen doldurulur.

(4) Hal hakem heyetlerinde, heyetin çalışmalarına ve kararlarına esas olacak dosyaları hazırlamak ve uyuşmazlığa ilişkin raporu sunmak üzere en az bir raportör görevlendirilir.

(5) Değeri elli bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda, hal hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu uyuşmazlıklarda heyetin vereceği kararlar ilam hükmündedir. Bu kararlar 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir. Taraflar, bu kararlara karşı on beş gün içinde hal hakem heyetinin bulunduğu yerde ticarî davalara bakmakla görevli asliye ticaret mahkemesine itiraz edebilir. İtiraz, hal hakem heyeti kararının icrasını durdurmaz. Ancak,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

kararlar 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümlerine göre yerine getirilir. Taraflar, bu kararlara karşı onbeş gün içinde hal hakem heyetinin bulunduğu yerde ticarî davalara bakmakla görevli asliye ticaret mahkemesine itiraz edebilir. İtiraz, hal hakem heyeti kararının icrasını durdurmaz. Ancak, talep edilmesi şartıyla hâkim, hal hakem heyeti kararının icrasını tedbir yoluyla durdurabilir. Hal hakem heyeti kararlarına yapılan itiraz üzerine asliye ticaret mahkemesinin vereceği karar kesindir.

(6) Değeri ellibin Türk Lirası ve üstündeki uyuşmazlıklarda hal hakem heyetinin vereceği kararlar, asliye ticaret mahkemesinde delil olarak ileri sürülebilir. Bu maddede yer alan parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Artırılan parasal sınırlar, her yıl Aralık ayı içinde Bakanlıkça Resmi Gazetede ilan edilir.

(7) 14 üncü madde dışındaki tüm uyuşmazlıklar, hal hakem heyetinin görev ve yetkileri kapsamındadır. Toptancı hali yönetimi veya personelinin uygulamalarından veyahut toptancı hallerinin ve pazar yerlerinin yönetim ve işleyişinden kaynaklanan uyuşmazlıklar da bu kapsama dâhildir.

(8) Hal hakem heyeti, uyuşmazlığa ilişkin konularla sınırlı olmak kaydıyla, ilgili kişi veya kuruluşlardan yazıyla bilgi ve belge isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

(9) Hal hakem heyeti, üye tamsayısının salt çoğunluğuyla toplanır ve katılanların çoğunluğu

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

talep edilmesi şartıyla hâkim, hal hakem heyeti kararının icrasını tedbir yoluyla durdurabilir. Hal hakem heyeti kararlarına yapılan itiraz üzerine asliye ticaret mahkemesinin vereceği karar kesindir.

(6) Değeri elli bin Türk Lirası ve üstündeki uyuşmazlıklarda hal hakem heyetinin vereceği kararlar, asliye ticaret mahkemesinde delil olarak ileri sürülebilir. Bu maddede yer alan parasal sınırlar her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Artırılan parasal sınırlar, her yıl aralık ayı içinde Bakanlıkça Resmî Gazetede ilan edilir.

(7) 14 üncü madde dışındaki tüm uyuşmazlıklar, hal hakem heyetinin görev ve yetkileri kapsamındadır. Toptancı hali yönetimi veya personelinin uygulamalarından veyahut toptancı hallerinin ve pazar yerlerinin yönetim ve işleyişinden kaynaklanan uyuşmazlıklar da bu kapsama dâhildir.

(8) Hal hakem heyeti, uyuşmazlığa ilişkin konularla sınırlı olmak kaydıyla, ilgili kişi veya kuruluşlardan yazıyla bilgi ve belge isteyebilir. Bu istekler gecikmeksizin yerine getirilir.

(9) Hal hakem heyeti, en az beş üye ile toplanır ve katılanların yarısından bir fazlasının oyu ile karar alır. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz.

(10) Hal hakem heyeti üyeleri, münhasıran kendileri, eşleri, ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımları ve evlatlıkları ile bunların ortak veya üyesi oldukları tüzel kişilerin ilgili işlerinin görüşüldüğü toplantılara katılamaz.

(11) Hal hakem heyeti üyeleri ile raportörlere, katıldıkları her toplantı için (1.500) gösterge rakamının memur aylık katsayısı ile

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ile karar alır. Oyların eşitliği durumunda başkanın bulunduğu taraf çoğunluk sayılır. Çekimser oy kullanılamaz.

(10) Hal hakem heyeti üyeleri, başkanlık seçimi hariç münhasıran kendileri, eşleri, ikinci derece dâhil kan veya kayın hısımları ve evlatlıkları ile ilgili işlerin görüşüldüğü toplantılara katılamaz.

(11) Hal hakem heyeti üyeleri ile raportörlere, katıldıkları her toplantı için (1.500) gösterge rakamının memur aylık katsayı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktarı geçmemek üzere Bakanlıkça belirlenen miktarlarda huzur hakkı ödenir. Ancak, huzur hakkı ödenecek toplantı sayısı bir ayda ikiden fazla olamaz.

(12) Hal hakem heyeti üyeleri ile raportörlerinin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıması zorunludur.

(13) Malların ticaretinin bu Kanunun amacına uygun olarak yapılmasının sağlanması hususunda karşılıklı bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak, sorunları incelemek ve önlemleri tespit etmek, uygulamayla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamak üzere Toptancı Hal Konseyi oluşturulmuştur. Konsey, Bakanlık Müsteşarının başkanlığında, Bakanlık ile İçişleri, Maliye, Tarım ve Köyişleri bakanlıklarının ve Dış Ticaret ile Gümrük müsteşarlıklarının en az genel müdür seviyesindeki idarecileri ile Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, Türk Akreditasyon Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Belediyeler Birliği, komisyoncu ve/veya tüccar derneklerinin mensup olduğu en fazla üyeye sahip federasyon ve tüketici derneklerinin mensup olduğu en fazla üyeye sahip federasyonun yetkili temsilcilerinden oluşur.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

çarpımı sonucunda bulunacak miktarı geçmemek üzere Bakanlıkça belirlenen miktarlarda huzur hakkı ödenir. Ancak, huzur hakkı ödenecek toplantı sayısı bir ayda ikiden fazla olamaz.

(12) Hal hakem heyeti üyeleri ile raportörlerinin, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 48 inci maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (1), (4), (5), (6) ve (7) numaralı alt bentlerindeki şartları taşıması zorunludur.

(13) Malların ticaretinin bu Kanunun amacına uygun olarak yapılmasının sağlanması hususunda karşılıklı bilgi ve görüş alışverişinde bulunmak, sorunları incelemek ve önlemleri tespit etmek, uygulamayla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında işbirliğini sağlamak üzere Toptancı Hal Konseyi oluşturulmuştur. Konsey, Bakanlık Müsteşarının başkanlığında, Bakanlık ile İçişleri, Maliye, Tarım ve Köyişleri bakanlıklarının ve Dış Ticaret ile Gümrük müsteşarlıklarının en az genel müdür seviyesindeki idarecileri ile Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı, Türk Akreditasyon Kurumu, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu, Türkiye Ziraat Odaları Birliği, Türkiye Belediyeler Birliği, komisyoncu ve/veya tüccar derneklerinin mensup olduğu en fazla üyeye sahip federasyon ve tüketici derneklerinin mensup olduğu en fazla üyeye sahip federasyon ile en fazla üyeye sahip üretici örgütünün yetkili temsilcilerinden oluşur.

(14) Konsey, yılda en az bir defa toplanır. Toplantıda alınan kararlar tavsiye niteliğinde olup öncelikle ele alınmak üzere ilgili mercilere iletilir. Konsey, gündemdeki konularla ilgili olmak üzere, diğer kurum temsilcilerini veya uzman kişileri toplantılara katılmak ve görüş bildirmek üzere davet edebilir. Konseyin sekreteryâ hizmetleri, Bakanlığın ilgili birimi tarafından yerine getirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(14) Konsey, yılda en az bir defa toplanır. Toplantıda alınan kararlar tavsiye niteliğindedir ve öncelikle ele alınmak üzere ilgili mercilere iletilir. Konsey, gündemdeki konularla ilgili olmak üzere, diğer kurum temsilcilerini veya uzman kişileri toplantılara katılmak ve görüş bildirmek üzere davet edebilir. Konseyin sekreteryâ hizmetleri, Bakanlığın ilgili birimi tarafından yerine getirilir.

(15) Hal hakem heyetinin kuruluşu, görev ve yetkileri, üyelerinin belirlenmesi ve bunların diğer nitelikleri, görev süresi ile üyeliğin sona ermesi, kararları ve bu kararlara karşı yapılacak itirazların şekil ve süresi, Konseyin oluşumu, üyelerinin sayı ve nitelikleri, çalışmaları ile hal hakem heyeti ve Konseye ilişkin diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Toptancı hallerindeki işyerleri ile pazar yerlerindeki satış yerlerinin işletilmesi

MADDE 11- (1) Belediye toptancı hallerindeki işyerleri kiralama yoluyla işletilir. İşyerlerinin kiralanması, 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılır. Kira süresi en fazla on yıldır. Kira süresi sona erenler açılacak kiralama ihalelerine tekrar katılabilir. Bir yıldan uzun süreli kira sözleşmelerinde ikinci ve izleyen yıllar kira bedelleri, Üretici Fiyatları Endeksi oranında arttırılır.

(2) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan toptancı hallerindeki işyerleri, kiralama yoluyla işletilir ve bunlara ilişkin işlemler yetkili kişi veya organlarınca yürütülür.

(3) Pazar yerlerindeki satış yerleri tahsis yoluyla işletilir. Tahsis, satış yeri bulunmayanlara öncelik verilmek suretiyle belediye encümeni tarafından yapılır ve belediye meclisince her yıl belirlenecek tarifeğe göre ücret tahsil edilir.

(4) Toptancı hallerinde bulunan toplam işyeri sayısının en az yüzde onu üretici örgütü

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(15) Hal hakem heyetinin kuruluşu, görev ve yetkileri, üyelerinin belirlenmesi ve bunların diğer nitelikleri, görev süresi ile üyeliğin sona ermesi, kararları ve bu kararlara karşı yapılacak itirazların şekil ve süresi, Konseyin oluşumu, üyelerinin sayı ve nitelikleri, çalışmaları ile hal hakem heyeti ve Konseye ilişkin diğer hususlar Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Toptancı hallerindeki işyerleri ile pazar yerlerindeki satış yerlerinin işletilmesi

MADDE 11- (1) Belediye toptancı hallerindeki işyerleri, kiralama veya satış yoluyla işletilir. Ancak satılan işyeri sayısı, o haldeki toplam işyeri sayısının yüzde ellisini geçemez. Bu maddenin altıncı fıkrasındaki eylemlerin tespiti halinde satış işlemlerinin iptal edilip işyerlerinin geri alınacağına ilişkin olarak tapu kütüğüne şerh konulur ve bu şartların gerçekleşmesi durumunda taşınmazlar geri alınır. İşyerlerinin kiralanması veya satılması 8/9/1983 tarihli ve 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu hükümlerine göre yapılır. Kira süresi en fazla on yıldır. Kira süresi sona erenler açılacak kiralama ihalelerine tekrar katılabilir. Bir yıldan uzun süreli kira sözleşmelerinde ikinci ve izleyen yıllar kira bedelleri, Üretici Fiyatları Endeksi oranında arttırılır.

(2) Gerçek veya tüzel kişiler tarafından kurulan toptancı hallerindeki işyerleri, kiralama veya satış yoluyla işletilir ve bunlara ilişkin işlemler yetkili kişi veya organlarınca yürütülür.

(3) Pazar yerlerindeki satış yerleri tahsis yoluyla işletilir. Tahsis, satış yeri

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

yeri olarak ayrılır. Üretici örgütlerince, ayrılan işyerlerine yeteri kadar talep bulunmaması veya boşalan işyerlerinin doldurulamaması hâlinde diğer talep sahiplerine kiralama yapılabilir.

(5) Başka bir alana taşınma hâlinde, toptancı hallerinde kiralama işlemi ile pazar yerlerinde tahsis işlemi, mevcut hak sahiplerine öncelik verilmek suretiyle yapılır.

(6) Belediye toptancı hallerindeki kiracılardan veya pazar yerlerindeki tahsis sahiplerinden;

a) Kira bedeli veya tahsis ücretini belediyenin yazılı uyarısına rağmen ödemeyenler ile teminatını süresinde vermeyenlerin veya eksilen teminatını süresinde tamamlamayanların,

b) Pazar yerlerindeki satış yerinde, toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları bir takvim yılı içinde beş defa satanların,

c) Hukuken geçerli bir mazereti bulunmaksızın; toptancı halindeki işyerini aralıksız onbeş gün veya bir takvim yılında altmış gün kapatanlar ile pazar yerlerindeki satış yerini üst üste üç kez veya bir takvim yılında sekiz kez kullanmayanların,

ç) Hal içinde 5 inci maddenin onikinci fıkrasına aykırı olarak kendi aralarında mal alan, satan veya devredenlerin,

d) Serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticari anlaşmalar yapanların, uyumlu eylemde bulunanların veya hâkim durumlarını kötüye kullananların,

e) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen eylemleri gerçekleştirenlerin,

f) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b), (h) ve (ı) bentlerinde belirtilen yasakları bir takvim yılında üç kez ihlal edenlerin,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

bulunmayanlara öncelik verilmek suretiyle belediye encümeni tarafından yapılır ve belediye meclisince her yıl belirlenecek tarife göre ücret tahsil edilir.

(4) Toptancı hallerinde bulunan toplam işyeri sayısının en az yüzde yirmisi üretici örgütü yeri olarak ayrılır. Üretici örgütlerince, ayrılan işyerlerine yeteri kadar talep bulunmaması veya boşalan işyerlerinin doldurulamaması hâlinde diğer talep sahiplerine kiralama yapılabilir.

(5) Başka bir alana taşınma hâlinde, toptancı hallerinde kiralama ve satış işlemi ile pazar yerlerinde tahsis işlemi, mevcut hak sahiplerine öncelik verilmek suretiyle yapılır.

(6) Belediye toptancı hallerinde faaliyet gösteren işletmelerden veya pazar yerlerindeki tahsis sahiplerinden;

a) Kira bedeli veya tahsis ücretini belediyenin yazılı uyarısına rağmen ödemeyenler ile teminatını süresinde vermeyenlerin veya eksilen teminatını süresinde tamamlamayanların,

b) Pazar yerlerindeki satış yerinde, toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları bir takvim yılı içinde beş defa satanların,

c) Hukuken geçerli bir mazereti bulunmaksızın; toptancı halindeki işyerini aralıksız on beş gün veya bir takvim yılında altmış gün kapatanlar ile pazar yerlerindeki satış yerini üst üste üç kez veya bir takvim yılında sekiz kez kullanmayanların,

ç) Hal içinde 5 inci maddenin onuncu fıkrasına aykırı olarak kendi aralarında mal alan, satan veya devredenlerin,

d) Serbest rekabeti engellemek amacıyla kendi aralarında veya üreticilerle ticari anlaşmalar yapanların, uyumlu eylemde bulunanların veya hakim durumlarını kötüye kullananların,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

g) Üreticilerin alacağını, bir takvim yılı içinde üç kez süresinde ödemeyenlerin,

ğ) Halde yaptığı satışlarda, bir takvim yılında iki kez fatura düzenlemeyenlerin veya noksan fatura düzenleyenlerin,

h) Semt veya üretici pazarlarında kendi ürettiği malların dışında veya belirlenen miktarın üzerinde bir takvim yılında üç kez satış yapan üreticilerin,

ı) Kiraladıkları işyerlerini başkasına devredenlerin veya herhangi bir şekilde kullandıranların,

i) Tahsis edilen satış yerlerini başkasına devredenlerin veya herhangi bir şekilde kullandıranların,

j) Belediyenin yazılı uyarısına rağmen kira sözleşmesine aykırılığı yirmi gün içinde gidermeyenlerin,

k) Doğrudan veya dolaylı olarak aynı toptancı halinde birden fazla işyeri kiraladığı ya da aynı pazar yerinde ikiden fazla satış yeri tahsis edildiği anlaşılanların,

kira sözleşmelerinin feshine veya tahsislerinin iptaline belediye encümenince karar verilir.

(7) Kira sözleşmeleri hükümlerinin yerine getirilmesini imkânsız kılan önemli sebeplerin ortaya çıkması hâlinde, taraflardan her biri, diğerine tazminat vermek ve kanunî sürelerle uymak şartıyla, kira süresi sona ermeden önce feshi bildirebilir.

(8) Kira sözleşmesinin feshine veya tahsisin iptaline ilişkin kararın kendilerine tebliğinden itibaren, belediye toptancı halindeki kiracılar işyerlerini otuz gün içinde, pazar yerlerindeki tahsis sahipleri ise satış yerlerini yedi gün içinde tahliye etmeye mecburdur. Bu süre sonunda tahliye edilmeyen yerler, belediye zabıtası tarafından tahliye ettirilir.

(9) Kira sözleşmesi feshedilenlere veya tahsisi iptal edilenlere, sözleşmenin feshine ya da tahsisin iptaline ilişkin belediye encümeni kararını takip eden bir yıl içinde doğrudan veya dolaylı olarak yeniden kiralama veya tahsis yapılamaz.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

e) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen eylemleri gerçekleştirenlerin,

f) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b), (h) ve (ı) bentlerinde belirtilen yasakları bir takvim yılında üç kez ihlal edenlerin,

g) Bir takvim yılı içinde üretici alacağını, süresi içinde üç kez ödemeyenlerin,

ğ) Halde yaptığı satışlarda, bir takvim yılında iki kez fatura düzenlemeyenlerin veya noksan fatura düzenleyenlerin,

h) Semt veya üretici pazarlarında, kendi ürettiği malların dışında veya belirlenen miktarın üzerinde bir takvim yılında üç kez satış yapan üreticilerin,

ı) Kiraladıkları işyerlerini başkasına devredenlerin ya da kiraladıkları veya satın aldıkları işyerlerini herhangi bir şekilde kullandıranların,

i) Tahsis edilen satış yerlerini başkasına devredenlerin veya herhangi bir şekilde kullandıranların,

j) Belediyenin yazılı uyarısına rağmen, kira sözleşmesine aykırılığı yirmi gün içinde gidermeyenlerin,

k) Doğrudan veya dolaylı olarak aynı toptancı halinde birden fazla işyeri kiraladığı veya satın aldığı ya da aynı pazar yerinde ikiden fazla satış yeri tahsis edildiği anlaşılanların,

kira sözleşmelerinin feshine ya da satış işlemlerinin veya tahsislerinin iptaline belediye encümenince karar verilir.

(7) Kira sözleşmesinin feshine ya da satış işleminin veya tahsisin iptaline ilişkin kararın kendilerine tebliğinden itibaren, belediye toptancı halinde faaliyet gösterenler işyerlerini otuz gün içinde, pazar yerlerindeki tahsis sahipleri ise satış yerlerini yedi gün içinde tahliye etmeye mecburdur. Bu süre sonunda tahliye edilmeyen yerler, belediye zabıtası tarafından tahliye ettirilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(10) Özel toptancı halinde işyeri kiralayanların kira sözleşmeleri, altıncı fıkranın (b), (h) ve (i) bentleri hariç anılan fıkra da belirtilen hallerde feshedilir. Kira sözleşmesi feshedilenlere, sözleşmenin feshine ilişkin yetkili kişi veya organlarca verilen kararı takip eden bir yıl içinde doğrudan veya dolaylı olarak yeniden işyeri kiralanamaz.

Teminat

MADDE 12- (1) Ticarî güvenin sağlanması ve tarafların haklarının korunması amacıyla, toptancı hallerindeki kiracılar dan belediye meclisince belirlenen miktarda nakit, banka teminat mektubu, hazine bonosu, Devlet tahvili, hisse senedi, gayrimenkul rehni, sigorta teminatı ve nakde çevrilebilir diğer kıymetler teminat olarak alınır.

(2) Teslim alınan malların cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına ve hijyenik şartlara göre özenle korunmaması veya toptancı halinden satın alınan malların bozuk ya da sıhhi olmaması nedeniyle meydana gelen zararlar ile süresi içinde üreticiye ödenmeyen mal bedelleri, ilgililerin talebi üzerine hal hakem heyeti veya mahkeme kararıyla verilen teminattan kesilerek ödenir. Teminattan karşılanamayan kısım genel hükümlere göre tahsil olunur.

(3) Teminatlar amacı dışında kullanılamaz ve haczedilemez.

(4) Kira sözleşmesi feshedilenlere, yerine getirilmesi gereken bir yükümlülüğün bulunmadığı tespit edildikten sonra teminatları iade edilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(8) Kira sözleşmesi feshedilenler ile satış işlemi veya tahsisi iptal edilenler ve bunların imzaya yetkili ortak veya üyesi oldukları tüzel kişiliklere, sözleşmenin feshine ya da tahsisin iptaline ilişkin belediye encümeni kararını takip eden bir yıl içinde doğrudan veya dolaylı olarak yeniden kiralama, satış veya tahsis yapılamaz.

(9) Özel toptancı halinde faaliyet gösterenlerin kira sözleşmeleri ve satış işlemleri, altıncı fıkranın (b), (h) ve (i) bentleri hariç anılan fıkra da belirtilen hallerde fesih veya iptal edilir. Kira sözleşmesi feshedilenler ile satış işlemi iptal edilenler ve bunların imzaya yetkili ortak veya üyesi oldukları tüzel kişiliklere sözleşmenin feshine ilişkin yetkili kişi veya organlarca verilen kararı takip eden bir yıl içinde doğrudan veya dolaylı olarak yeniden işyeri kiralanamaz.

Teminat

MADDE 12- (1) Ticarî güvenin sağlanması ve tarafların haklarının korunması amacıyla, toptancı hallerinde faaliyet gösterenlerden, belediye meclisince belirlenen miktarda nakit, banka teminat mektubu, Hazine bonosu, Devlet tahvili, hisse senedi, gayrimenkul rehni, sigorta teminatı ve nakde çevrilebilir diğer kıymetler teminat olarak alınır.

(2) Teslim alınan malların cinslerine, doğal özelliklerine, standartlarına ve hijyenik şartlara göre özenle korunmaması veya toptancı halinden satın alınan malların bozuk ya da sıhhi olmaması nedeniyle meydana gelen zararlar ile süresi içinde üreticiye ödenmeyen mal bedelleri, ilgililerin talebi üzerine hal hakem heyeti veya mahkeme kararıyla verilen teminattan kesilerek ödenir. Teminattan karşılanamayan kısım genel hükümlere göre tahsil olunur.

(3) Teminatlar amacı dışında kullanılamaz, üzerine ihtiyati tedbir konulamaz ve haczedilemez.

(4) Yerine getirilmesi gereken bir yükümlülüğün bulunmadığı tespit edildikten sonra teminatlar ilgililere iade edilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(5) Bu madde kapsamında alınacak teminatlara, bunların muhafazası, nakde çevrilmesi ve tamamlattırılmasına, zarar görene ödenmesine, toplam teminat tutarı içinde gayrimenkul rehni oranına, teminatın iadesine ve teminatlara ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Yasaklar

MADDE 13- (1) Malların toptan veya perakende ticaretinde;

a) Piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması,

b) Malların, gıda güvenliğine, kalite ve standardına, teknik ve hijyenik şartlara aykırı olarak satışa sunulması,

c) Malın kalitesine, standardına veya gıda güvenliğine ilişkin belgelerde ya da künyesinde bilerek değişiklik yapılması, tahrif veya taklit edilmesi ya da üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelerle yer verilmesi,

ç) Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak üretici, üretici örgütleri veya tüccarların aracılık faaliyetinde bulunması,

d) Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin ya da kanunî kesintilerin üreticiye gerçeğe uygun olmayarak intikal ettirilmesi,

e) Halde, toptan satış miktarının altında mal satılması,

f) Halde oluşan mal atıklarının ayıklanarak hal içinde ya da dışında toptan veya perakende satılması,

g) Kiralanan yerlerde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(5) Bu madde kapsamında alınacak asgari teminatlara, bunların muhafazası, nakde çevrilmesi ve tamamlattırılmasına, zarar görene ödenmesine, toplam teminat tutarı içinde gayrimenkul rehni oranına, teminatın iadesine ve teminatlara ilgili diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

Yasaklar

MADDE 13- (1) Malların toptan veya perakende ticaretinde;

a) Piyasada darlık yaratmak, fiyatların yükselmesine sebebiyet vermek veya fiyatların düşmesine engel olmak için malların belirli ellerde toplanması, satışından kaçınılması, stoklanması, yok edilmesi, bu amaçla propaganda yapılması veya benzeri davranışlarda bulunulması,

b) Malların, gıda güvenliğine, kalite ve standardına, teknik ve hijyenik şartlara aykırı olarak satışa sunulması,

c) Malın kalitesine, standardına veya gıda güvenliğine ilişkin belgelerde ya da künyesinde bilerek değişiklik yapılması, bunların tahrif veya taklit edilmesi ya da bunlarda üçüncü şahısları yanıltıcı ifadelerle yer verilmesi,

ç) Bu Kanun hükümlerine aykırı olarak üretici, üretici örgütleri veya tüccarların komisyonculuk faaliyetinde bulunması,

d) Malın miktarının, satış değerinin, komisyon oranı veya ücretinin ya da kanunî kesintilerin üreticiye gerçeğe uygun olmayarak intikal ettirilmesi,

e) Halde, toptan satış miktarının altında mal satılması,

f) Halde oluşan mal atıklarının ayıklanarak hal içinde ya da dışında toptan veya perakende satılması,

g) İşyeri veya satış yerinde izin alınmaksızın değişiklik yapılması veya bu yerlere ilaveler yapılması,

ğ) İşyeri veya satış yeri bulunmaksızın toptancı halinde veya pazar yerinde toptan ya da perakende satış yapılması,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

ğ) Kendisine kiralanan işyeri veya tahsis edilmiş satış yeri bulunmaksızın toptancı halinde veya pazar yerinde toptan ya da perakende satış yapılması,

h) Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması,

ı) Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması,

i) Kiralanan ya da tahsis edilen yerler dışında veya geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması ya da buralarda mal veya boş kap bulundurulması,

j) Toptancı halinde veya pazar yerlerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiilî kötü muamelede bulunulması,

k) Toptancı halinde veya pazar yerlerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması,

l) Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi,

yasaktır.

Cezalar

MADDE 14- (1) Diğer Kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde;

a) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (e) ve (l) bendine aykırı hareket edenler hakkında yüz Türk Lirası,

b) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ğ), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı hareket edenler hakkında beşyüz Türk Lirası,

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

h) Aynı kap veya ambalaj içine değişik kalitede ve/veya üzerinde yazılı olan miktardan az mal konulması,

ı) Ölçü ve tartı aletlerinin hileli bir şekilde kullanılması ya da hileli olarak karışık veya standartlara aykırı mal satılması,

i) İşyeri veya satış yeri dışında ya da geçiş yollarında mal teşhir edilmesi veya satılması ya da buralarda mal veya boş kap bulundurulması,

j) Toptancı halinde veya pazar yerinde, çevreyi rahatsız edecek şekilde satış yapılması, alıcı veya tüketiciye karşı sözlü veya fiilî kötü muamelede bulunulması,

k) Toptancı halinde veya pazar yerinde, atık malzemelerin belirlenen şekilde veya alanlarda toplanmaması ya da satış yeri veya işyerinin temiz tutulmaması,

l) Malların etiketlenmesine, pazar yerine mal getirilmesine, bu yerlerde araç bulundurulmasına, satış yeri numarasını gösterir levhaya, tahsis sahiplerince kullanılacak kimlik kartlarına ve bunlarca giyilecek kıyafetlere ilişkin olarak bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklerdeki usul ve esaslara aykırı hareket edilmesi,

yasaktır.

Cezalar

MADDE 14- (1) Diğer Kanunlara göre daha ağır bir ceza gerektirmediği takdirde;

a) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (e) ve (l) bendine aykırı hareket edenler hakkında yüz Türk Lirası,

b) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ğ), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı hareket edenler hakkında beş yüz Türk Lirası,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

c) 5 inci maddenin ikinci, altıncı, yedinci, sekizinci ve onikinci fıkralarına, 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b), (ç), (g), (h) ve (ı) bentlerine, 15 inci maddenin ikinci fıkrasına ve 17 nci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenler hakkında ikibin Türk Lirası,

ç) Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara, 5 inci maddenin dokuzuncu fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen usul ve esaslara aykırı olarak ticari muamelede bulunanlara, 5 inci maddenin onbeşinci fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen asgari şartları ve bilgileri sözleşmelerde bulundurmayanlara, 6 ncı maddenin beşinci fıkrası hükmü çerçevesinde mecburi uygulamaya konulan standartlara uymayanlara, 17 nci maddenin ikinci fıkrasına göre Bakanlık denetim elemanlarınca istenecek bilgi, belge ve defterler ile bunların örneklerini vermeyenlere veya bunları noksan ya da gerçeğe aykırı olarak verenlere, yazılı veya sözlü bilgi taleplerini karşılamayanlara ikibin Türk Lirası,

d) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) ve (f) bentlerine aykırı hareket edenler hakkında üçbin Türk Lirası,

e) 5 inci maddenin üçüncü ve onüçüncü fıkraları ile 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket edenler hakkında beşbin Türk Lirası,

f) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasına ve 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket edenler ile gerçeğe aykırı analiz raporu düzenleyenler veya bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar hakkında onbin Türk Lirası,

idari para cezası uygulanır.

(2) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b), (h), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı hareketten dolayı bu maddede öngörülen idari para cezaları pazar yerlerindeki tahsis sahipleri için onda biri oranında uygulanır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

c) 5 inci maddenin beşinci, altıncı, yedinci ve onuncu fıkralarına, 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (ç), (g), (h) ve (ı) bentlerine aykırı hareket edenler hakkında iki bin Türk Lirası,

ç) Toptancı halinden satın alınmayan veya toptancı haline bildirilmeyen malları taşıyanlara veya bunları depolayanlara, 5 inci maddenin on üçüncü fıkrası uyarınca Bakanlıkça belirlenen asgari şartları ve bilgileri sözleşmelerde bulundurmayanlara iki bin Türk Lirası,

d) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (d) ve (f) bentlerine aykırı hareket edenler hakkında üç bin Türk Lirası,

e) 5 inci maddenin on birinci fıkrası ile 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendine aykırı hareket edenler hakkında beş bin Türk Lirası,

f) 6 ncı maddenin ikinci fıkrasına ve 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendine aykırı hareket edenler ile gerçeğe aykırı analiz raporu düzenleyenler veya bu raporun düzenlenmesini sağlayanlar hakkında on bin Türk Lirası,

g) 15 inci maddenin ikinci fıkrası ile 17 nci maddenin üçüncü fıkrasına aykırı hareket edenlere ve 17 nci maddenin ikinci fıkrasına göre Bakanlık denetim elemanlarınca istenecek, bilgi, belge ve defterler ile bunların örneklerini vermeyenlere veya bunları noksan ya da gerçeğe aykırı olarak verenlere, yazılı veya sözlü bilgi taleplerini karşılamayanlara iki bin Türk Lirası,

ğ) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b) bendi hükmüne aykırı hareket edenler hakkında iki bin Türk Lirası,

idari para cezası uygulanır.

(2) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (b), (h), (ı), (i), (j) ve (k) bentlerine aykırı hareketten dolayı bu maddede öngörülen idari para cezaları pazar yerlerindeki tahsis sahipleri için onda biri oranında uygulanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(3) Bu maddede öngörülen idari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı halinde, idari para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır. Bakanlık ve belediyeler bu maddede öngörülen idari para cezalarını uygulamaya yetkilidir. İdari para cezası uygulama yetkisi Bakanlıkta ilgili genel müdürlük, belediyelerde ise belediye encümenince kullanılır.

(4) Bu maddede öngörülen idari para cezalarının uygulanması, bu Kanunda öngörülen diğer müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(5) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (i), (j), (k) ve (l) bentlerine bir takvim yılı içinde iki kez aykırı hareket eden toptancı halindeki kiracılar veya pazar yerlerindeki tahsis sahipleri, belediye encümeni kararıyla bir aya kadar faaliyetten men edilir.

(6) Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket eden veya bu Kanunda belirtilen görevlerini Bakanlığın yazılı uyarısına rağmen yerine getirmeyen toptancı hallerine, halin bulunduğu yerin mülki amiri tarafından ellibin Türk Lirası idari para cezası verilir. Eylemin bir takvim yılı içinde tekrarı halinde, toptancı halinin faaliyetleri, halin bulunduğu yerin mülki amiri tarafından aykırılık giderilene kadar durdurulur.

(7) 5 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkralarına bir takvim yılında üç kez aykırı hareket eden üretici örgütlerinin üretici örgütü belgesi Bakanlıkça iptal edilir. Üretici örgütü belgesi iptal edilenlere, belgenin iptaline ilişkin Bakanlık kararını takip eden bir yıl içinde yeniden üretici örgütü belgesi verilmez.

(8) Bu Kanunun uygulanmasında hal işletmecileri ile bunlarca istihdam olunan personel, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludur. Bunlar, suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve toptancı haline ait para ve mallar ile her türlü evrak, tutanak, rapor, defter ve diğer belgeler üzerinde işledikleri suçlardan dolayı, kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(3) Bu maddede öngörülen idari para cezalarının verilmesini gerektiren fiillerin bir takvim yılı içinde tekrarı hâlinde, idari para cezaları her tekrar için iki katı olarak uygulanır. Bu maddenin birinci fıkrasının (g) bendinde öngörülen idari para cezalarını Bakanlık, (ğ) bendinde öngörülen idari para cezalarını Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, diğer idari para cezalarını ise doğrudan veya Bakanlığın talebi üzerine belediyeler uygulamaya yetkilidir. İdari para cezası uygulama yetkisi Bakanlıkta ilgili genel müdürlük, belediyelerde ise belediye encümenince kullanılır.

(4) Bu maddede öngörülen idari para cezalarının uygulanması, bu Kanunda öngörülen diğer müeyyidelerin uygulanmasına engel teşkil etmez.

(5) 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (i), (j), (k) ve (l) bentlerine bir takvim yılı içinde iki kez aykırı hareket edenler belediye encümeni kararıyla bir aya kadar faaliyetten men edilir.

(6) Bu Kanun hükümlerine aykırı hareket eden veya bu Kanunda belirtilen görevlerini Bakanlığın yazılı uyarısına rağmen yerine getirmeyen toptancı hallerine, Bakanlık tarafından elli bin Türk Lirası idari para cezası verilir ve eylemin bir takvim yılı içinde tekrarı durumunda, toptancı halin faaliyetleri aykırılık giderilene kadar Bakanlık tarafından durdurulur. Bakanlık bu yetkisini mahallin mülki idare amirine devredebilir.

(7) Bu Kanunun uygulanmasında hal işletmecileri ile bunlarca istihdam olunan personel, kendi kusurlarından ileri gelen zararlardan sorumludur. Bunlar, suç teşkil eden fiil ve hareketlerinden ve toptancı haline ait para ve mallar ile her türlü evrak, tutanak, rapor, defter ve diğer belgeler üzerinde işledikleri suçlardan dolayı, kamu görevlisi gibi cezalandırılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Bakanlığın görev ve yetkileri

MADDE 15- (1) Bakanlık;

a) Hal Kayıt Sistemini kurmaya, işletmeye, bu sistemin kuruluş ve işletilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve gerekli görülmesi halinde bu sistemin diğer kurumlar nezdinde tutulan kayıt sistemleriyle bağlanmasına yönelik çalışmalar yapmaya,

b) İstatistiksel bilgileri değerlendirmeye ve yayımlamaya,

c) Sektörün gelişmesine ve elektronik ticaretin yaygınlaşmasına yönelik çalışmalar yapmaya,

ç) Mevzuatın uygulanması ve uygulamada birliğin sağlanması amacıyla eğitim programları hazırlamaya ve uygulamaya, toplantı ve kongreler düzenlemeye,

d) Üretici ve tüketicinin korunması ve sağlıklı bir rekabet ortamının oluşturulması için gerekli önlemleri almaya, bu çerçevede ihraç ve ithal edilen mallara ilişkin olarak ilgili kuruluşlarla işbirliği içinde hareket etmeye,

e) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak her türlü tedbiri almaya, talimat vermeye, denetimi yapmaya, tebliğ ve yönetmelikler çıkarmaya,

f) Bu Kanun kapsamında öngörülen diğer iş ve işlemleri yerine getirmeye, görevli ve yetkilidir.

(2) Belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler, Bakanlıkça alınan önlemlere ve verilen talimatlara uymak zorundadır.

(3) Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen hususlara ilişkin giderler ile hal hakem heyetleri ve Toptancı Hal Konseyinin kuruluşuna ve çalışmalarına, hal hakem heyetleri üyelerine ve raportörlere yapılacak huzur hakkı ödemelerine ilişkin giderler Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Bakanlığın görev ve yetkileri

MADDE 15- (1) Bakanlık;

a) Hal kayıt sistemini kurmaya, işletmeye, bu sistemin kuruluş ve işletilmesine ilişkin usul ve esasları belirlemeye ve gerekli görülmesi hâlinde bu sistemin diğer kurumlar nezdinde tutulan kayıt sistemleriyle bağlanmasına yönelik çalışmalar yapmaya,

b) İstatistiksel bilgileri değerlendirmeye ve yayımlamaya,

c) Sektörün gelişmesine ve elektronik ticaretin yaygınlaşmasına yönelik çalışmalar yapmaya,

ç) Mevzuatın uygulanması ve uygulamada birliğin sağlanması amacıyla eğitim programları hazırlamaya ve uygulamaya, toplantı ve kongreler düzenlemeye,

d) Üretici ve tüketicinin korunması ve sağlıklı bir rekabet ortamının oluşturulması için gerekli önlemleri almaya, bu çerçevede ihraç ve ithal edilen mallara ilişkin olarak ilgili kuruluşlarla işbirliği içinde hareket etmeye,

e) Bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak her türlü idari tedbiri almaya, talimat vermeye, denetimi yapmaya, tebliğ ve yönetmelikler çıkarmaya,

f) Bu Kanun kapsamında öngörülen diğer iş ve işlemleri yerine getirmeye, görevli ve yetkilidir.

(2) Belediyeler ile gerçek veya tüzel kişiler, Bakanlıkça alınan önlemlere ve verilen talimatlara uymak zorundadır.

(3) Birinci fıkranın (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen hususlara ilişkin giderler ile hal hakem heyetleri ve Toptancı Hal Konseyinin kuruluşuna ve çalışmalarına, hal hakem heyetleri üyelerine ve raportörlere yapılacak huzur hakkı ödemelerine ilişkin giderler Bakanlık bütçesine konulacak ödenekten karşılanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Malların analizi, kaydı, izlenmesi ve duyurulması

MADDE 16- (1) Toptancı halleri, halde işlem gören malların gıda güvenliği analizini Bakanlık ile Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca birlikte belirlenecek usul ve esaslara göre Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yetkilendirilmiş kamu laboratuvarlarında veya özel laboratuvarlarda yaptırmakla görevli ve yükümlüdür.

(2) Analiz sonucunda gıda güvenliği ve kalitesi şartlarına uymadığı tespit edilen mallar hakkında 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem tesis edilmek üzere ilgili mercilere bildirilir.

(3) Toptancı halleri, halde veya hale bildirilerek işlem gören malların cinsine, miktarına, fiyatına, alıcı ve satıcısına ilişkin bilgiler ile Bakanlıkça gerekli görülecek diğer hususları elektronik ortamda tutmak, bunlardan 6 ncı maddenin dördüncü fıkrasında belirtilenleri kamuoyuna duyurmak, Hal Kayıt Sistemi için gerekli olan verileri sağlamak ve bunları sisteme aktarmak, hale giren ve çıkan malları kontrol altına almak ve denetlemekle görevli ve yükümlüdür. Bu görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulmasından ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanmasından özel toptancı hali işletmecileri ile belediyeler sorumludur.

(4) Üçüncü fıkra uyarınca elektronik ortamda tutulan bilgilerin izlenmesi ve duyurulması, meslek mensuplarının kayıt altına alınması ve bunlara yönelik veri tabanının oluşturulması ve toptancı halleri arasında ortak bilgi paylaşımının ve iletişimin sağlanması amacıyla, Bakanlık bünyesinde elektronik ortamda merkezi Hal Kayıt Sistemi kurulur. Gerekli görülmesi halinde bu sistem, diğer kurumlar nezdinde tutulan kayıt sistemleriyle çevrimiçi olarak birbirine bağlanır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Malların analizi, kaydı, izlenmesi ve duyurulması

MADDE 16- (1) Toptancı halleri, halde işlem gören malların gıda güvenilirliği analizini, Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca belirlenecek usul ve esaslara göre Tarım ve Köyişleri Bakanlığınca yetkilendirilmiş kamu laboratuvarlarında veya özel laboratuvarlarda yaptırmakla görevli ve yükümlüdür.

(2) Analiz sonucunda gıda güvenilirliği ve kalitesi şartlarına uymadığı tespit edilen mallar, 27/5/2004 tarihli ve 5179 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun hükümlerine göre işlem tesis edilmek üzere ilgili mercilere bildirilir.

(3) Toptancı halleri, halde veya hale bildirilerek işlem gören malların cinsine, miktarına, fiyatına, alıcı ve satıcısına ilişkin bilgiler ile Bakanlıkça gerekli görülecek diğer hususları elektronik ortamda tutmak, bunlardan 6 ncı maddenin dördüncü fıkrasında belirtilenleri kamuoyuna duyurmak, hal kayıt sistemi için gerekli olan verileri sağlamak ve bunları sisteme aktarmak, hale giren ve çıkan malları kontrol altına almak ve denetlemekle görevli ve yükümlüdür. Bu görev ve yükümlülüklerin yerine getirilmesi için ihtiyaç duyulan bilgi işlem sisteminin kurulmasından ve lüzumlu diğer teknik donanımın sağlanmasından özel toptancı hali işletmecileri ile belediyeler sorumludur.

(4) Üçüncü fıkra uyarınca elektronik ortamda tutulan bilgilerin izlenmesi ve duyurulması, meslek mensuplarının kayıt altına alınması, bunlara yönelik veri tabanının oluşturulması ve toptancı halleri arasında ortak bilgi paylaşımının ve iletişimin sağlanması amacıyla, Bakanlık bünyesinde elektronik ortamda merkezi hal kayıt sistemi kurulur. Gerekli görülmesi halinde bu sistem, diğer kurumlar nezdinde tutulan kayıt sistemleriyle çevrimiçi olarak birbirine bağlanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Denetim

MADDE 17- (1) Bakanlık, denetim elemanları aracılığıyla toptancı halleri, pazar yerleri, hal hakem heyetleri, üretici örgütleri, meslek mensupları ile diğer gerçek veya tüzel kişiler nezdinde bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak her türlü araştırma, inceleme ve denetim yapmaya yetkilidir.

(2) Bakanlıkça görevlendirilen denetim elemanları, bu Kanun kapsamına giren hususlarda ilgili kamu kurum ve kuruluşları dahil birinci fıkrada belirtilen kişilerden her türlü bilgi, belge ve defterleri istemeye, bunları incelemeye ve örneklerini almaya, işlem ve hesapları denetlemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya ve gerek duyulduğunda kolluk kuvvetleri ile belediye zabıtasından yardım talebinde bulunmaya yetkili olup, ilgililer istenilen bilgi, belge ve defterler ile bunların örneklerini noksansız ve gerçeğe uygun olarak vermek, yazılı ve sözlü bilgi taleplerini karşılamak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermekle yükümlüdür.

(3) Birinci fıkrada belirtilenler denetim sonucunda Bakanlıkça verilecek talimatlara uymak zorundadır.

(4) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, bu Kanun kapsamında malların kalitesine, standardına ve gıda güvenliğine ilişkin gerekli denetimleri yapmakla görevli ve yetkilidir. Sağlık Bakanlığının, genel sağlığın korunması ve hijyen ile ilgili olarak diğer mevzuattan kaynaklanan görev ve yetkileri saklıdır.

(5) Belediyeler, yetki alanlarıyla sınırlı olmak kaydıyla bu Kanun ve ilgili yönetmelik hükümleri ile Bakanlık düzenlemeleri çerçevesinde gerekli denetim ve uygulamaları yapmakla görevli ve yetkilidir. Denetim yapmakla görevli, yetkili belediye personelinin talebi üzerine, kolluk kuvvetlerince gerekli yardım sağlanır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Denetim

MADDE 17- (1) Bakanlık, denetim elemanları aracılığıyla toptancı halleri, pazar yerleri, hal hakem heyetleri, üretici örgütleri, meslek mensupları ile diğer gerçek veya tüzel kişiler nezdinde bu Kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak her türlü araştırma, inceleme ve denetim yapmaya yetkilidir.

(2) Bakanlıkça görevlendirilen denetim elemanları, bu Kanun kapsamına giren hususlarda ilgili kamu kurum ve kuruluşları dâhil birinci fıkrada belirtilen kişilerden her türlü bilgi, belge ve defterleri istemeye, bunları incelemeye ve örneklerini almaya, işlem ve hesapları denetlemeye, ilgililerden yazılı ve sözlü bilgi almaya ve gerek duyulduğunda kolluk kuvvetleri ile belediye zabıtasından yardım talebinde bulunmaya yetkili olup; ilgililer istenilen bilgi, belge ve defterler ile bunların örneklerini noksansız ve gerçeğe uygun olarak vermek, yazılı ve sözlü bilgi taleplerini karşılamak ve her türlü yardım ve kolaylığı göstermekle yükümlüdür.

(3) Birinci fıkrada belirtilenler, denetim sonucunda Bakanlıkça verilecek talimatlara uymak zorundadır.

(4) Tarım ve Köyişleri Bakanlığı, bu Kanun kapsamında malların kalitesine, standardına ve gıda güvenilirliğine ilişkin gerekli denetimleri yapmakla görevli ve yetkilidir. Sağlık Bakanlığının, genel sağlığın korunması ve hijyen ile ilgili olarak diğer mevzuattan kaynaklanan görev ve yetkileri saklıdır.

(5) Belediyeler, yetki alanlarıyla sınırlı olmak kaydıyla bu Kanun ve ilgili yönetmelik hükümleri ile Bakanlık düzenlemeleri çerçevesinde gerekli denetim ve uygulamaları yapmakla görevli ve yetkilidir. Denetim yapmakla görevli, yetkili belediye personelinin talebi üzerine, kolluk kuvvetlerince gerekli yardım sağlanır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(6) İl ve ilçe merkezlerinin giriş ve çıkışları ile şehirlerarası yollarda kontrol ve denetim noktası kurulması Bakanlık ile İçişleri Bakanlığının müşterek iznine bağlıdır. Kontrol ve denetim noktalarının kuruluş ve işleyişine ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı, Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ile meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca birlikte belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 18- (1) 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanununun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası, 12/9/1960 tarihli ve 80 sayılı 1580 Sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal'lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun ile 24/6/1995 tarihli ve 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(6) İl ve ilçe merkezlerinin giriş ve çıkışları ile şehirlerarası yollarda kontrol ve denetim noktası kurulması ve işletilmesine ilişkin usul ve esaslar Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca birlikte belirlenir.

Yürürlükten kaldırılan ve uygulanmayacak hükümler

MADDE 18- (1) 1/12/2004 tarihli ve 5262 sayılı Organik Tarım Kanununun 7 nci maddesinin dördüncü fıkrası, 22/3/1971 tarihli ve 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 26 ncı maddesi, 12/9/1960 tarihli ve 80 sayılı 1580 sayılı Belediye Kanununun 15 inci Maddesinin 58 inci Bendine Tevfikan Belediyelerce Kurulan Toptancı Hal'lerinin Sureti İdaresi Hakkında Kanun ile 24/6/1995 tarihli ve 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) 24/4/1969 tarihli ve 1163 sayılı Koope-
ratifler Kanununun, 18/4/1972 tarihli ve 1581
sayılı Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri
Kanununun, 1/6/2000 tarihli ve 4572 sayılı
Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri Hakkında
Kanunun, 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı
Tarımsal Üretici Birlikleri Kanununun ve 1380
sayılı Su Ürünleri Kanununun bu Kanuna aykırı
hükümleri uygulanmaz.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan toptancı hallerinden;

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen görev ve yükümlülüklerini yerine getirmek için ihtiyaç duyulan bilgi işlem sistemini kurmayan ve lüzumlu diğer teknik donanımı sağlamayanlara,

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl içinde 3 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile halin büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yönetmelikle belirlenen laboratuvar ve soğuk hava deposu gibi diğer asgari koşulları oluşturmayanlara,

halin bulunduğu yerin mülki amiri tarafından yüzbin Türk Lirası idari para cezası verilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca idari para cezası verilen toptancı hallerinden;

a) İdari para cezasının verilmesine ilişkin kararı takip eden bir yıl içinde birinci fıkranın (a) bendindeki hükmün gereğini yerine getirmeyenlerin,

b) İdari para cezasının verilmesine ilişkin kararı takip eden iki yıl içinde birinci fıkranın (b) bendindeki hükmün gereğini yerine getirmeyenlerin,

faaliyetleri, aykırılık giderilene kadar halin bulunduğu yerin mülki amiri tarafından durdurulur.

(3) Toptancı halleri, Bakanlık ve İçişleri Bakanlığınca birlikte belirlenecek usul ve esaslar çerçevesinde 3 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile laboratuvarlar ve soğuk hava depolarını ortak olarak kurmak ve işletmek üzere 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu hükümlerine göre birlik kurabilir.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce kurulmuş olan toptancı hallerinden;

a) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde 16 ncı maddenin üçüncü fıkrasında belirtilen görev ve yükümlülüklerini yerine getirmek için ihtiyaç duyulan bilgi işlem sistemini kurmayan ve lüzumlu diğer teknik donanımı sağlamayanlara,

b) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl içinde 3 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen halin sınıfına, büyüklüğüne ve işlem hacmine göre yönetmelikle belirlenen müzayede, depolama, tasnifleme ve ambalajlama tesisleri ile laboratuvar ve soğuk hava deposu gibi diğer asgari koşulları oluşturmayanlara,

Bakanlık tarafından yüz bin Türk Lirası idarî para cezası verilir. Bakanlık bu yetkisini mahallin mülki idare amirine devredebilir.

(2) Birinci fıkra uyarınca idarî para cezası verilen toptancı hallerinden, idarî para cezasının verilmesine ilişkin kararı takip eden bir yıl içinde birinci fıkranın (a) veya (b) bentlerindeki hükümlerin gereğini yerine getirmeyenlerin faaliyetleri, aykırılık giderilene kadar Bakanlık tarafından durdurulur. Bakanlık bu yetkisini mahallin mülki idare amirine devredebilir.

(3) Belediyeler, toptancı halleri ile ilgili faaliyette bulunmak üzere kendi aralarında 26/5/2005 tarihli ve 5355 sayılı Mahallî İdare Birlikleri Kanunu hükümlerine göre birlik kurabilir.

(4) Toptancı hallerinde tahsisli işyerleri, mevcut tahsis sahiplerine Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hiçbir işleme gerek kalmaksızın on iki yıl süreyle kiralanmış sayılır.

(5) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, toptancı hallerde boşalan işyerleri 11 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen orana ulaşılan kadar üretici örgütlerine öncelik verilmek suretiyle kiralanır veya satılır.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(4) Toptancı hallerinde tahsisli işyerleri, mevcut tahsis sahiplerine Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren hiçbir işleme gerek kalmaksızın on yıl süreyle kiralanmış sayılır.

(5) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, toptancı hallerde boşalan işyerleri 11 inci maddenin dördüncü fıkrasında belirtilen orana ulaşılana kadar üretici örgütlerine öncelik verilmek suretiyle kiralanır.

(6) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, semt pazarlarında boşalan satış yerleri 7 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen orana ulaşılana kadar üreticilere öncelik verilmek suretiyle tahsis edilir.

(7) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler ile diğer düzenlemeler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur. Anılan düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak çıkarılan yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

Yürürlük

MADDE 19- (1) Bu Kanunun;

a) 15 inci maddesi yayımı tarihinde,

b) Diğer maddeleri yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra, yürürlüğe girer.

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

(6) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren, semt pazarlarında boşalan satış yerleri 7 nci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen orana ulaşılana kadar üreticilere öncelik verilmek suretiyle tahsis edilir.

(7) Bu Kanunda öngörülen yönetmelikler ile diğer düzenlemeler, bu Kanunun 19 uncu maddesinin (c) bendinde belirtilen yürürlük tarihinden itibaren altı ay içinde yürürlüğe konulur. Anılan düzenlemeler yürürlüğe girinceye kadar 552 sayılı Yaş Sebze ve Meyve Ticaretinin Düzenlenmesi ve Toptancı Halleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye dayanılarak çıkarılan yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin uygulanmasına devam edilir.

(8) Bu Kanunun dördüncü maddesinin dokuzuncu fıkrasına göre Bakanlıkça belirleme yapıncaya kadar, 1380 sayılı Su Ürünleri Kanununun 26 ncı maddesine istinaden çıkarılan ikincil mevzuatın uygulanmasına devam edilir.

Yürürlük

MADDE 19- (1) Bu Kanunun;

a) 15 inci maddesi yayımı tarihinde,

b) 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası yayımı tarihinden itibaren üç yıl sonra,

c) Diğer maddeleri yayımı tarihinden itibaren bir yıl sonra, yürürlüğe girer.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

Yürütme

MADDE 20- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürütme

MADDE 20- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı V.

H. Yazıcı

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

B. Atalay

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı

B. Yıldırım

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı

F. N. Özak

Devlet Bakanı

E. Bağış

Adalet Bakanı

S. Ergin

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyişleri Bakanı V.

N. Çubukçu

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

